

§12 MILJØGODKENDELSE
af svinebedriften
Ribevej 82, 6500 Vojens

25.01.2011
Haderslev Kommune
Natur og Landbrug
Rådhuscentret 7
6500 Vojens

Registreringsblad

Titel:	§ 12 miljøgodkendelse af svinebedrift Ribevej 82, 6500 Vojens
Dato for ikrafttrædelse:	25.01.2011
Bedriftens navn:	Uldalgård
CVR-nr:	25456009
CHR-nr:	53252
Ejendomsnummer:	5100017880
Matr. nr.	3, 63, 27, 139, 256, 257 og 258 Uldal, Skrydstrup samt 214 og 1090, Skrydstrup Ejerlav, Skrydstrup
Adresse:	Ribevej 82, 6500 Vojens
Bedrifts ejer og Ansøger:	Klaus Jørgen Staugaard, Hørløkkevej 55, 6500 Vojens. Tlf: 73541470. Mobil: 61742969.
Konsulent:	Martin Ugilt Thomsen, LandboSyd, Peberlyk 2, 6200 Aabenraa, tlf. 74365076, e-mail: mut@landbosyd.dk
Tilsynsmyndighed:	Haderslev Kommune
Rådgiver:	Orbicon Leif Hansen, Martin Pedersen - KS Susanne Mortensen
Kontrolleret af:	Bjarne Hansen

Ikke-teknisk resumé

Klaus Jørgen Staugaard har søgt Haderslev Kommune om tilladelse til udvidelse af den eksisterende svineproduktion på bedriften, Ribevej 82, 6510 Gram.

Ansøgningen vedrører udvidelse af produktionen af slagtesvin fra 227,98 DE til 452,48 DE. Udvidelsen sker i eksisterende og nyt staldanlæg på Ribevej 82, 6500 Vojens. Der etableres en ny gyllebeholder med fast overdækning, som dels skal tage gyllen fra udvidelsen og dels skal erstatte to ældre gylleholdere, som ikke er overdækket. Den ene af disse vil i det ansøgte blive benyttet som buffertank til regnvand. Den anden vil efter en årrække sandsynligvis blive fjernet, men er indregnet i projektet. Opbevaringskapaciteten er beregnet til ca. 15 måneder, hvorved der i henhold til det ansøgte projekt er tilstrækkeligt opbevaringskapacitet på bedriften i forhold til produktionen. Endvidere etableres en vaskeplads umiddelbart vest for den nye stald.

Produktionen på Ribevej 82 har på ansøgningstidspunktet en godkendelse, fra december 2006, til produktion af slagtesvin svarende til 7.850 slagtesvin (227,98 DE) fra 31-109 kg. Tilladelsen har kun været udnyttet i 2008. Der søges nu om en udvidelse til slagtesvin svarende til en produktion på 16.645 slagtesvin (452,48 DE) fra 30-105 kg.

Der er til ejendommen et areal på 236,91 ha ejet/forpagtet udbringningsareal. Endvidere er der 505,59 ha aftaleareal til det ansøgte projekt. På den baggrund er der tilstrækkeligt harmoniareal til en produktion på ca. 452,50 DE (Ribevej 82) samt 228,00 DE (Hørløkkevej 55). Samtlige arealer er beliggende i nitratfølsomme indvindingsområder (NFI), hvorved aftale arealerne er omfattet af ansøgning om en § 16-godkendelse i henhold til Husdyrgodkendelsesloven. Endvidere er der i den tidligere godkendelse for bedriften på Ribevej 82 stillet vilkår om en maksimal udledning på 50 mg NO₃/l for ejede/forpagtede arealer beliggende i NFI-område.

Ammoniakkraft i henhold til beregningsgrundlag 2008 (20 % reduktion) er opfyldt for det ansøgte projekt. Ligeledes er fosforkrav og kvælstofkrav opfyldt. Bedriftens beliggenheden overholder alle gene-afstande med hensyn til lugt og afstandskrav i henhold til stald- og opbevaringsanlæg.

For at overholde kravet om BAT i forhold til ammoniakemission, er der indsat luftrensning i det nye staldanlæg og gulvet i den nye stald er delvist spaltegulv. I det eksisterende staldanlæg er der drænet gulv og spalter. Ligeledes er der for at overholde kravet til BAT i forhold til fosfor (18,50 kg P/DE ab lager) indsat et maksimalt fosforindhold i foderet på 4,27 g P/FE i henhold til det ansøgte projekt. Dog således at hvis foderforbruget i FE /kg tilvækst er lavere end normerne for 2005/2006, kan der benyttes et tilsvarende højere fosforindhold i foderet.

Ejendommen er beliggende i det åbne land ca. 1,4 km vest for Skrydstrup, som er nærmeste byzone. Uldal er beliggende ca. 700 meter øst for ejendommen og er nærmeste samlede bebyggelse i området. Nærmeste nabo uden landbrugspligt (Vestre Byvej 13) ligger ca. 400 meter øst for ejendommen.

Antallet af transporter til og fra ejendommen øges med ca. 57 % i henhold til det ansøgte projekt.

På grundlag af de i sagen foreliggende oplysninger, meddeler Haderslev Kommune en § 12 godkendelse til ejendommen på en række anførte vilkår.

INDHOLDSFORTEGNELSE

Indledning	6
Meddelelse om godkendelse	8
Klagevejledning og offentliggørelse	9
Generelle vilkår	12
Drift og indretning.....	12
Årsproduktion.....	13
Vilkår for anlæg	14
Staldinventar- og drift.....	14
Ammoniakreducerende miljøteknologi - anlæg.....	14
Fodring.....	15
Lugt.....	15
Gødnings-opbevaring.....	16
Gyllehåndtering.....	16
Transport.....	17
Spildevand m.v.....	17
Uheld og driftsforstyrrelser.....	17
Støj.....	18
Skadedyr.....	18
Støv.....	18
Lys.....	18
Oplag af olie og kemikalier.....	19
Affald.....	19
Vilkår for udspretningsarealer	19
Udbringning.....	19
Vilkår for miljøredegørelser	22
Haderslev Kommunes samlede vurdering	23
Undersøgte alternativer.....	23
Påvirkning af omgivelserne.....	23
Varetagelse af hensyn til landskab.....	24
Naboer – placering,– lugt-, støj-, flue- og lysgener m.v.....	25
BAT – bedste tilgængelige teknik.....	28
Uheld og driftsforstyrrelser.....	34
Jord.....	35
Grundvand.....	36
Overfladevand.....	37
Natur.....	47
Artsfredninger, rødlistearter og Bilag IV-arter.....	52
Miljøteknisk beskrivelse	57
Oplysninger om ansøger og ejerforhold.....	57
Oplysninger om ejendommens placering.....	58
Landskabelige hensyn.....	59
Husdyrgødning.....	62
Harmoniregler.....	63
Bedriftens indretning og drift.....	64
Foder.....	69
Ressourceforbrug.....	70
Transport.....	71
Støj/støv/lugt.....	71
Skadedyr.....	72
Affald.....	72
Farligt affald samt olie og kemikalier.....	72
Døde dyr.....	73
Spildevand.....	73
Bilag 1: Oversigtsplan over ejendom	74
Bilag 1 fortsat: Bygningsbeskrivelse for oversigtsplan	75
Bilag 1 fortsat: Afløbsplan	76
Bilag 1 fortsat: Gyllesystem	77
Bilag 2: Staldopbygning	78
Bilag 3: Transportveje	79
Bilag 4: Oversigt over udbringningsarealer	80
Bilag 5: Arealer ift § 7, Internationale Naturbeskyttelsesomr.	81
Bilag 6: Nitratfølsomme indvindingsområder	82
Bilag 6 fortsat: Drikkevandsområder	83
Bilag 7: § 3 natur ved ejendommen	84
Bilag 8: § 3 natur ved arealer og beskyttede vandløb	85

Bilag 8 fortsat: Målsatte vandløb og lavbundsarealer	86
Bilag 9: Beskyttede diger og fortidsminder	87
Bilag 10: Konsekvenszone	88
Bilag 11: Udpegede naboer ift. anlæg	89
Bilag 12: Alternative udbringningsarealer	90
Bilag 12 fortsat: Alternative udbringningsarealer	91
Bilag 13: Beskrivelse af habitatområde – Vadehavet.....	92
Bilag 14: Beskrivelse af luftvasker.....	94
Bilag 14 fortsat: Beskrivelse af luftvasker	95
Bilag 15: Hørings svar – indsigelser i høringsperioden	96

Indledning

Klaus Jørgen Staugaard har ansøgt om en § 12 godkendelse jf. husdyrloven¹ af bedriften beliggende på adressen, Ribevej 82, 6500 Vojens.

Der ansøges om en driftmæssig udvidelse af eksisterende besætning fra nuværende dyrehold på 7.850 slagtesvin (31-109 kg) svarende til 227,98 DE til 16.645 slagtesvin (30-105 kg), svarende til 452,48 DE.

Der opføres en nye slagtesvinestald og gyllebeholder med fast overdækning i forbindelse med udvidelsen af dyreholdet. Derudover etableres en ny vaskeplads umiddelbart vest for den nye stald.

Miljøgodkendelsen udarbejdes af Haderslev Kommune med bistand fra Orbicon|Leif Hansen.

Ejendommen har en tidligere godkendelse fra 2006, som er blevet udnyttet i 2008.

Bedriften er tidligere miljøgodkendt af Haderslev Kommune med miljøgodkendelse af 15. december 2006 efter miljøbeskyttelseslovens kap. 5 til 7.850 slagtesvin (227,98 DE).

I forhold til den tidligere miljøgodkendelse er forudsætningerne for de miljømæssige vurderinger ændret, idet der ikke er identitet mellem det hidtil godkendte anlæg og det ansøgte projekt og den eksisterende produktion ikke kan adskilles fra den ansøgte udvidelse/ændring. Miljøgodkendelse meddelt den 15. december 2006 erstattes derfor ved meddelelse af denne nye godkendelse. Denne nye miljøgodkendelse træder i kraft den dato den meddeles.

Klaus Jørgen Staugaard ejer og driver, udover Ribevej 82 og så bedriften beliggende på Hørløkkevej 55. Bedrifterne har fælles udbringningsarealer, men ikke fælles tekniske anlæg, som foderanlæg og gylleanlæg. Haderslev Kommune har derfor vurderet at ejendommenes anlæg kan adskilles forureningsmæssigt og derfor ikke skal vurderes som ét samlet anlæg.

Læsevejledning

Godkendelsen er opbygget, så vilkår står først sammen med bemærkninger og begrundelser for vilkårene. Derefter følger Haderslev Kommunes samlede vurdering samt en miljøteknisk beskrivelse af det ansøgte projekt og endelig følger relevante bilag.

Den miljøtekniske vurdering er kommunens redegørelse for, og vurdering af, om forudsætningerne for at meddele miljøgodkendelsen er opfyldt, dvs. at godkendelsen er ledsaget af sådanne vilkår, at risikoen for forurening eller ikke-uvæsentlige gener for omgivelserne begrænses. Den miljøtekniske beskrivelse er fra den fremsendte ansøgning herunder fremsendte supplerende oplysninger.

Sagens bilag

Følgende oplysninger er indgået i behandling af sagen:

- Ansøgningsskema nr. 8757 af 18-12-2008 version 4 (genindsendt 21-10-2010)
- Supplerende oplysninger af 12-10-2010.

Lovgrundlag

Ansøgningen er behandlet i henhold til reglerne i Husdyrloven med tilhørende Bekendtgørelse², samt Skov- og Naturstyrelsens Vejledning om tilladelse og miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.

Derudover er der foretaget en vurdering af ansøgningen jf. reglerne i Habitatbekendtgørelsen³. Jf. denne skal kommunen, før der træffes afgørelse til et husdyrbrug, foretage en vurdering af, om projektet i sig selv, eller i forbindelse med andre planer og projekter, kan påvirke et Internationalt Naturbeskyttelsesområde væsentligt.

Ansøgningsmateriale er offentliggjort den 12. Juli 2010 i Budsikken frem til den 26. juni. Der er ikke indkommet bemærkninger.

Da der tidligere er meddelt en miljøgodkendelse over IPPC grænsen og da ansøgte ikke medfører en væsentlig virkning på miljøet, skal ansøgningen ikke i foroffentlighed jf. § 55. Udkast til miljøgodkendelse har været i nabohøring fra den 3. december 2010 til den 12. januar 2011.

Der er indkommet indsigelser til udkast til miljøgodkendelse i høringsperioden, jf. bilag 15 for hørings svar.

Husdyrlovens beskyttelsesniveau, afskæringskriterier

Godkendelsen er vurderet i henhold til Husdyrlovens og Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens beskyttelsesniveauer, afskæringskriterier samt i henhold til Husdyrgødningsbekendtgørelsen⁴, Skov- og Naturstyrelsens Vejledning om tilladelse

¹ Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug (lbk. nr. 1486 af 4/12/2009)

² Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug nr. 294 af 31/3/2009

³ Bekendtgørelse nr 408 af 01/05/2007 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter

⁴ Bekendtgørelse om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v. nr. 1695 af 19/12/2006 med senere ændringer

og miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug samt Habitatbekendtgørelsen.

Husdyrloven beskriver 4 beskyttelsesniveauer eller afskæringskriterier, nemlig:

1. Ammoniak

- Det generelle ammoniakkrav
- Det individuelle ammoniakkrav - Maksimal merbelastning af særlige naturområder (§ 7)

Det generelle ammoniakkrav er opfyldt, ved eksisterende og nyt staldsystem samt fast overdækning af gyllebeholder. Det individuelle ammoniakkrav er overholdt, idet nærmeste § 7 ligger længere væk end 1.000 meter fra ejendommen.

2. Lugt

- Nabo
- Samlet bebyggelse
- Byzone

Lugtkravene er overholdt ved at korrigeret geneafstand er kortere end vægtet gennemsnitsafstand. Nærmeste nabo uden landbrugspligt er Vestre Byvej 13, hvor lugt-geneafstanden (korrigeret) er beregnet til 343,44 m og den vægtede gennemsnitsafstand er beregnet til 412,68 m.

3. Fosfor

- Natura 2000 områder overbelastet med fosfor
- Lavbund
- Lerjord

Det samlede udbringningsareal er beliggende i fosfor-klasse 0 dvs. at der ikke er restriktioner udover harmonikravet. Jf. fosforberegningerne i ansøgningssystemet er fosforkravet overholdt.

4. Nitrat

- Overfladevand (nitratklasser 1-3)
- Grundvand (nitratfølsomme indvindingsområder)

Arealerne ligger i nitratklasse 0 og DE_{reel} er mindre end eller lig med DE_{maks} . Kravet til nitrat i forhold til overfladevand er herved overholdt ved de generelle harmoniregler. Det samlede udbringningsareal er beliggende i nitratfølsomme indvindingsområder. Beregning af kvælstofudvaskning for arealer i nitratfølsomme indvindingsområder via Farm-N, viser at kravet til udvaskningen overholder Husdyrlovens afskæringskriterie og krav i tidligere miljøgodkendelse.

Meddelelse om godkendelse

På grundlag af de i sagen foreliggende oplysninger meddeler Haderslev Kommune hermed godkendelse til ovennævnte bedrift på nedenstående vilkår. Det er Haderslev Kommunes samlede vurdering, at miljøgodkendelsen, med de pågældende vilkår for lokalisering, indretning og drift af husdyrbruget, **ikke** vil medføre en væsentlig virkning på miljøet.

Godkendelsen gælder kun for det ansøgte. Der må **ikke** ske udvidelse eller ændring i dyreholdet, herunder stalde, gødningsopbevaringsanlæg, udspretningsareal og lignende, før ændringen er anmeldt til og godkendt af tilsynsmyndigheden.

Godkendelsen omfatter udelukkende ejendommens erhvervsdel og forholdet til husdyrbrugslovgivningen. Godkendelser/tilladelser i forhold til anden lovgivning (f.eks. Byggeloven, Planloven, m.v. samt afledning af spildevand og overfladevand efter Miljøbeskyttelsesloven) skal søges separat og der skal bl.a. indhentes byggemeddelelse inden evt. byggeri må igangsættes.

Bedriften skal til enhver tid leve op til gældende regler i love og bekendtgørelser – også selvom disse regler eventuelt måtte være skærpede i forhold til denne godkendelse.

Hvis den meddelte miljøgodkendelse ikke har været udnyttet, helt eller delvist, i 3 på hinanden følgende år, betragtes det som kontinuitetsbrud. Så bortfalder den del af godkendelsen, der ikke har været udnyttet de seneste 3 år, med mindre andet fremgår af miljøgodkendelsen. Det er ikke hensigten, at fravigelser, der skyldes naturlige produktionsudsving, betragtes som kontinuitetsbrud.

Godkendelsen skal, jf. § 17 i Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse mv. af husdyrbrug regelmæssigt og mindst hvert 10. år, tages op til revurdering. Den første regelmæssige vurdering skal dog foretages, når der er forløbet 8 år. Det er planlagt at foretage den første revurdering i 2019.

Klagevejledning og offentliggørelse

Afgørelsen, der alene vedrører forholdene i henhold til Husdyrloven, kan inden 4 uger efter afgørelsens annoncering, dvs. inden den 23. februar 2011, påklages til Natur- og Miljøklagenævnet.

Klageberettiget er ansøger, klageberettigede myndigheder og organisationer og enhver, der har en individuel, væsentlig interesse i sagen jf. Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug § 84-87. Godkendelsen er offentliggjort ved annonce i Budstikken den 26. januar 2011.

Godkendelsen kan påklages i overensstemmelse med reglerne i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug kapitel 7.

Eventuel klage stiles til Natur- og Miljøklagenævnet, Rentemestervej 8, 2400 København NV, men indsendes skriftligt til Haderslev Kommune, Rådhuscentret 7, 6500 Vojens eller pr. mail til teknikmiljoe@haderslev.dk som videresender klagen med sagens akter. Haderslev Kommune skal have klagen senest den 23. februar 2011 indenfor rådhusets kontortid.

En eventuel klage har ikke opsættende virkning, medmindre Natur- og Miljøklagenævnet bestemmer andet, hvorfor godkendelsen på eget ansvar kan udnyttes, før klagefristen er udløbet i henhold til Husdyrlovens § 81, stk. 1. Undtaget fra dette er dog hvis miljøgodkendelsen indeholder vilkår efter §27, stk. 1, nr. 3, og stk. 2 (vilkår vedrørende landskabelige værdier samt vilkår om etablering af gyllebeholder udenfor bygningsfeltet), hvilket er i henhold til Husdyrlovens § 81, stk. 3.

Såfremt afgørelsen påklages, vil dette blive meddelt ansøger.

Denne afgørelse kan endvidere indbringes for domstolene, jf. Husdyrbrugslovens § 90. En eventuel sag skal være anlagt inden 6 måneder efter annonceringen.

Med venlig hilsen

Bjarne Hansen
Miljøsagsbehandler

-Ansøger

Klaus Jørgen Staugaard, Hørløkkevej 55, 6500 Vojens

-Konsulent

Martin Ugilt Thomsen, LandboSyd, Peberlykken 2, 6200 Aabenraa. E-Mail : mut@landbosyd.dk

- Naboer, (fundet ud fra konsekvensområdet, beregning af konsekvensområde for det ansøgte dyrehold på ejendommen, konsekvensområde er 946,21 meter, jf. bilag 10 for konsekvenszonen.

- Ejere af forpagtede arealer:

Ingolf Kristiansen, Jegerrupvej 8, 6500 Vojens

Susanne Hindbo Lorenzen, Vesterled 12, 6500 Vojens

Verner Petersen, Jegerrupvej 2, 6500 Vojens

- Ejere af aftalearealer:

Laurits Rosenlund, Uldallund 6, 6500 Vojens

Nis Petersen, Billundvej 35, 6500 Vojens

Henri Sørensen, Uldalvej 18, 6500 Vojens

Arne Toft, Ribevej 65, 6500 Vojens

- Vandværker:

Nustrup Vandværk, att: Svend Hansen, Skolevej 13 c, Nustrup, 6500 Vojens

Orienteret om meddelelse af denne godkendelse er:

Pr post:

- Landmand
Klaus Jørgen Staugaard, Hørløkkevej 55, 6500 Vojens
- Forpagtning
Ingolf Kristiansen, Jegerrupvej 8, 6500 Vojens
- Susanne Hindbo Lorenzen, Vesterled 12, 6500 Vojens
- Verner Petersen, Jegerrupvej 2, 6500 Vojens
- Trejdemand
Laurits Rosenlund, Uldallund 6, 6500 Vojens
- Nis Petersen, Billundvej 35, 6500 Vojens
- Henri Sørensen, Uldalvej 18, 6500 Vojens
- Arne Toft, Ribevej 65, 6500 Vojens

Naboer

- Anders og Angelina D. Wang Vildbæk, Neder Jerstal Byvej 1, 6500 Vojens (Ejer også Vestre Byvej 13)
- Paul Blaschke og Birgitte B. M. Christensen, Nordre Byvej 3, 6500 Vojens
- Anders Jørgen og Kirsten Marie Brønck, Ribevej 63, 6500 Vojens
- Arne Pahuus, Kirsten og Kris Meilandt Toft, Ribevej 65, 6500 Vojens (Ejer også Vestre Byvej 1)
- Niels Claudi og Kirsten Sibelius, Ribevej 67, 6500 Vojens
- Nis Paulsen, Ribevej 69, 6500 Vojens
- Henrik Steffen Christensen, Ribevej 69A, 6500 Vojens (Ejer også Ribevej 69)
- Aksel Aage og Susanne Fyhn, Ribevej 71, 6500 Vojens
- Alexandre Zimmer, Gilberto L. Agnes og Maria T. F. Goulart, Ribevej 82, 6500 Vojens
- Jacob, Birgit E. og Stefan E. Matzen, Ribevej 84, 6500 Vojens
- Martin Sørensen Schmidt og Susanne Fogh, Ribevej 86, 6500 Vojens
- Søren Jepsen Sørensen, Uldalvej 10, 6500 Vojens
- Claus Bager, Marielle S. Hansen og Casper S. Hansen, Uldalvej 12, 6500 Vojens

- Gorm Christian, Pia L. S. og Signe Mai Zinn, Uldalvej 16, 6500 Vojens
- Henri Hjortdahl og Jytte Sørensen, Uldalvej 18, 6500 Vojens
- Inge Marie Ehmsen og Ole Hedegaard Juhl, Uldalvej 21, 6500 Vojens
- Charlotte Lavall og Jesper Andersen, Uldalvej 23, 6500 Vojens
- Henry Bork og Helle Thomsen, Uldalvej 25, 6500 Vojens
- Henry Tingleff og Ulla Grosmann, Uldalvej 32, 6500 Vojens
- Kristian Ringgaard Møller, Vestre Byvej 1, 6500 Vojens
- Egon Peter Dalgaard Pedersen, Vestre Byvej 13, 6500 Vojens
- Anne Margrethe, Karsten og Anja Duus, Vestre Byvej 17, 6500 Vojens
- Henry og Maibritt Christensen, Vestre Byvej 19, 6500 Vojens
- Inger Margrethe Rosendahl og Svend Erik Jensen, Østergårdsvej 10, 6500 Vojens
- Rigmor Tørnes, Østergårdsvej 12, 6500 Vojens
- Charlotte Petersen og Marc Lennart Hjortshøj, Østergårdsvej 14, 6500 Vojens
- Niels Sørensen og Yrsa Marie Nielsen, Østergårdsvej 16, 6500 Vojens
- Anne-Marie og Steen Andersen, Østergårdsvej 18, 6500 Vojens
- Erik Ernlund og Eva Nielsen, Østergårdsvej 2, 6500 Vojens
- Simon Dyhrfjeld og Helle Christiansen, Østergårdsvej 3, 6500 Vojens
- Sally Margit E. og Knud Madsen, Østergårdsvej 8, 6500 Vojens
- Zarina Meisner Koch, Østervænge 35, 6630 Rødding (Ejer Uldalvej 25)

- Nustrup Vandværk, att: Svend Hansen, Skolevej 13 c, Nustrup, 6500 Vojens

Pr e-mail med vedhæftet fil:

- Martin Ugilt Thomsen, LandboSyd, Peberlykken 2, 6200 Aabenraa. E-Mail : mut@landbosyd.dk
- Miljøministeriet, Miljøcenter Ribe, Sorsigvej 35, 6760 Ribe
e-mail: post@rib.mim.dk
- Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København
e-mail: dn@dn.dk
- Det Økologiske råd, Blegdamsvej 4B, 2200 København N
e-mail: husdyr@ecocouncil.dk
- DOF, Vesterbrogade 140, 1620 København V.
e-mail: natur@dof.dk

Pr. e-mail med link til kommunens hjemmeside

- Embedslægerne i Region Syddanmark, Sorsigvej 35, 6760 Ribe
e-mail: syd@sst.dk
- Danmarks Fiskeriforening, Nordensvej 3, 7000 Fredericia
e-mail: mail@dkfisk.dk
- Ferskvandsfiskeriforeningen for Danmark, Wormstrupvej 2, 7540 Haderup
e-mail: nb@ferskvandsfiskeriforeningen.dk
- Arbejderbevægelsens Erhvervsråd
e-mail: ae@aeraadet.dk
- Forbrugerrådet, Fiolstræde 17, Postboks 12188, 1017 København K.
e-mail: fbr@fbr.dk
- Lokalafd. Danmarks Naturfredningsforening Haderslev, Bent Karlsson, Højgårdsvej 9, Brøndlund, 6500 Vojens
e-mail: bent.karlsson@mail.dk
- Lokalafd. Danmarks Sportsfiskerforbund, Tom Donbæk, Vestergade 25, 6510 Gram
e-mail: td@ledon.dk
- Danmarks Sportsfiskerforbund, Worsaaesgade 1, 7100 Vejle
e-mail: post@sportsfiskerforbundet.dk
- DOF Sønderjylland v/ Jørn V. Sørensen, Kongevej 64, 6100 Haderslev
e-mail: haderslev@dof.dk

Generelle vilkår

Drift og indretning

1. Godkendelsen omfatter samtlige landbrugsmæssige aktiviteter på ejendommen Ribevej 82, 6500 Vojens herunder samtlige arealer inkl. udspretningsarealer (bilag 4), der er tilknyttet husdyrproduktionen vedrørende CHR nr. 53252 og CVR nr. 25456009.
2. Miljøgodkendelsen træder i kraft den dato den meddeles. Hvor intet andet er nævnt, skal vilkårene være opfyldt ved godkendelsens ibrugtagning. Godkendelsen bortfalder, såfremt den ikke er udnyttet inden 2 år efter godkendelsens meddelelse.
3. Bedriften skal indrettes og drives i overensstemmelse med de oplysninger, der ligger til grund for denne godkendelse, samt med de ændringer der eventuelt måtte fremgå af godkendelsens vilkår.
4. Den der er ansvarlig for driften skal underrette kommunen før landbruget foretager følgende:
 - Ejerskifte af virksomhed
 - Hel eller delvis udskiftning af driftsherre
 - Indstilling af driften for en længere periode, men dog mindre end 3 år.
5. Der skal til enhver tid forefindes et eksemplar af miljøgodkendelsen på ejendommen. Den ansvarlige for driften og de øvrige ansatte skal være bekendt med relevante vilkår.
6. Der skal etableres beplantning af varierende bredde øst for staldanlægget, som det fremgår af oversigtstegning på bilag 1. Beplantningen skal sammensættes som beskrevet i ansøgningsmaterialet. Beplantningen skal være etableret senest 1 år efter nyt staldanlæg og gyllebeholder er bygget.
7. Ved bedriftens ophør, skal der udføres følgende forureningsbegrænsende foranstaltninger:
 - Alle anlæg skal tømmes og rengøres for husdyrgødning, der bortskaffes efter gældende regler.
 - Restkemikalier, olieaffald, medicinaffald m.v. skal bortskaffes i henhold til affaldsregulativerne.
 - Gyllebeholdere der ikke længere anvendes, skal rengøres.

Miljøteknisk vurdering

- Drift og indretning

Det forudsættes at bedriften indrettes og drives i overensstemmelse med det i sagen forelagte. Oversigt over indretning fremgår af bilag 1 og arealoversigt over udbringningsarealer fremgår af bilag 4.

Godkendelsen bortfalder, såfremt den ikke er udnyttet inden 2 år fra denne afgørelses meddelelse. Med "udnyttet" menes, at det ansøgte byggeri er taget i brug, og der er indsat et dyrehold svarende til den ansøgte produktion. Hvis projektet ikke igangsættes indenfor 2 år efter meddelelse om godkendelse, er det en naturlig følge af vilkår 2, at godkendelsen bortfalder. Hvis projektet derimod iværksættes (et dyrehold på mere end 227,98 DE) betragtes projektet som iværksat, og vilkårene træder i kraft.

Det vurderes at ejendommen ligger udenfor de områder, der har særlig interesse, hvad landskabelige værdier angår. Der opføres nye bygninger og etableres afskærmende beplantning på den østlige del af ejendommen.

Det er Haderslev Kommunes vurdering, at de stillede vilkår ved bedriftens ophør, er tilstrækkelige i forhold til at undgå forureningsfare og for at bringe stedet tilbage i tilfredsstillende miljømæssig stand herunder hensyn til varetagelse af landskabelige hensyn.

Årsproduktion

8. Bedriften tillades drevet med en årsproduktion på maksimalt :
 - 16.645 slagtesvin; 30-105 kg (4.156 stipladser)i alt 452,48 DE.
Indgangsvægten kan varierer mellem 28 og 34 kg og udgangsvægten kan varierer mellem 105 og 114 kg, således at der maksimalt er 280,53 tons svin på stald af gangen samt at den totale produktion ikke overstiger 452,48 DE.
9. Der skal foreligge skriftlige aftaler for afsætning af gylle til de ansøgte aftaler. Årsproduktionen må ikke overstige 317,87 DE før de skriftlige aftaler foreligger. I takt med, at der forefindes skriftlige aftaler om afsætning af gylle til de ansøgte aftalearealer, må årsproduktionen stige, svarende til hvad der kan afsættes til disse arealer. Årsproduktionen må dog ikke overstige, niveauet angivet i ovenstående vilkår.
10. Dyreholdet på ejendommen skal placeres i staldtyper og med vægtintervaller og stipladser som angivet i bilag 2.
11. Det maksimalt tilladte antal dyr i ovennævnte dyrekategorier på stald af gangen er 4.156 (stipladser) fordelt som ovenstående.
12. Almindelige sæsonudsving samt tilpasninger pga. sanering og lignende accepteres, så længe både det maksimale antal DE og geneafstanden for lugt ikke forøges.
13. Bedriften skal underrette tilsynsmyndigheden således:
 - Når besætningen er nået op på maksimal tilladelig produktion svarende til 452,48 DE,
 - Besætningens/produktionens størrelse den 25/01-13
14. I forbindelse med afholdelse af de regelmæssige tilsyn skal afregning fra slagteriet for hele den animalske produktion, dækkende de sidste 3 års produktion, ligge til rådighed for tilsynsmyndigheden. Afregningen skal kunne dokumentere antallet af slagtede svin de pågældende år. Derudover skal slagtesvinenes gennemsnitlige levende vægt fremgå af afregningen.

- Årsproduktion

Det er antallet af dyr der angiver den tilladelige produktions størrelse. De angivne dyreenheder (DE) er opgivet i henhold til den ved godkendelsestidspunktet gældende Husdyrgødningsbekendtgørelses⁵ definitioner.

Der er i ansøgningen tilstrækkeligt antal af aftalearealer, men der er ikke krav om, at disse aftaler er skriftlige førend de udnyttes. Der er derfor stillet vilkår om, at produktionen ikke må udvides til det maksimalt godkendte, før der foreligger en egentlige skriftlige aftaler om afsætning af gylle til de aftalearealer der er indeholdt i denne godkendelse, idet aftalearealerne er en forudsætning for udnyttelse af godkendelsen til maksimalt dyrehold. Bortfalder den ansøgte aftale må dyreholdet derfor ikke udvides udover det antal DE der kan udbringes på egen arealer, før der jf. Husdyrloven er ansøgt og modtaget accept fra kommunen om anvendelse af en anden gylleaftale istedet.

Jævnfør vilkår 2 bortfalder den del af godkendelsen, som ikke er udnyttet inden for 2 år. Derfor er der indsat et vilkår om egenkontrol, der skal sikre, at husdyrholdet er indsat inden udløbet af den fastsatte periode. Det er således ikke tilstrækkeligt, at en opbygning er påbegyndt. Såfremt der 2 år efter meddelelse om godkendelse er indsat et dyrehold på mindre end 452,48 DE, vil det være dyreholdet på det pågældende tidspunkt, som er afgørende for det fremtidige maksimale dyrehold.

⁵ Bekendtgørelse om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v. nr. 1695 af 19/12/2006 med ændringer

Vilkår for anlæg

Staldinventar- og drift

15. Der skal være overbrusningsanlæg, hvor staldluften tilføres forstøvet vand i samtlige stalde.
16. Ventilationsanlæg skal udføres således, at der ikke opstår væsentlige lugt- eller støjgener. Staldventilatorer skal renholdes og justeres jævnlige efter producentens anvisninger.
17. Bedriften skal, i forbindelse med de regelmæssige tilsyn, redegøre for hvad der er indført af renere teknologi siden sidst samt i hvilket omfang der er sket substitution af råvarer og hjælpepestoffer til mindre miljøbelastende råvarer og hjælpepestoffer.

Ammoniakreducerende miljøteknologi - anlæg

18. Der skal etableres fast overdækning (betonlåg eller telt-overdækning) på gyllebeholder 1.1.8 (ny beholder - gylletank 10 på bilag 1).
19. Den nye stald (1.1.4) skal etableres med delvist spaltegulv, 25-49 % fast gulv.
20. Der skal etableres et biologisk luftrensneranlæg til at lave rensning af 20 % af afgangsluften fra staldanlæg 1.1.4 (ny stald – bygning 6 på bilag 1). Anlægget skal have en renseseffekt svarende til 55 %. Jf. bilag 14.
21. Der skal kontinuert tilledes afgangsluft til det biologiske luftrensneranlæg og driftstiden skal være 8.322 timer om året.
22. Det brugte vand fra det biologiske luftrensneranlæg skal ledes direkte til gyllebeholderen.
23. Det biologiske luftrensneranlæg skal drives og vedligeholdes jf. fabrikantens vejledning.
24. Der skal være en stabil ledningsevne(konduktivitet). Udskrifter af ledningsevnen fra datastyringsenheden på luftrensneren skal indsættes i logbogen. (grafer en gang pr. år, udskrifter fra datastyringsenheden på luftrensneren).
25. Der skal føres logbog over vandudskiftningen i luftrensneranlægget. (grafer en gang pr. år).
26. Det skal indføres i driftsjournalen hvornår der er foretaget vedligehold af biofilteranlægget og hvad der evt. er foretaget for at rette fejl og mangler.
27. Kommunen skal godkende anlægget inden det etableres.

Miljøteknisk vurdering

- Staldinventar- og drift

Der er stillet vilkår til overbrusning, idet overbrusning, udover det dyreetiske aspekt, er vurderet at have en gavnlig miljøeffekt – f.eks ifht. minimering af støv- og lugtgener.

Kravet om vedligeholdelse af ventilationen har til formål at forebygge unødige støj- og lugtgener samt sikre, at ventilationen altid er optimal.

- Ammoniakreducerende miljøteknologi

Kravet om 20 % reduktion (2008) af NH₃ tab fra stald og lager opfyldes ved staldtypen i eksisterende og nyt staldanlæg samt etablering af fast overdækning på ny gyllebeholder.

Kommunens BAT niveau for ammoniakemission fra staldanlæg overholdes ved etablering af biologisk luftvasker i det nye staldanlæg.

Fodring

28. Indholdet af fosfor i fodret skal svare til maksimalt 4,27 g P/FE ved 2,87 FE/kg tilvækst. Ved lavere foderforbrug kan der benyttes et højere fosforindhold. Dog således at der maksimalt udskilles 18,5 kg P/DE.
29. Samtlige husdyr i den pågældende dyregruppe og i det pågældende staldsystem på hele ejendommen skal leve op til ovennævnte fosfor krav. Dokumentation for kravet skal mindst dække en sammenhængende periode på 12 måneder. Det kan f.eks. være via gødningsregnskabet eller lignende.
30. Løbende forbedring og optimering af fodereffektiviteten med fokus på foderudnyttelsen af fosfor i foderblandingerne til bedriftens dyrehold.
31. For at forbedre foderudnyttelsen af fosfor skal der tilsættes fytase til alt foder efter vejledende værdier og mængden af fosfor i foderet skal tilsvarende sænkes efter anvisning fra foderproducenten.
32. Som dokumentation for den løbende optimering og tilpasning af foderblandingerne i besætningen, skal foderdeklarerationer opbevares i en logbog.
33. Logbogen skal indeholde tydelig datomærkning, hvilket vægtinterval den pågældende blanding er anvendt til, dokumentation for eventuel fytasetilsætning samt en påtegning af hvem der har optimeret blandingen.
34. Logbogen skal på tilsynsbesøg kunne forevises for en periode svarende til perioden siden sidste kommunale tilsyn.

Lugt

35. Der skal til stadighed tilstræbes en god staldhygiejne, herunder sikres, at staldene og fordringsanlæg holdes rene.
36. Såfremt tilsynsmyndigheden vurderer, at driften giver anledning til flere lugtgener for omboende end forventet, skal bedriften lade udarbejde en handlingsplan for nedbringelse af generne, som godkendes af kommunen, og derefter gennemføre denne. Samtlige udgifter i forbindelse med ovennævnte afholdes af husdyrbruget.

-Fodring

Emissionsgrænseværdien for fosfor er beregnet som beskrevet i vejledningen "Vejledende emissionsgrænseværdier opnåelige ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT), Miljøstyrelsen 2010. Kravet til fosfor opfyldes ved at anvende et maksimalt fosforindhold i fodret. Denne ændring er en forudsætning for opfyldelse af kravet til BAT for fosforemissionen og derfor er der sat vilkår til det maksimale indhold af fosfor i fodret.

Når det gælder svinebrug mht. foderteknologier angiver BREF-dokumentet, at fasefodring og fytasetilsætning betegnes som bedste tilgængelige teknik.

Foderanlægget på bedriften er ikke konstrueret til 2 faset fodring.

I henhold til princippet om metodefrihed, vurderer Kommunen, at det ansøgte projekt efterlever kravet til BAT foder ved efterlevelse af de stillede vilkår til henholdsvis maksimalt fosforindhold i slagtesvinefoderet, mængden af fosfor per foderenhed, løbende forbedring af fodereffektiviteten med fokus på bedst muligt foderblandinger til bedriftens dyrehold samt fytasetilsætning til fodret.

Haderslev Kommune vurderer, at ved overholdelse af de stillede vilkår, lever det ansøgte projektet op til kravet om BAT indenfor foder.

- Lugt

Det er tilladelsesmyndighedens vurdering at en væsentlig medvirkende faktor til begrænsning af emission, er opretholdelse af en god staldhygiejne i form af rene og tørre stalde, derfor er der stillet vilkår om renholdelse af bedriften og dens omgivelser.

Det vurderes, at godkendelsen ikke vil medføre væsentligt øgede lugtgener for omkringboende, da lugtgenekriteriet er overholdt. Det vurderes derfor, at ejendommens lokaliseringsforhold er tilfredsstillende for et landbrug af denne størrelse.

Dog fastsættes der vilkår om, at såfremt der skulle opstå gener for de omkringboende, eller såfremt kommunen finder det nødvendigt, skal bedriften lade foretage undersøgelse af forskellige lugtkilder og/eller behandling af staldlugtemissionen, således at lugten uden for ejendommen formindskes.

Gødnings-opbevaring

37. Der skal altid være en opbevaringskapacitet for flydende husdyrgødning på mindst 9 måneder til rådighed på ejendommen.
38. Beholdere til husdyrgødning skal mindst en gang om året tømmes helt, og der skal ske indvendig og udvendig inspektion (om muligt) med henblik på reparation og vedligeholdelse. Inspektionen og evt. tiltag skal noteres i logbogen.
39. Afløbsbrønde, tagnedløbsbrønde og lignende, skal sikres, så der ikke ved eventuelle uheld kan afledes gylle til dræn og afløb.

Gyllehåndtering

40. Håndtering af gylle skal foregå under opsyn, således at spild undgås, og der tages størst muligt hensyn til omgivelserne.
41. Det skal sikres, at der ved utilsigtet start af pumper ved gylletankene ikke pumpes gylle udenfor tankene.
42. Påfyldning af gyllevogne o.l. skal foregå på en plads med afløb til opsamlingsbeholder for flydende husdyrgødning, eller med gyllevogne som har påmonteret pumpe og returløb, således at spild af flydende husdyrgødning undgås.
43. Efter udbringning af gylle på mark og fyldning af gyllevogne skal det sikres, at diverse rør og slanger m.v. er tømt, så der ikke spildes gylle på veje.
44. Pumpning af gylle fra stalde til gyllebeholder skal ske indenfor tidsrummet kl. 07.00 – kl. 18.00
45. Pumpning og udkørsel af gylle må ikke foretages på lørdage, søn- og helligdage.

- Gødnings- opbevaring

Håndtering af gødning foregår som gylle. Det er vurderet, at der er sikret tilstrækkelig opbevaringskapacitet for gylle, såfremt der på selve ejendommen er minimum 9 måneders opbevaringskapacitet. Opbevaringskapaciteten på ejendommen er beregnet til minimum 12 måneder.

Vilkår vedr. årlig kontrol af opbevaringsanlæg til husdyrgødning har til formål at forebygge lækager og uheld. Når der ved den indvendige og udvendige inspektion står "om muligt", er det ikke intentionen, at hele beholderen skal frilægges for inspektion, men blot at den engang om året efterses for evt. revner med mere. Inspektionen kan med fordel finde sted, når oplaget af husdyrgødning er mindst.

Alle afløbsbrønde skal sikres mod tilledning af vand og gylle fra gyllebeholdere samt befæstede arealer, hvor der kan være spild af foder og husdyrgødning. Afhængig af terrænforhold er det nødvendigt at have fokus på alle risici.

- Gyllehåndtering

For at forhindre spild og forurening af jord og grundvand stilles der krav om, at al håndtering foregår under opsyn samt at håndteringen foregår på en sådan måde, at evt. gener begrænses f.eks. at der først sker omrøring af gyllebeholderen, kort tid før beholderen skal tømmes f.eks. ved udspreddning.

Det vurderes at kranpumpe på vogn med returløb vil medføre tilstrækkelig sikkerhed for, at der ikke sker spild af husdyrgødning.

På baggrund af afstanden fra nogle af arealerne i forhold til bynær beliggenhed er der stillet vilkår til hvornår der må ske udbringning af gylle på disse arealer.

På baggrund af afstanden og placering af naboen er der stillet vilkår til hvornår der må ske pumpning og udkørsel af gylle.

I øvrigt henvises til skærpede regler for gyllehåndtering i Bekendtgørelse om ændring af Bekendtgørelse om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v. nr. 736 af 30/06/2008.

Transport

46. Ved transport af husdyrgødning på offentlige veje skal transportvognens åbninger være forsynet med låg eller lignende, således at spild ikke kan finde sted. Skulle der alligevel ske spild, skal gødningen straks opsamles.

Spildevand m.v.

47. Spildevand fra rengøring af stalde, o.l. skal ledes til samletank eller gyllesystem.
48. Vask af maskiner og sprøjteudstyr skal ske på vaskeplads. Dog kan indvendig rengøring af sprøjten foregå i marken og rengøringsvandet skal udsprøjtes på marksarealet.
49. Påfyldning af kemikalier i marksprøjte skal ske i marken eller på den nye vaskeplads.

Uheld og driftsforstyrrelser

50. Bedriften skal indrettes og drives, så spild og andet ukontrolleret udslip af forurenende stoffer forhindres eller forebygges, og sådan at skadernes omfang begrænses, hvis der alligevel sker uheld.
51. Der skal udarbejdes en beredskabsplan eller driftsfor skrift, som fortæller, hvornår og hvordan der skal reage res ved uheld, som kan medføre konsekvenser for det eksterne miljø. Planen skal indsendes senest 2 måneder efter meddelelsen af denne godkendelse dvs. den 25/03-2011 til tilsynsmyndigheden.
52. Beredskabsplanen skal revideres/kontrolleres sammen med de ansatte mindst 1 gang om året. Den skal være let tilgængelig og synlig for ansatte og øvrige der færdes på ejendommen og findes i et sprog der kan forstås af de ansatte.
53. Beredskabsplanens indhold skal være kendt af gårdens ansatte mm. og udleveres til evt. indsatsleder / miljømyndighed i forbindelse med uheld, forureninger, brand, ol.

- Transport

Bedriften ligger hensigtsmæssigt ift. til- og frakørselsforhold. For at mindske gener fra transport henstilles det, at transport skal foregå indenfor normal arbejdstid. Sæsonbetonet arbejde kan dog forekomme udenfor disse tidspunkter, men skal søges begrænset.

I forhold til BAT skal alle aktiviteter på bedriften planlægges, herunder også levering og udkørsel, således at omgivelserne i øvrigt påvirkes mindst muligt.

- Spildevand

Det er kommunens vurdering, at der er en miljømæssig risiko forbundet med vask af maskiner og ikke mindst sprøjteudstyr. På den baggrund er der stillet vilkår til vask af sprøjte samt vask af maskiner.

Der er meddelt tilladelse til nedsivning af tagvand via faskine.

- Uheld og driftsforstyrrelser

En væsentlig risikofaktor er uheld i forbindelse med overpumpning af gylle. Det skal derfor sikres, at der ved utilsigtet start ikke pumpes gylle udenfor tanken. Ligesom overpumpningen skal ske under opsyn. Dette gør sig ligeledes gældende ved tankning af diesel.

En række af de stillede vilkår har til formål at forebygge uheld, som kan medføre forurening af det eksterne miljø. Generelt er det dog væsentligt, at der i den daglige drift tages de nødvendige foranstaltninger ift. at reducere potentielle risici. Såfremt der alligevel sker uheld, er beredskabsplanen et væsentligt værktøj ift. at mindske de negative konsekvenser, som følge af uheld. Beredskabsplanen skal beskrive procedurerne i tilfælde af et givent uheld sker, så der ikke er tvivl om, hvad der skal gøres, hvem der skal kontaktes mv. Der er derfor stillet vilkår til, at der senest 2 måneder efter denne godkendelse er meddelt, skal indsendes en beredskabsplan til kommunen.

Udover at være BAT, så er det Haderslev Kommunes opfattelse, at en beredskabsplan vil være til stor hjælp for landmanden og relevante myndigheder, såfremt der skulle ske et uheld, både med hensyn til små hændelser som oliespild og store som f.eks. brand, hærværk o.l.

Beredskabsplanen skal revideres/kontrolleres mindst 1 gang om året, og den skal være kendt af gårdens ansatte mm. og an-

dre, der har deres daglige gang på bedriften. For at alle skal kunne få adgang til planen, skal den være let tilgængelig og synlig og såfremt der er udenlandsk arbejdskraft, findes i et sprog der kan forstås af de ansatte.

Støj

54. Såfremt tilsynsmyndigheden vurderer, at bedriften giver anledning til flere støjgener for omboende end forventet, skal virksomheden lade udarbejde en handlingsplan, som godkendes af kommunen, og derefter gennemføre denne.

- Støj

Der etableres ikke nye støjende anlæg i forbindelse med udvidelsen. Det vurderes, at støj fra ejendommen ikke er eller forventes at blive et problem for de omkringboende. Der er ikke foretaget støjberegninger idet de nærmeste naboer ligger så langt fra bedriften, at det ikke vurderes at kunne opstå gener. Der er dog stillet vilkår til, at såfremt tilsynsmyndigheden vurderer, at bedriften giver anledning til flere støjgener for omboende end forventet, skal virksomheden lade udarbejde en handlingsplan, som godkendes af kommunen, og derefter gennemføre denne.

Skadedyr

55. Der skal overalt på ejendommen foretages effektiv fluebekæmpelse i overensstemmelse med de nyeste retningslinjer fra Statens Skadedyrslaboratorium.
56. Arealerne omkring bygninger og tilkørselsveje skal holdes ryddelige og fri for affald, foderrester, gødning m.v.
57. Stalde, lagre og andre anlæg skal holdes i forsvarlig rottesikret stand, m.v. med henblik på at forhindre gode levemuligheder for rotter.

- Skadedyr

I forbindelse med dyreholdet kan der forekomme gener fra skadedyr (rotter, mosegrise m.v.), som straks skal afhjælpes, samt gener fra fluer, som skal bekæmpes effektivt, hvorfor der stilles vilkår herom. Det vurderes, at ejendommens skadedyrsbekæmpelse er tilfredsstillende. Bemærk at retningslinjerne fra Statens Skadedyrslaboratorium opdateres 1 gang årligt.

Støv

58. Driften må ikke medføre væsentlige støvgener udenfor ejendommens eget areal, vurderet af tilsynsmyndigheden.
59. Fodersiloer skal indrettes således, at støvgener i forbindelse med indblæsning af foder undgås, f.eks. med cycloner eller anden støvbegrænsende foranstaltning.

- Støv

Med hensyn til støvgener fra gården forventes det, pga. den forholdsvis store afstand til nærmeste nabo, ikke at give væsentlige problemer. Dog henvises der til god landmandspraksis at al transport til og fra bedriften skal, for at begrænse støvgener, foregå ved hensynsfuld kørsel samt at alle aktiviteter på bedriften planlægges, herunder også levering og udkørsel, således at omgivelserne påvirkes mindst muligt.

Lys

60. Driften må ikke medføre væsentlige lysgener for omboende.
61. Såfremt tilsynsmyndigheden vurderer, at bedriften giver anledning til lysgener, skal bedriften lade udarbejde en handlingsplan og derefter gennemføre denne. Handlingsplanen skal godkendes af tilsynsmyndigheden.

- Lys

Der etableres udendørsbelysning, men grundet placering af lyskilderne samt afstanden til omkringboende, vurderes dette ikke som udgangspunkt at give anledning til lysgener for omkringboende eller det omgivende miljø som sådan. Dog fastsættes der vilkår om, at såfremt der skulle opstå gener for de omkringboende, eller såfremt tilsynsmyndigheden finder det nødvendigt, skal bedriften lade foretage undersøgelse af forskellige lyskilder, således at lyset uden for ejendommen formindskes.

Oplag af olie og kemikalier

62. Der må ikke ske tankning af maskiner med diesellole på ejendommen.
63. Påfyldning af diesellole på varmekanon skal til enhver tid ske på en plads med fast og tæt bund således at spild kan opsamles og at der ikke er mulighed for afløb til jord, kloak, overfladevand/grundvand.

Affald

64. Der skal til enhver tid foreligge dokumentation for, at affald bortskaffes miljømæssigt forsvarligt.
65. Særligt farligt affald skal sorteres i separate egnede beholdere.
66. Kvitteringer fra bortskaffelse af farligt affald skal kunne fremvises ved tilsyn.
67. Der skal føres register over affaldsproduktionen (via kvitteringer) på landbruget. Registreringen skal for hver fraktion indeholde en beskrivelse af art, mængde og sammensætning. Registreringen skal gemmes i mindst 5 år og fremvises på tilsyn.
68. Der må i tidsrummet indtil afhentning af døde dyr ikke opstå uhygiejniske forhold herunder adgang for omstrejvende dyr.

Vilkår for udspretningsarealer

Udbringning

69. Der må maksimalt udbringes husdyrgødning svarende til 317,87 DE på de ansøgte udbringningsarealer (236,91 ha ejet/lejet areal) jf. bilag 4.
70. Udsiftning af udbringningsarealer vist i bilag 4 til andre arealer end alternative arealer vist i bilag 12 skal godkendes af Haderslev Kommune.
71. Udbringning af husdyrgødning skal ske i overensstemmelse med reglerne om god landmandspraksis, således at lugtgener og ammoniakfordampning begrænses. Såfremt god landmandspraksis ikke efterleves, kan tilsynsmyndigheden meddele påbud med henblik på at sikre, at god landmandspraksis overholdes.
72. På areal 14-0, 16-0 og IK1 skal der anvendes et sædskifte med minimum 50 % miljøgræs (svarende til G5) eller

- Oplag af olie og kemikalier

Ansøger oplyser i henhold til det ansøgte projekt, at der ikke sker tankning af maskiner på ejendommen. Derfor er der stillet vilkår til dette.

Da der er stor risiko for spild på jorden, hvor der påfyldes brændstof mm, er der stillet krav om, at stederne skal være udformet således, at der ikke kan ske afløb til og forurening af jord, kloak, overfladevand eller grundvand.

Ift. bedriftens olietanke henvises i øvrigt til reglerne i olietankbekendtgørelsen (Bek. nr. 259 af 23. marts 2010).

Affald

Det er BAT at registrere affaldsproduktionen og derved skaffe sig et overblik over evt. indsatsområder, hvor man kan minimere affaldsproduktionen. Derfor skal man på ejendommen føre registrering over affaldsproduktionen (i form af f.eks. kvitteringer og fakturaer fra godkendt vognmand) samt at bortskaffelsen skal ske i overensstemmelse med kommunens affaldsregulativ.

Der gøres opmærksom på at animalsk affald, herunder døde dyr, skal opbevares efter gældende regler i "Bekendtgørelse om opbevaring af døde dyr"⁶. Det skal opbevares på en måde der medfører, at der ikke opstår uhygiejniske forhold og unødige gener.

Miljøteknisk vurdering

- Udbringning

Der udbringes husdyrgødning svarende til 317,87 DE på ejede og forpagtede arealer, hvoraf de 227,98 DE tilføres fra anden bedrift. Det samlede udbringningsareal er på 236,91 ha. Udbringningen er på 1,34 DE/ha og det beregnede maksimale harmonikrav er 1,4 DE/ha. Det samlede antal DE bidrager i alt med 36.189,66 Kg N og 5.840,64 Kg P.

Godkendelsen omfatter ikke udbringning af husdyrgødning på arealer, der er registrerede som beskyttede naturtyper. Enkelte arealer (areal 14-0, IK1 og VP1) ligger i umiddelbar nærhed af naturtyper omfattet af § 3 i naturbeskyttelsesloven. Der er ikke stillet skærpede vilkår til disse arealer.

De standardsædskifter og fodertilgag, som ansøger oplyser, lig-

⁶ Bekendtgørelse om opbevaring af døde dyr nr. 439 af 11. maj 2007

et grundvandssædskifte med et bedre udvaskningsindeks.

73. Der skal på de øvrige ejede og forpagtede arealer anvendes et sædskifte svarende til standardsædskifte S2 og S4 eller et sædskifte med et bedre udvaskningsindeks.
74. Tilsynsmyndigheden skal hvert år kunne konstatere at sædskiftet er etableret korrekt på arealerne nævnt i vilkår 72 fra høst og frem til 1. februar det følgende år.
75. Det er ansøgers ansvar at etableringen af miljøgræs er vellykket.
76. Miljøgræs må ikke etableres som udlæg af græs om foråret i vintersæd og udlæg efter høst af hovedafgrøden.
77. Der må ikke anvendes gødning eller græssende dyr på arealerne med miljøgræs fra høst og frem til 1. februar.
78. Sædskiftet på arealerne nævnt i vilkår 72 må ikke indeholde bælplanter.
79. Det skal ved dyrkning, gødning og sprøjtning af de vandløbs- og sønære arealer (areal 2-0, 3-0, 5-0, 9-0, 13-0, 14-0, 16-0, 18-0, 33-0, 34-0, IK1, VP1 og SHL1) sikres at der ikke sker direkte afstrømning til vandløbet eller søen samt der må ikke etableres afvandingsrender på arealerne til afledning af vand til vandløb og sø.
80. Dokumentation i form af kvitteringer, sædskifte- og gødningsplaner, forpagtnings- og overførelsesaftaler (af mindst 1 års varighed) m.v. opbevares i mindst 5 år og forevises på forlangende.
81. Udbringning af gødning mm. må ikke foretages på jord som er vandmættet, oversvømmet, frossen eller dækket af sne samt på stejle skrånende arealer, hvor der er risiko for afstrømning.
82. Der skal afsættes husdyrgødning fra det samlede anlæg (incl bidrag fra Hørløkkevej), således at der maksimalt er 317,87 DE til udbringning på egne og forpagtede arealer, svarende til 362,59 DE ved fuld produktion. Der skal foreligge dokumentation for, at husdyrgødning svarende til denne mængde fraføres og udspreddes på aftalearealerne.
83. Der må kun ske afsætning af husdyrgødning til udspreddning på de i ansøgningen angivne aftalearealer (jf. bilag 4 og 12) samt i henhold til gældende regler.
84. Der skal foreligge en skriftlig gylleaftale for aftalearealerne inden udbringning på disse arealer.
85. Der skal føres en journal, der viser aftaler om udbringning af husdyrgødning fra bedriften. Aftalearealernes størrelse, placering, ejerforhold samt tidshorisont for indgåede aftaler skal være oplyst.
86. På aftalearealerne må der afsættes flg. til hver bedrift:

Bedrift	Mængde husdyrgødning
Laurits Rosenlund, Uldallundvej 6, 6500 Vojens (LRH)	101,42 DE
Henri Sørensen, Uldalvej 18,	104,70 DE

ger til grund for beregningen af kvælstofudvaskningen og fosforbalancen fra husdyrbruget og dermed også til grund for overholdelsen af de fastlagte beskyttelsesniveauer. Kravet til udvaskning af næringsstoffer til ovefladevand/grundvand opnås ved at anvende et dyretryk på 1,34 DE/ha og et standardsædskifte svarende til referencesædskifte S2 og S4 samt grundvandssædskifte G5.

Ud fra oplysningerne om den anvendte mængde husdyrgødning ved nudrift og ansøgt drift samt oplysninger om N- og P-klasser for det ansøgte udbringningsareal, viser beregningerne, at beskyttelsesniveauet for kvælstof og fosfor er overholdt.

Der er sat krav til dokumentation af sædskifte, gødningsplan, forpagtnings- og overførelsesaftaler da det standardsædskifte og husdyretryk, som ansøger oplyser, ligger til grund for beregningen af kvælstof udvaskningen og fosforbalancen fra husdyrbruget. Det er dermed grundlaget for at der er overholdelse af de fastlagte beskyttelsesniveauer.

Da enkelte arealer ligger op til vandløb og søer er der for at beskytte disse mod direkte afstrømning og erosion, sat vilkår til sikring af dette samt at der ikke må etableres afvandingsrender.

Der afsættes gylle til aftalearealer svarende til 362,59 DE og aftalearealerne udgør et areal på 505,59 ha. Aftalearealerne er beliggende i nitratfølsomt indvindingsområde og er omfattet af godkendelse efter § 16 i husdyrgodkendelsesloven.

Der gøres i øvrigt opmærksom på at det er ansøgerens ansvar, at driften af arealer, der grænser op til § 3 beskyttede områder (herunder beskyttede vandløb, søer, vandhuller, enge, moser mv.) varetager hensynet til § 3 beskyttelsen.

6500 Vojens (HS)	
Nis Petersen, Billundvej 35, 6500 Vojens (NP)	51,40 DE
Arne Toft, Ribevej 65, 6500 Vojens (AT)	105,07 DE

Vilkår for miljøredegørelser

87. Anlæggets forbrug af vand skal registreres og indføres i driftsjournal mindst 2 gange årligt.
88. Bedriften skal tilknyttes Energistyring "Erhverv" med automatisk fjernaflæsning af el.

Miljøteknisk vurdering

- miljøredegørelser

Miljø- og ressourcestyring bygger på en helhedsvurdering ud fra et princip om at stræbe mod renere teknologi i landbrugsproduktionen. Det drejer sig om at minimere anvendelsen af energi, næringsstoffer, vand, pesticider osv., således at tabene til omgivelserne bliver så små som muligt under hensyntagen til produktionens lønsomhed.

Ved jævnlig aflæsning af energimålere kan man hurtigt danne sig et overblik over energiforbruget og samtidig sikre sig mod uforudsete udgifter. Alene ved at forholde sig kritisk til forbruget kan man erfaringsmæssigt opnå besparelser på op mod 5-10 % af årsforbruget.

Haderslev Kommunes samlede vurdering

På baggrund af ansøgningsmaterialet samt kommunens registreringer af områdets grundvands-, vandløbs- og naturforhold har kommunen vurderet, at miljøgodkendelsen, med de pågældende vilkår for lokalisering, indretning og drift af husdyrbruget, **ikke** vil medføre en væsentlig virkning på miljøet.

Det er derfor Haderslev Kommunes opfattelse at:

- udvidelsen kan ske under hensyntagen til de landskabelige værdier
- driften kan ske uden væsentlig gener for naboer (lugt-, støj-, støv-, flue- og lysgener, affaldsproduktion m.v.)
- bedriften drives under anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT),
- der er sikret en tilfredsstillende beskyttelse af jord, grundvand, overfladevand og natur med dens bestande af vilde planter og dyr og deres levesteder, herunder områder, der er beskyttet mod tilstandsændringer eller fredet, udpeget som internationalt naturbeskyttelsesområde eller udpeget som særlig sårbart over for næringsstofpåvirkning.
- endvidere overholder udvidelsen husdyrlovgivningens fastlagte afskæringskriterier.

Derfor meddeler Haderslev Kommune miljøgodkendelse til bedriften på en række vilkår.

Der meddeles godkendelse til at dyreholdet udvides fra 227,98 DE i slagtesvin (7.850 stk. fra 31-109 kg) til 452,48 DE i slagtesvin (16.645 stk. fra 30-105 kg). Det er antallet af dyr der angiver den tilladelige produktions størrelse. De angivne DE er opgivet i henhold til den ved godkendelsestidspunktet gældende Husdyrgødningsbekendtgørelse.

Der meddeles godkendelse til at husdyrgødning svarende til 317,87 DE i svin, kan udbringes på ejet/forpagtet udbringningsareal (236,91 ha) og der frafærers en husdyrgødningsmængde til tredjemand på 362,59 DE, hvilket betyder at harmonikravet er 227,05 ha for egne/forpagtede arealer med 1,4 DE/ha. Der er 317,87 ha ejet og forpagtet jord til rådighed til udbringning af husdyrgødning, harmonikravet er dermed overholdt. Det ansøgte dyretryk er på 1,34 DE/ha på ejet/forpagtet udbringningsareal.

Vurdering af aftalearealer

Ingen aftalearealer ligger i N- eller P-klasse 1-3, men i nitratfølsomme indvindingsområder, der er ikke § 3 indenfor arealerne og de er ikke beliggende i habitatområder, så der er ikke forhold der gør at kommunen vil skærpe de generelle landbrugsregler og det er på baggrund af de nitratfølsomme indvindingsområder fundet nødvendigt at udarbejde en godkendelse efter § 16 for disse arealer. Aftalearealerne omtales ikke yderligere i denne godkendelse.

Udtalelse fra andre myndigheder

Bedriften ligger henholdsvis ca. 3 km, 4,5 km og 8,5 km fra Tønder, Vejen og Kolding Kommune har det ikke været relevant at indhente udtalelse fra andre nabokommuner/nabolande.

Undersøgte alternativer

Der er i forløbet med planlægningen overvejet flere alternative placeringer. Den valgte placering og produktionsstørrelse er valgt ud fra en samlet vurdering af fordelene ved at have udvidelsen i nærheden af den nuværende produktion, samt en maksimering af produktionen i forhold til lugtgenerforholdene. 0 alternativet ville være ikke at udvide, hvilket blot vil medføre en videreførelse af den nuværende produktion.

Kommunen vurderer samlet set ikke de behandlede alternativer som værende bedre end det ansøgte projekt.

Påvirkning af omgivelserne

Godkendelsesmyndigheden kan meddele miljøgodkendelse efter lovens § 12, hvis den finder det godtgjort, at husdyrbruget har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forurening ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik, og i øvrigt kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til omgivelserne.

Ved vurderingen af, om husdyrbruget har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen, skal det bl.a. sikres, at husdyrbruget indrettes og drives på en sådan måde,

- at beskyttelsen af jord, grundvand, overfladevand og natur med dens bestande af vilde planter og dyr og deres levesteder, herunder områder, der er beskyttet mod tilstandsændringer eller fredet, udpeget som internationalt naturbeskyttelsesområde eller udpeget som særlig sårbart over for næringsstofpåvirkning, finder sted,
- at der er truffet de nødvendige foranstaltninger til begrænsning af eventuelle gener for naboer (lugt-, støj-, støv-, flue- og lysgener, affaldsproduktion m.v.),
- at hensynet til de landskabelige værdier er varetaget,
- at energi- og råvareforbruget udnyttes mest effektivt,
- at mulighederne for at substituere særligt skadelige eller betænkelige stoffer med mindre skadelige eller betænkelige stoffer er udnyttet,
- at produktionsprocesserne er optimeret i det omfang det er muligt,
- at affaldsfrembringelse undgås, og hvor dette ikke kan lade sig gøre, at mulighederne for genanvendelse og recirkulation er udnyttet,
- at til- og frakørsel til virksomheden vil kunne ske uden væsentlige miljømæssige gener for de omboende.

Nedenstående vil bedriftens aktiviteter blive vurderet iht. ovenstående i det omfang det er relevant.

I det følgende behandles det ansøgte i forhold til

- Landskabet
- Naboer (placering, lugt-, støj-, flue- og lysgener m.v.)
- BAT- bedste tilgængelige teknik.
- Energi og ressourcer
- Uheld og driftsforstyrrelser
- Jord
- Grundvand
- Overfladevand
- Natur

Godkendelsen bortfalder, såfremt den ikke er udnyttet inden 2 år fra denne afgørelses meddelelse. Med "udnyttet" menes, at der er indsat et dyrehold svarende til den ansøgte produktion. Derfor er der indsat et vilkår om egenkontrol, der skal sikre, at husdyrholdet er indsat inden udløbet af den fastsatte periode. Det er således ikke tilstrækkeligt, at en opbygning er påbegyndt.

Varetagelse af hensyn til landskab

Den nye godkendelsesordning gennemfører VVM-direktivet og IPPC-direktivet for så vidt angår husdyrbrug og samler kravene til ansøgning og myndighedsbehandling med de relevante dele fra bekendtgørelse om godkendelse af listevirksomhed og planlovens bestemmelser om landzoneregulering.

Redegørelse

Ejendommen er beliggende i det åbne land ca. 1,4 km vest for Skrydstrup, som er nærmeste byzone. Udal er beliggende ca. 700 meter øst for ejendommen og er nærmeste samlede bebyggelse i området. Nærmeste nabo uden landbrugspligt (Vestre Byvej 13) ligger ca. 400 meter øst for ejendommen.

Udvidelsen sker i eksisterende og nyt staldanlæg samt der etableres ny gyllebeholder med overdækning. Den østlige del af ejendommen beplantes med afskærmende beplantning, jf. bilag 1 for oversigtskort over ejendommen.

Kommunen vurderer, at det samlede bygningsanlæg – efter udbygningen – vil fremstå som en driftsmæssig enhed og vurderes erhvervsmæssigt nødvendig for ejendommens drift. Der kræves således ikke tilladelse efter § 22 i husdyrloven (dvs. tilladelse til byggeri uden tilknytning til ejendommens hidtidige bebyggelsesarealer eller ikke erhvervsmæssigt nødvendigt byggeri.)

Vurdering

Det vurderes, at det ansøgte projekt ikke giver anledning til gener for det omkringliggende landskab samt at etablering af afskærmende beplantning på den østlige del af ejendommen skærmer for indkigget fra den samlede bebyggelse (Uldal) beliggende øst for ejendommen. Der er stillet vilkår om etablering af afskærmende beplantning øst for staldanlægget.

Naboer – placering, – lugt-, støj-, flue- og lysgener m.v.

Redegørelse

Nærmeste nabo er ejendommen på Ribevej 65, som ligger ca. 200 meter fra nærmeste staldafsnit med udvidelse. Jf. lovens § 6 må der ikke ske udvidelse indenfor 50 meter af alle nabobeboelser, hvilket er overholdt i henhold til det ansøgte projekt. Denne nabo er en nabo med landbrugspligt og skal derfor ikke indgå ift. lugtberegningen.

- kumulativ effekt

Oplysningerne om kumulation skal bruges i lugtberegningen. Er der andre husdyrbrug, som medfører lugtgener i det samme punkt i byzone, samlet bebyggelse eller nabo, skærpes kravene til geneafstanden i forbindelse med ansøgningen. Der er ikke andre ejendomme med over 75 DE indenfor 100 meter af naboejendommen eller indenfor 300 meter ift. samlet bebyggelse og byzone.

- lugt

Geneafstande (i meter) fra ejendommen ved det ansøgte projekt er beregnet som følger:

	Beregnet geneafstand i meter korrigeret.	Faktisk afstand i meter (Lugtcentrum)
Enkeltbolig	343,44	412,68 (Vester Byvej 13)
Samlet bebyggelse	708,94	710,46 (Østergårdsvej 18)
Byzone	mindre end afstand / 1,2	1425,93 (Skrydstrup)
Konsekvens radius	946,21	

Redegørelse

Nærmeste nabobeboelse, der ikke er et landbrug og ikke ejet af ansøger, er Vester Byvej 13, der ligger ca. 400 meter (nærmeste staldafsnit) fra staldanlægget. Den korrigerede geneafstand er beregnet til ca. 344 meter. Nærmeste samlede bebyggelse ligger ca. 710 meter (lugtcentrum) fra staldanlægget. Byzonen (Skrydstrup) ligger mere end 1 km fra bedriftens staldanlæg.

Samlet vurdering

For alle områder er genekriteriet overholdt, da den Korrigerede geneafstand er kortere end vægтет gennemsnitsafstand for enkeltbolig og samlet bebyggelse samt at ikke er byzone indenfor 1,2 gange geneafstanden.

Håndtering af gødning uden for staldanlægget, herunder udslusning til opbevaringsanlæg, omrøring og overpumpning til gyllevogn, kan også give anledning til lugt. Da der er ca. 400 meter til nærmeste nabo beliggende øst for staldanlægget er det vurderet, at håndtering af husdyrgødning kan give anledning til gener for omkringboende. På den baggrund er der stillet vilkår til pumpning af og udkørsel af husdyrgødning.

Det vurderes samlet, at godkendelsen ikke vil medføre uacceptable lugtgener for naboejendomme, samlet bebyggelse og byzone, da genekriterierne er overholdte. Det vurderes derfor, at ejendommens lokaliseringsforhold er tilfredsstillende for et landbrug af denne størrelse. Det må dog forventes at beboelser indenfor konsekvensområdet på ca. 946 meter vil opleve øget lugt, idet lugtgeneafstanden øges ved det ansøgte projekt, men lugtgenerne er beregnet til at ligge under de fastlagte beskyttelsesniveauer for lugt.

Dog fastsættes der vilkår om, at såfremt der skulle opstå gener for de omkringboende, eller såfremt kommunen finder det nødvendigt, skal bedriften lade foretage undersøgelse af forskellige lugtkilder og/eller behandling af staldlugtemissionen, således at lugten uden for ejendommen formindskes.

- Støj

Støjen fra lastbiler vil være fra kørsel, tomgangskørsel og af- og pålæsning. Afhængig af hvilken transport, der er tale om, vil støjen komme fra forskellige placeringer (primært ved stalde og gyllebeholdere).

Redegørelse

Beskrivelse af støjkilder på ejendommen:

Støjkilde	Placering	Driftstid
Ventilationsafkast	På staldanlæg	Døgnet rundt
Blandekar	I ladebygning	ca. 10t/døgn
Kompressor til vådfodringsanlæg	I ladebygning	ca. 5 min/3.time
Lastbiler m.v.	primært på pladsen syd for stalene	dagtimer
Gyllekørsel og gyllehåndtering	ved gyllebeholder	Primært dagtimer på hverdage

Den eneste støj, der muligvis vil kunne høres ved naboer, vurderes at være ventilationsanlæggene på varme stille dage, hvor ventilatoren kører på højtryk.

Vurdering

På grund af afstanden til nærmeste nabo (ca. 200 meter) vurderes bedriftens faste anlæg m.v. ikke at give anledning til en støjpåvirkning af omgivelserne, som vil medføre gener for de omkringboende.

Derfor er det ikke fundet nødvendigt at kræve en støjmåling udført. Dog fastsættes der vilkår om, at såfremt der skulle opstå gener for de omkringboende, eller såfremt tilsynsmyndigheden finder det nødvendigt, kan der kræves udført støjmålinger efter nærmere definerede anvisninger.

Det vurderes i henhold til det ansøgte projekt, at Miljøstyrelsens vejledende støjgrænser som udgangspunkt kan overholdes.

- Fluer mm.

I forbindelse med dyreholdet kan der forekomme gener fra skadedyr (rotter, mosegrise m.v.), som straks skal afhjælpes, samt gener fra fluer, som skal bekæmpes effektivt, hvorfor der stilles vilkår herom.

Redegørelse

Fluebekæmpelse sker i overensstemmelse med Statens Skadedyrlaboratoriums retningslinier, idet der indsættes rovfluelaver. "Gyllefluen" fremsender automatisk rovfluelaver pr. post.

Ansøger har et privat firma (Dansk Skadedyrskontrol) til at foretage rottebekæmpelse. Kasser med gift tilses ca. 12 gange årligt samt ved henvendelse. I øvrigt holdes ejendommen ryddelig og evt. foderspild m.v. opsamles med det samme, så risikoen for tilhold af rotter minimeres.

Vurdering

Det vurderes, at ejendommens skadedyrsbekæmpelse er tilfredsstillende. Bemærk at retningslinjerne fra Statens Skadedyrlaboratorium opdateres 1 gang årligt.

- Støv

Redegørelse

Foderet på bedriften blæses op i de udendørs siloer syd for stalene og fra siloerne snegles det ind i blandekaret til vådfoder, hvorfra det pumpes rundt til svinestaldene.

I henhold til det ansøgte projekt sker der en stigning i antallet af transporter på ca. 57 % (som følge af udvidelsen).

Vurdering

Med hensyn til støvgener fra bedriften forventes det ikke at give væsentlige problemer, pga. håndteringen af foder samt afstanden til nærmeste nabo. Dog henvises der til god landmandspraksis at al transport til og fra bedriften skal, for at begrænse støvgener, foregå

ved hensynsfuld kørsel samt at alle aktiviteter på bedriften planlægges, herunder også levering og udkørsel, således at omgivelserne påvirkes mindst muligt.

- Lys

Redegørelse

Der er ikke på nuværende tidspunkt belysning udenfor bygninger og anlæg bortset fra to lamper ved fordøren til stuehuset. Det forventes, at der etableres belysning i forbindelse med udleveringsrampen på sydsiden af bygning 4 (evt. med sensor). Der forventes ikke i henhold til det ansøgte projekt etableret yderligere udvendig belysning.

Vurdering

Placeringen af udendørs belysning på ejendommen vurderes ikke at give anledning til gener for det omkringliggende landskab samt omkringboende grundet placeringen af lyskilderne på ejendommen. Dog fastsættes der vilkår om, at såfremt der skulle opstå gener for de omkringboende, eller såfremt kommunen finder det nødvendigt, skal bedriften lade foretage undersøgelse af forskellige lyskilder, således at lyset uden for ejendommen formindskes.

- Affald

Bedriften er omfattet af reglerne i affaldsbekendtgørelsen. Derfor skal man på ejendommen opbevare og bortskaffe affald i overensstemmelse med kommunens affaldsregulativ.

Redegørelse

Fordelingen af affaldstyper og årlige mængder for ansøgt drift fremgår af tabellen i den miljøtekniske beskrivelse under afsnittet affald.

Døde dyr opbevares under kadaverkap på betonplads vest for gyllebeholder (bygning nr. 11 på oversigtskort over ejendommen, jf. bilag 1). Som følge af de nye regler for opbevaring af døde dyr, lægges dyrene på betonspalter. Pladsen er afskærmet mod sollyset med beplantning. Der er ingen naboer, som kan se pladsen fra deres ejendom og pladsen kan heller ikke ses fra offentlig vej. Daka afhenter dyrene 2 gange om ugen.

Vurdering

Når det gælder farligt affald er der stillet vilkår om, at det skal sorteres i separate egnede beholdere. Der stillet egenkontrol vilkår om, at kvitteringer fra bortskaffelse af farligt affald skal kunne fremvises ved tilsyn. Dermed er der sikret, at der kan føres effektiv kontrol af, om det farlige affald bortskaffes korrekt. Der vurderes på baggrund af dette og på baggrund af oplysningerne der er givet af ansøger, at det er sikret at affaldet fra bedriften bortskaffes på en korrekt måde.

Ved placeringen af døde grise er der blandt andet forsøgt at minimere generne for omgivelserne. Der er stillet vilkår om at animalsk affald og døde dyr skal opbevares på en måde der medfører, at der ikke opstår uhygiejniske forhold og unødige gener.

Ud over vilkårene er det vurderet, at Bekendtgørelse nr. 439 om opbevaring af døde dyr af 11.5.2007 er tilstrækkelig til at sikre at animalsk affald og døde dyr opbevares på en måde, der medfører, at der ikke opstår uhygiejniske forhold og unødige gener.

- Transport

Redegørelse

Til og fra kørsel sker ad indkørslen til Ribevej. Transporterne sker typisk i dagtimerne. I henhold til det ansøgte projekt forventes det, at bedriften kan overholde Miljøstyrelsens vejledende støjgrænser.

Transporter	Før udvidelse antal/år	Efter udvidelse antal/år
Foder	ca. 52	ca. 75
Fyringsolie/brændstof	ca. 2	ca. 3
Afhentning af slagtesvin	ca. 17	ca. 26
Afhentning af døde dyr	ca. 104	ca. 104
Diverse sækkevarer mv.	ca. 12	ca. 12
Gyllekørsel	ca. 176	ca. 350
Maksimalt i alt	ca. 363	570

Antallet af transporter er skønnede. Der sker en stigning i antallet af transporter på ca. 57 % som følge af udvidelsen.

Transporter af husdyrgødning i forbindelse med udbringning af gylle fremgår af bilag 3. Transporter til og fra udbringningsarealet sker ikke igennem byzone, men enkelte transporter til og fra aftalearealerne sker igennem Uldal samt forbi byzone ved boligområde (Møllebakken) i Skrydstrup.

Vurdering

Bedriften ligger hensigtsmæssigt ift. til- og frakørselsforhold. For at mindske gener fra transport henstiller kommunen til, at transport skal foregå indenfor normal arbejdstid. Sæsonbetonet arbejde kan dog forekomme udenfor disse tidspunkter, men skal søges begrænset.

Forøgelsen af antallet af transporter er efter kommunens opfattelse ikke af et omfang, som vil indebære væsentlige forøgede gener for omkringboende.

Det vurderes, at transport af gylle til udbringningsarealet kan give gener for omkringboende. På den baggrund er der stillet vilkår til udbringning af husdyrgødning.

BAT – bedste tilgængelige teknik

Strategien i lov om miljøgodkendelse af husdyrbrug m.v., bygger på forureningsbegrænsningsprincippet, der er beskrevet i lovens § 1. Lovens strategi prioriterer forebyggelse højest. Forurening skal først og fremmest forebygges ved anvendelse af renere teknologi, herunder mindre forurenende råvarer, processer og anlæg. Den forurening, der ikke kan forebygges, skal begrænses mest muligt ved anvendelse af bedst mulige renseteknologi.

Ved godkendelse af husdyrbrug efter loven skal husdyrbruget og godkendelsesmyndigheden i forbindelse med godkendelsen foretage en vurdering af virksomhedens teknologi i forhold til det, som beskrives som "Bedste Tilgængelige Teknik".

Endvidere skal virksomheden og kommunen i forbindelse med godkendelse foretage en vurdering af virksomhedens teknologi i forhold til det, som beskrives som "Bedst Tilgængelige Teknologi" (jf. BAT-notat/BREF-dokument for svine- og fjerkræbrug). Virksomheden benytter sig til stadighed af professionel landbrugsrådgivning, og driften af ejendommen bliver derfor tilrettelagt efter den nyeste viden indenfor området.

I forbindelse med behandlingen af ansøgningen om miljøgodkendelse er der foretaget en vurdering af anvendte virkemidler til begrænsning af skadelig miljøpåvirkning. Desuden er foretaget en vurdering af begrundelser for fravalg af virkemidler. Vurderingen har til hensigt at belyse, om der på ejendommen / bedriften er anvendt bedst tilgængelig teknik, dvs. en teknik som under indtryk af økonomisk proportionalitet i videst mulig omfang begrænser skadelige miljøpåvirkninger.

Der er i forhold til kommunens niveau for BAT på landbrugsområdet foretaget vurderinger for områderne.: management, foder, staldindretning, forbrug af vand og energi, opbevaring/behandling og udbringning af husdyrgødning

-Management

Beskrivelse af hvilke ledelses- og kontrolrutiner der anvendes for at styre husdyrbrugets miljøforhold herunder rutiner vedr. de anvendte teknologier.

Miljø- og ressourcestyring bygger på en helhedsvurdering ud fra et princip om at stræbe mod renere teknologi i landbrugsproduktionen. Det drejer sig om at minimere anvendelsen af energi, næringsstoffer, vand, pesticider osv., således at tabene til omgivelserne bliver så små som muligt under hensyntagen til produktionens lønsomhed.

I forhold til BAT skal alle aktiviteter på bedriften planlægges, herunder også levering og udkørsel, således at omgivelserne i øvrigt påvirkes mindst muligt. Det er på baggrund af den beskrevne drift vurderet at det ansøgte projekt lever op til dette.

Det er BAT at registrere affaldsproduktionen og derved skaffe sig et overblik over evt. indsatsområder, hvor man kan minimere affaldsproduktionen. Derfor skal man på ejendommen føre registrering over affaldsproduktionen (i form af f.eks. kvitteringer og fakturaer fra godkendt vognmand).

Udarbejdelse af beredskabsplan opfattes at kommunen som værende BAT idet udarbejdelsen af planen gør at man får vurderet og gennemtænkt forskellige former for procedurer ved diverse uheld således at evt. skader ved uheld kan minimeres. Der er derfor sat vilkår om at der skal udarbejdes en beredskabsplan hvis en sådan ikke allerede forefindes.

Redegørelse

Der føres journal over spredning af uorganisk gødning og husdyrgødning på markerne i form af mark- og gødningsplan, som endvidere bruges til planlægning af kommende sæsons spredning. Der føres ikke løbende journal over vand- og energiforbrug samt spild, men vand- og energiforbrug opgøres årligt i forbindelse med regnskabet.

Der bliver lavet beredskabsplan, så forholdsregler i forbindelse med uheld med kemikalier og gylle, brand mv. er beskrevet. Beredskabsplanen fremsendes senere.

Der er ikke udarbejdet egentlige planer for reparation og vedligehold. Der foretages daglige tjek og løbende service på anlæggene efter behov.

Der er ikke egentlige uddannelses- og træningsprogrammer, men de ansatte sendes på relevante kurser i arbejdstiden, når der er behov, alt efter hvilke type arbejdsopgaver, de skal håndtere.

Herudover vaskes rutinemæssigt efter hvert hold slagtesvin.

Vurdering

Kommunen vurderer, at ansøger lever op til anvendelse af BAT i henhold til det ansøgte projekt. Der er stillet vilkår om, at der skal fremsendes en beredskabsplan til Kommunen for det ansøgte projekt.

-Foder

Når det gælder svinebrug mht. foderteknologier angiver BREF-dokumentet, at fasefodring og fytasetilsætning betegnes som bedste tilgængelige teknik. I henhold til vejledende emissionsgrænseværdier opnåelige ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT), jf. BAT standard vilkår fra Miljøministeriet 2010 - Husdyrbrug med konventionel produktion af slagtesvin 30-105 kg er emissionsgrænseværdien for fosfor 18,5 kg P/DE ab lager.

Redegørelse

Der er på ansøgningstidspunktet ikke pålagt ejendommen restriktioner i forhold til fodring. I nudrift er der derfor ikke indtastet oplysninger, hvorved www.husdyrgodkendelse.dk beregner på baggrund af normal.

I henhold til det ansøgte projekt anvendes der foder indeholdende et fosfor- og råproteinindhold indenfor de vejledende niveauer i BAT-foder (jf. BREF).

For at overholde BAT for fosfor er der regnet med et fosforindhold i foderet på 4,27 g/FEsv. Med standard foderforbrug fra 2005/2006.

Det forventes at dokumentation for fosfor/DE kan fremgå af gødningsregnskab, således at et mindre foderforbrug i FE/kg tilvækst kan tillade et tilsvarende højere indhold af fosfor i foderet. Blot således at der maksimalt udledes 18,5 kg P/DE.

Vejledende niveauer for råprotein i BAT-foder til svin:

Art	Faser	Indhold af råprotein (% i foder) ¹⁾	Samlet fosforindhold (% i foder) ²⁾
Slagtesvin	25-50 kg	15-17	0,45-0,55
Slagtesvin	50-110 kg	14-15	0,38-0,49

¹⁾ Med tilstrækkeligt afvejet og optimal tilførsel af aminosyrer

²⁾ Med tilstrækkeligt fordøjeligt fosfor med brug af fx højtfordøjelige uorganiske foderfosfater og/eller fytase, standard er der fytase i alt foderet.

Vurdering

I henhold til det ansøgte projekt er der indsat et maksimalt fosforindhold i slagtesvinefoderet på 4,27 g P/FE. På den baggrund vurderes det, at det ansøgte projekt overholder BAT-niveauet for fosfor på 18,5 kg P/DE ab lager. Der er stillet vilkår til mængden af fosfor per foderenhed. Endvidere er der stillet vilkår om, at der på bedriften så vidt muligt skal ske en løbende forbedring af fodereffektiviteten, således at N og P bedst muligt tilbageholdes samt ved fokus på bedst muligt foderblandinger til bedriftens dyrehold. Ligeledes skal der anvendes fytasetilsætning til fodret.

Haderslev Kommune vurderer, at ved overholdelse af de stillede vilkår, lever det ansøgte projektet op til kravet om BAT indenfor foder.

-Staldindretning

Det fremgår af forarbejderne til husdyrbrugloven, at kravet om BAT gælder for både eksisterende og nyetablerede dele af anlægget, når der søges om godkendelse af en ændring eller udvidelse.

Kommunens niveau for staldsystemer i det ansøgte projekt er følgende:

1. Nye stalde: Der tages udgangspunkt i Miljøstyrelsens standard emissionsgrænseværdier hvor sådanne findes for dyretypen. Alternativt anvendes Landscentrets BAT blade eller Miljøstyrelsens teknologiblade for dyretypen, således at dette bliver niveauet for bedste tilgængelige staldsystem.
2. Eksisterende stalde med udvidelse/ændring: Det er Haderslev Kommunes vurdering, at der, såfremt der i en eksisterende stald hvori der sker udvidelse/ændring ikke anvendes bedst tilgængelige staldteknologier jf. ovenstående under pkt. 1. skal der redegøres for, om der kompenseres med tilstrækkelig teknologi ud fra vurdering af økonomisk proportionalitet. Desuden sættes en frist for at staldene skal leve op til dette niveau samtidig med udnyttelse af godkendelsen

I forløbet frem mod denne konkrete ansøgning om udvidelse af dyreholdet, er der foretaget forskellige økonomiske og miljømæssige beregninger på udvidelsen af dyreholdet. Det endelige ansøgningsmateriale, beror på projektilpasninger der for nogens vedkommende er at betegne som BAT.

Denne ejendom har produktion i eksisterende og nyt staldanlæg til slagtesvin.

Haderslev Kommune har ud fra den tilgængelige viden om teknologier og proportionalitet fastsat BAT niveauet for alle svinestalde, nye som eksisterende til en ammoniakemissionsgrænseværdi svarende til niveauerne angivet i Miljøstyrelsens vejledende emissionsgrænseværdier.

Fastsættelse af BAT niveau: BAT-niveauet for vejledende emissionsgrænseværdier er beregnet ud fra notat fra Miljøstyrelsen "Vejledende emissionsgrænseværdier opnåelige ved anvendelse af bedst tilgængelige teknik (BAT) – Husdyrbrug med konventionel produktion af slagtesvin 30-102 kg".

Slagtesvin i alt for det ansøgte projekt: 16.645 stk. (30-105 kg).

Vejledende emissionsgrænseværdi for eksisterende staldanlæg: Tabel 2 (drænet gulv) aflæst til **0,40** kg NH₃-N pr. produceret slagtesvin.

Vejledende emissionsgrænseværdi for nyt staldanlæg: Tabel 1 (210-750 DE) er beregnet ud fra følgende formel $0,29 - (((0,29 - 0,22) / (750 - 210)) \times \text{antal DE i slagtesvin} - 210))$. Antal slagtesvin i DE for nyt staldanlæg 245,64 DE. $0,29 - (((0,29 - 0,22) / (750 - 210)) \times 245,64 - 210)) = \mathbf{0,2854}$

Afvigende vægtgrænser: For det ansøgte projekt er der følgende afvigende vægtgrænser (30-105 kg), (30-83 kg) og (83-105 kg). De afvigende vægtgrænser er beregnet via følgende formel (afgangsvægt - indgangsvægt) x (20,95 + 0,177 x (afgangsvægt + indgangsvægt)).

30-105 kg: $(105 - 30) \times (20,95 + 0,177 \times (105 + 30)) = \mathbf{1,0543}$

30-83 kg: $(83 - 30) \times (20,95 + 0,177 \times (83 + 30)) = \mathbf{0,6804}$

83-105 kg: $(105 - 83) \times (20,95 + 0,177 \times (105 + 83)) = \mathbf{0,3740}$

Staldafsnit	BAT-niveau	Beregning af BAT	Kg NH ₃ -N (vejledende emissionsgrænseværdi)
1.1.1 eksisterende stald	0,40 kg NH ₃ -N pr. produceret slagtesvin. Af-læst i tabel 2 under drænet gulv.	(2.490 stk. (30-105 kg) x (1,0543 x 0,40 kg NH ₃ -N/slagtesvin)) + ((570 stk. (30-83 kg) x (0,6804 x 0,40 kg NH ₃ -N/slagtesvin))	1.205,21
1.1.2 eksisterende stald	0,40 kg NH ₃ -N pr. produceret slagtesvin. Af-læst i tabel 2 under drænet gulv.	(3.000 stk. (83-105 kg) x (0,3740 x 0,40 kg NH ₃ -N/slagtesvin))	448,80
1.1.3 eksisterende stald	0,40 kg NH ₃ -N pr. produceret slagtesvin. Af-læst i tabel 2 under drænet gulv.	(3.155 stk. (30-105 kg) x (1,0543 x 0,40 kg NH ₃ -N/slagtesvin)) + ((750 stk. (30-83 kg) x (0,6804 x 0,40 kg NH ₃ -N/slagtesvin))	1.534,65
1.1.4 ny stald	0,2854 kg NH ₃ -N pr. produceret slagtesvin. Beregnet via tabel 1 – 210-750 DE.	(8.000 stk. (30-105 kg) x (1,0543 x 0,2854 kg NH ₃ -N/slagtesvin)) + ((1.680 stk. (30-83 kg) x (0,6804 x 0,2854 kg NH ₃ -N/slagtesvin))	2.733,41
Emissionsgrænseværdi for det samlede staldanlæg			5.922,07

BAT niveauet er sat til **5.922,07 kg N/år** ud fra tabel 2 og 1 i: "Vejledende emissionsgrænseværdier opnåelige ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT), Husdyrbrug med konventionel produktion af slagtesvin 30-105 kg (gyllebaserede staldsystemer)".

Der er udført beregning af Haderslev Kommunes BAT-niveau, således at ammoniakemissionen fastsættes til den vejledende emissionsgrænse. Gennemgang og beskrivelse af BAT i de enkelte stalde fremgår af bilag 2.

Det fremkommer af denne beregning at ammoniakemissionen fra anlægget skal være mindre end eller lig **5.922,07 kg N/år** kg N/år for at leve op til Haderslev Kommunes fastlagte BAT niveau.

Redegørelse

Af BREF-dokumentet fremgår det, at følgende staldsystemer er BAT:

Staldsystemer for grise, slagtesvinestalden

- et fuldspaltet gulv med vakuumsystem til hyppig fjernelse af gylle, eller
- et delvist spaltet gulv med reducerede gødningskanaler, med hældende vægge og et vakuumsystem, eller
- et delvist spaltet gulv med et centralkonvekst fast gulv eller et hældende fast gulv foran stien, en gødningsrende med hældende sidevægge og en hældende gødningsbeholder.

Ifølge Dansk Svineproduktion har staldtyper med gyllekanaler med skrå vægge og skrånende gødningskakter samt stier med et centralt konvekst massivt gulv ikke fundet udbredelse i Danmark.

Endvidere findes der 6 BAT-byggeblade hvoraf 3 omhandler slagtesvin:

- Delvist spaltegulv ved 1/3 spaltegulvsareal (Slagtesvin)
- Delvist spaltegulv med skraber og køling af kanalbund (Slagtesvin)
- Luftvasker med syre, rensning af 60 procent afgangsluft (Slagtesvin)

Staldene ønskes videreført med betonspalter og gyllekummer under spaltearealet og træk og slip system:

- Stald 1.1.1 drænet gulv og spalter med træk og slip system
- Stald 1.1.2 drænet gulv og spalter med træk og slip system
- Stald 1.1.3 drænet gulv og spalter med træk og slip system
- Stald 1.1.4 delvis spaltegulv med 1/3 fast gulv og træk og slip system samt biologisk luftrensning, som er indsat med luftrensning på 20% af ventilationskapaciteten, for at overholde kravet til BAT. I IT systemet er indsat en drifttid på 8.322 timer,

samt en ammoniakreduktionseffekt på 55%. Jf. bilag 14 for dokumentation af renseeffekt samt beskrivelse af luftrensningsanlæg.

Hvor ofte "hyppig fjernelse" er, er ikke nærmere defineret i BREF-dokumentet. Der udsluses gylle ca. en gang om ugen, og normalt aldrig i tidsrummet fredag eftermiddag til og med søndag samt på helligdage.

I forløbet er der ligeledes fravalgt nogle teknologier og projektilpasninger der ligeledes er BAT: Biologisk og kemisk luftrensning i de eksisterende stalde er fravalgt, da det vil være for dyrt at etablere, da de eksisterende ventilationssystemer ikke umiddelbart kan omstilles til dette og tagkonstruktionen ville skulle laves markant om.

Gylleforsuring vurderes i henhold til det ansøgte projekt, at være for dyrt i de eksisterende stalde og da der i de nye stalde er valgt biologisk luftrensning, vil det alene skulle etableres i det eksisterende stalde og dermed være en meget dyr måde at reducere fordampningen på.

Udskiftningen af det eksisterende drænet gulv og spalter i de nuværende med et delvist fast gulv, vil reducere fordampningen med ca. 800 kg N, omkostningen vil være ca. 1.000 Kr. pr. stiplads i alt ca. 1,82 mill. Med afskrivning over 30 år og 4% i rente, giver dette en udgift på ca. 130 Kr. pr. kg N. Udskiftning af gulvtypen i det eksisterende er derfor fravalgt.

Når staldene en gang skal renoveres (forventet om 10-15 år), vil der blive taget højde for, hvilke muligheder der er for at leve op til det, som på det tidspunkt er BAT for staldsystemer.

Vurdering

Ved beregning af ammoniakemissionen fra det ansøgte projekt fås en samlet emission på **5.915,39 kg N/år**. På den baggrund er Haderslev Kommunes fastlagte BAT niveau for svineproduktionen overholdt ved at der etableres biologisk luftvasker på det nye staldanlæg. I forløbet frem mod denne konkrete ansøgning om udvidelse af dyreholdet, er der foretaget forskellige økonomiske og miljømæssige beregninger på udvidelsen af dyreholdet. Det endelige ansøgningsmateriale, beror på en projektilpasning, der er at betegne som BAT for staldanlæg.

Haderslev Kommune vurderer, at der med ovennævnte til- og fravalg er taget de nødvendige forholdsregler under indtryk af økonomisk proportionalitet.

Denne vurdering bygger på, at selv om hvert enkelt staldanlæg ikke er indrettet således at BAT niveauet opfyldes på hvert staldafsnit, så er der for opnåelse af det samlede BAT-niveau for ejendommen kompensere ved at der etableres luftvasker på det nye staldanlæg. Haderslev Kommune vurderer på den baggrund, at der for det ansøgte projekt, i tilstrækkeligt omfang er redegjort for at projektet lever op til Kommunens BAT niveau for staldanlæg. Der er stillet vilkår om, at det nye staldanlæg etableres med biologisk luftvasker.

Der er desuden installeret overbrusning som forbedrer gødeadfærden hos grisene, således at overfladen med potentiel ammoniakfordampning bliver mindre.

-Forbrug af vand og energi

Renere teknologi er et bærende element i Husdyrloven. Loven pålægger alle et ansvar og som landmand kan man både selv indføre renere teknologi og påvirke andre til at indføre renere teknologi bl.a. ved at stille krav, når der købes ind. Renere teknologi sigter blandt andet på at minimere forbrug af energi, vand og andre råvarer pr. produceret enhed.

For at forbedre den generelle miljømæssige drift ift. ressourcer er BAT følgende:

- At man gennemgår bedriften med henblik på besparelse på el-forbrug og andre energikilder, evt. sammen med sit energiselskab. Ved jævnlig aflæsning af energimålere og vandmålere kan man hurtigt danne sig et overblik over forbruget og samtidig sikre sig mod uforudsete udgifter. Alene ved at forholde sig kritisk til forbruget kan man erfaringsmæssig opnå besparelser på op mod 5-10 % af årsforbruget.
- At man fører regnskab over forbrug af vand, energi, foder samt kunstgødning, samt minimerer forbruget pr. produceret enhed.
- At vandingssystemet vedligeholdes således, at vandspild undgås
- At der anvendes energibesparende belysning
- At opdage og reparere evt. lækager hurtigst muligt.
- At man til stadighed renholder og vedligeholder anlæg og maskiner således, at de altid fungerer optimalt.
- At man udskifter miljøfarlige stoffer med mere miljøvenlige

- At gøre arbejdsgange og processer mindre belastende for miljøet.

Redegørelse

Alle stalde er isolerede. For at spare på energien er der installeret lavenergilysstofrør. Der er installeret automatisk tænd og sluk på belysningen. Ventilatorer vaskes i forbindelse med vask af de enkelte stalde (reducerer modstanden).

Alle udsugningskorstene i de nyere stalde er etableret med strømbesparende MultiStep styring (temperaturreguleret styringssystem, som sikrer, at ventilationen kører optimalt, både med hensyn til temperaturen i staldene og el-forbruget), hvilket giver en årlig strømbesparelse på 40 – 50 % sammenlignet med et traditionelt undertrykssystem.

For at kunne overholde kravet til BAT for ammoniakfordampning har det været nødvendigt at installere biologisk luftrensning i den nye stald, hvilket giver et lidt større elforbrug til ventilation.

Der er pt. overvejelse om at lægge køleslanger i en del af gyllekummerne på den nye stald, for herved at kunne trække varme til stuehus og kontorfaciliteter. Dette vil kunne fjerne forbruget af fyringsolie.

Ifølge referencedokument for bedste tilgængelige teknikker (BREF) der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion, anvendes der ifølge det ansøgte projekt således BAT (lavenergibelysning, eftersyn og rengøring af ventilatorer, temperaturstyring der sikrer temperaturskontrol og minimumsventilation i perioder, hvor der ikke er behov for ret stor ventilation).

Vandbesparelse opnås ved drikkenipler i drikkekopper eller integreret i foderautomaten. Ved vask af stalde anvendes iblødsætningsanlæg, hvorefter staldene vaskes med højtryksrensere med koldt vand. Både iblødsætning og vask med højtryksrensere er vandbesparende.

Ifølge referencedokument for bedste tilgængelige teknikker (BREF) der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion, anvendes der ifølge det ansøgte projekt således BAT (brug af iblødsætningsanlæg og vask med højtryksrensere samt drikkenipler i drikkekopper og foderautomater). Vandforbruget måles ikke som sådant, men tjekkes løbende. Staldene kontrolleres dagligt og der udføres småreparationer med det samme eller tilkaldes service, hvis der er behov for det.

Biologisk luftrensning giver også et lidt større vandforbrug.

Vurdering

Der er stillet vilkår til at bedriften skal tilknyttes Energistyring "Erhverv" med automatisk fjernaflæsning af el og at vandforbruget skal aflæses mindst to gange årligt. Der er desuden stillet vilkår til at forbruget skal registreres og indføres i driftsjournalen.

Det er kommunens opfattelse, at det ansøgte projekt efterlever BAT for vand og energi i henhold til de tiltag der er redegjort for i projektet samt ved overholdelse af de stillede vilkår.

-Opbevaring/behandling og udbringning af husdyrgødning

BAT og godt landmandskab i forhold til opbevaring og udbringning er bl.a. følgende tiltag:

- at man opbevarer flydende husdyrgødning i stabile beholdere og udfører beholder kontrol (10. år)
- at beholderen tømmes en gang årligt og efterses for revner m.v.
- at beholderen er etableret med fast overdækning eller alternativt flydelag og logbog
- at man afstemmer den producerede husdyrgødning med udspretningsarealet og afgrødens gødningsbehov og i forhold til anvendt kunstgødning
- at udbringning af gødning mm. skal foretages så tæt på det tidspunkt, hvor afgrøden har maksimalt næringsstoffoptag og størst vækst
- at man anvender BAT med hensyn til de maskiner man anvender til udspretning og om nødvendig nedpløjning af husdyrgødningen
- at man ved afgrødehøjde under 10 cm tilstræber at udbringe gødningen under ideelle vejrforhold dvs. kølig, fugtig og vindstille eller ved direkte nedfældning.
- at tage højde for udspretningsarealets karakteristika, f.eks. jordens struktur og type, evt. skråninger, klimatiske forhold, regn og vanding, anvendelse samt landbrugsmæssig praksis, inklusiv evt. sædskifte.

Redegørelse

Der udarbejdes hvert år en mark- og gødningsplan, hvorved det sikres at mængden af gødning tilpasses afgrødens forventede behov. I planen tages der bl.a. hensyn til jordbundstype, sædskifte, vanding og planternes udbytte.

Gyllen udbringes primært med slæbeslanger (25m³ gyllevogn). Til vårsæd bliver gyllen nedfældet før såning.

Det er en maskinstation, der står for udbringningen af gyllen. Der vil forekomme ammoniakfordampning og lugtgener fra marker, hvor på der er udbragt gylle (mest fra arealer hvor der ikke nedfældes). Omfanget afhænger af vejrforhold (temperatur, vindforhold og evt. nedbør). Da gyllen køres ud på veletablerede afgrøder, eller nedfældes, minimeres ammoniakfordampning og lugtgenerne pga. mindre fordampning og hurtigere optagelse i planterne. Der køres aldrig på vandmættet, oversvømmet, frossen eller snedækket areal. Der er ingen stærkt hældende arealer og der holdes som minimum 2 meter bræmmer til vandløbene. Gylleudbringning sker normalt kun på hverdage. Inden udbringning påbegyndes varsles naboerne.

Når der udbringes husdyrgødning og suppleres op til Plantedirektoratets norm med handelsgødning, er der forbrugt mindre kvælstof end økonomisk optimal mængde. Dette medfører et kraftigt incitament til optimal håndtering af husdyrgødningen. Ansøger vil derfor søge den mest optimale form for udbringningsteknik, placering i sædskiftet og benytte de mest optimale vejrforhold, således fordampningen af ammoniak reduceres mest mulig og udnyttelsen af næringsstoffer er størst mulig. Ligeledes vil stigende afgrødepriser flytte afgrødernes økonomisk optimale kvælstofniveau højere op, og dermed kræve bedre udnyttelse af husdyrgødning på bedriftens arealer.

Risikoen for sammenbrud af en gyllebeholder vurderes at være ekstrem lille, idet beholderen tilses via 10-års beholderkontrollen og evt. skader repareres løbende. Da der er tale om:

- en stabil beholder, der kan modstå mekaniske, termiske og kemiske påvirkninger
- lageret tømmes hvert år og inspiceres visuelt (tømmes helt 1 gang om året)
- beholderens bund og vægge er tætte
- der ingen spjæld er, men alt overpumpes via neddykket rør
- gyllen kun omrøres umiddelbart før tømning
- beholderen er overdækket med telt eller naturligt flydelag (sikres ved at tilsætte halm efter hver tømning)

Den nye gyllebeholder etableres med fast overdækning og en af de eksisterende gyllebeholdere har ligeledes fast overdækning. De to øvrige eksisterende gyllebeholdere er med flydelag.

Vurdering

Haderslev Kommune vurderer sammenfattende, at der med ovennævnte til- og fravalg er taget de nødvendige forholdsregler under indtryk af økonomisk proportionalitet. På den baggrund vurderes det, at det ansøgte projekt lever op til BAT i forhold til opbevaring og udbringning af husdyrgødning.

Uheld og driftsforstyrrelser

En væsentlig risikofaktor er uheld i forbindelse med overpumpning af gylle. Det skal derfor sikres, at der ved utilsigtet start ikke pumpes gylle udenfor tankene. Ligesom overpumpningen skal ske under opsyn.

Udover at være BAT, så er det Haderslev Kommunes opfattelse, at den udarbejdede beredskabsplan vil være til stor hjælp for landmanden, såfremt der skulle ske et uheld, både med hensyn til små hændelser som f.eks. oliespild og store som f.eks. brand, hærværk o.l.

Det giver landmanden en mulighed for at gennemgå sin bedrift og foretage en risikovurdering af, hvorvidt der skal ændres på indretning og drift, således at risikoen for forurening i forbindelse med uheld minimeres.

Planen skal ikke kun omfatte de uheld der kan ske på selve ejendommen, men skal ligeledes omfatte f.eks. beredskab i forbindelse med transport af kemikalier til ejendommen og mellem ejendom og marker.

Planen skal gennemgås med de ansatte mindst 1 gang hvert år, for at holde planen ajour. Planen skal gennemgås med nyansatte når de tiltræder.

Endvidere er planen kun anvendelig hvis man kan få fat i den, derfor stilles der krav om at den skal være let tilgængelig og synlig.

Redegørelse

Det er en maskinstation, der står for gylleudbringningen, hvorfor udbringningen fortages med professionelt udstyr og af rutineret personale. Udbringningen sker p.t. med slæbeslanger. Der er ikke etableret fast påfyldningsplads ved gyllebeholderen, da maskinstationen benytter gyllevogne med hydraulisk fyldetårn med tilbageløb til gyllebeholder.

I forbindelse med udbringning af gylle vurderes vejret før udbringning, så der ikke køres ud, hvis der er risiko for store nedbørsmængder. Ingen af arealerne har hældning direkte ned til vandløb eller hav.

Der er ingen afløb i nærheden af gylletankene og det tjekkes, om der er plads i gylletanken, før der overpumpes. Staldene er med træk og slip system. Pga. højdeforskel mellem forbeholder og kanaler kan der ikke ske overløb fra forbeholder, når gyllekanalerne i stalde tømmes. Der er kontakter på forbeholder, der skal aktiveres ved overpumpning fra forbeholder til gyllebeholder. Der kan monteres en hængelås i forbindelse med kontakten, så den ikke kan aktiveres umiddelbart. Der er ingen fastmonterede pumper og rør til tømming af de nye gyllebeholdere.

Hvis en gyllevogn vælter - eller gyllebeholderen springer - eller der sker overfyldning af gyllebeholderen trods faste procedurer om tjek af kapacitet før overpumpning - vil opsamling af gylle øjeblikkeligt blive iværksat og beredskabet tilkaldt. Ved sammenbrud af gyllebeholderen (fx ved kraftig påkørsel) vil gyllen løbe ud i beplantningen umiddelbart syd og øst for beholderne, ved meget store mængder vil der kunne ske afløb til grøften langs Ribevej, ved risiko for dette vil afløbet fra grøften blive blokeret med jord ved hjælp af virksomhedens rendegraver. Herefter vil gyllen kunne pumpes op.

Risikoen for sammenbrud af en gyllebeholder vurderes at være ekstrem lille, idet beholderen tilses via 10-års beholderkontrollen og evt. skader repareres løbende.

I forbindelse med fx sygdomsudbrud med efterfølgende restriktioner over for svineflytninger eller slagteristrejke kan der ske en midlertidig ophobning af dyr på ejendommen. Dette vil bevirke, at lugtemissionen fra stalden bliver større end normalt. Denne situation forventes at forekomme meget sjældent.

Al tankning af maskiner med diesel foregår på Hørløkkevej 55. Dieseltank i maskinhuset flyttes til Hørløkkevej 55. Der står en dieseltank på 2.500 l i bygning 14 (jf. bilag 1), denne bruges udelukkende til påfyldning af varmekanoner i forbindelse med udtørring af stalde efter vask. Tanken står på gulv med fast bund uden afløb.

En nedgravet fyringsolietank nord for bygning 1 sløjfes og erstattes af en ny overjordisk samme sted, som placeres ovenpå jorden på fast bund.

Vurdering

Haderslev Kommune vurderer, at der i henhold til det ansøgte projekt er taget højde for forholdsregler ved eventuelle uheld samt forebyggelse af og minimering af at uheld opstår på bedriften. Der er stillet vilkår om, at der skal udarbejdes beredskabsplan for bedriften. Ved eventuelt anvendelse af udenlandsk arbejdskraft er der desuden stillet vilkår om at beredskabsplanen og vilkårene for denne godkendelse skal oversættes til et sprog, der er let at forstå for den/de ansatte.

Jord

For at forhindre spild og forurening af jord og grundvand stilles der krav om, at al håndtering af husdyrgødning foregår under opsyn samt at håndteringen foregår på en sådan måde, at evt. gener begrænses. F.eks. at der først sker omrøring af gyllebeholderen, kort tid før beholderen skal tømmes f.eks. ved udspredning. Påfyldning af gyllevogne o.l. skal foregå på en plads med afløb til opsamlingsbeholder for flydende husdyrgødning eller med gyllevogne som har påmonteret pumpe og returløb, således at spild af flydende husdyrgødning undgås.

For at undgå forurening pga. af spild eller uheld skal overjordisk oplag af olier, opbevares på tæt bund og uden mulighed for afløb. Da der endvidere er stor risiko for spild på jorden, hvor traktorer og andre motoriserede landbrugsmaskiner påfyldes brændstof mm, stiller Kommunen som udgangspunkt krav om, at stederne skal være udformet således, at der ikke kan ske afløb til og forurening af jord, kloak, overfladevand eller grundvand.

Der henvises i øvrigt til Olietankbekendtgørelsen (Bek. nr. 259 af 23. marts 2010), idet der gøres opmærksom på, sløjfningsbestemmelserne i kapitel 9 af eksisterende tanke under 6.000 l (hyppigst forekomne tanke på landbrugsejendomme).

Redegørelse

Der er ikke etableret fast påfyldningsplads ved gyllebeholderen, da maskinstationen benytter gyllevogne med hydraulisk fyldetårn med tilbageløb til gyllebeholder.

Der er ingen afløb i nærheden af gylletankene og det tjekkes, om der er plads i gylletanken, før der overpumpes. Staldene er med træk og slip system. Pga. højdeforskel mellem forbeholder og kanaler kan der ikke ske overløb fra forbeholder, når gyllekanalerne i stalde tømmes. Der er kontakter på forbeholderen, der skal aktiveres ved overpumpning fra forbeholder til gyllebeholder.

Al tankning af maskiner med diesel foregår på Hørløkkevej 55. Dieseltank i maskinhuset flyttes til Hørløkkevej 55. Der står en dieseltank på 2.500 l i bygning 14 (jf. bilag 1), denne bruges udelukkende til påfyldning af varmekanoner i forbindelse med udtøring af stalde efter vask. Tanken står på gulv med fast bund uden afløb.

En nedgravet fyringsolietank nord for bygning 1 sløjfes og erstattes af en ny overjordisk samme sted, som placeres ovenpå jorden på fast bund.

Påfyldning af vand på marksprøjte sker ved boring til markvanding. Der er etableret sikring mod tilbageløb i boringen. Påfyldning af kemikalier sker i marken hvor sprøjtningen skal foregå eller på vaskepladsen vest for den nye stald. Der er monteret præparatfyldestyr på sprøjten, hvor dunkene kan skylles.

Vask af maskiner foregår på den nye vaskeplads vest for den nye stald.

Vurdering

Det vurderes, at den benyttede gyllevogne med hydraulisk fyldetårn med tilbageløb til gyllebeholder er tilstrækkelig sikring imod spild af gylle ved overpumpning til gyllevogn. Der er stillet vilkår til dette.

Det er kommunens vurdering, at der er en miljømæssig risiko forbundet med vask af maskiner og ikke mindst sprøjteudstyr samt påfyldning af sprøjteudstyr. Ifølge ansøgningen er der taget de fornødne forholdsregler i forhold til påfyldning af sprøjtemidler og vask af maskiner og sprøjteudstyr. Der er stillet vilkår til påfyldning af sprøjteudstyr samt at vask af maskiner og sprøjteudstyr skal foregå på vaskeplads på ejendommen.

Tankning af maskiner med dieselolie skal ske på ejendommen Hørløkkevej 55 og på ejendommen Ribevej 82 må der kun ske påfyldning af dieselolie på varmekanon. Påfyldningen skal ske på fast gulv uden afløb. Der er stillet vilkår til dette. Det vurderes samlet at driften med de stillede vilkår vil være tilstrækkelige til at sikre jord i mod spild mm.

Grundvand

Anlæg:

Håndtering af gødning foregår som gylle. For at sikre at gyllen udbringes så tæt på det tidspunkt, hvor afgrøden har maksimalt næringsstoffoptag og størst vækst, og dermed mindst udvaskning til grundvandet, er der stillet krav om tilstrækkelig opbevaringskapacitet.

Redegørelse

Jf. standardkapacitetsberegning er der ca. 0,49 m³ gylle pr. slagtesvin 30-102 kg (heri er der inkluderet ca. 25 l vaskevand samt ca. 75 l drikkevandspild pr. slagtesvin). For slagtesvin 30-105 kg øges mængden til 0,517 m³ gylle pr. slagtesvin. Da der er overbrusning i stalde tillægges yderligere 2%.

Anlæg	Kapacitet i m ³	Opførelsesår	Overdækning	% før	% efter
Gyllebeholder (1.1.6) gylletank 12	2,900	2007	Telt	51	30
Ny gyllebeholder (1.1.8) gylletank 10	5,000	2009	Telt	-	51
Gyllebeholder (1.1.7) gylletank 9	900*	1983	Naturligt flydelag	16	0
Gyllebeholder (1.1.6) gylletank 11	1,900	1991	Naturligt flydelag	33	19
Eksisterende kanaler	ca. 400	forskellige år	-	-	-
Fortank	50	2007	Betonlåg	-	-
Nye kanaler	ca. 350	2009	-	-	-
I alt	Ca. 11.500			100	100

*benyttes som buffer til overfladevand i ansøgt drift

I nudrift skønnes der for et dyrehold på 7.850 slagtesvin 31-109 kg en produktionen af gylle, vand på ca. 4.400 m³.

I ansøgt drift med en produktion af 16.645 slagtesvin af 30-105 kg skønnes produktionen af gylle, vand mv. at blive ca. 8.800 m³. hertil kommer et bidrag fra den nye vaskeplads på 140 m³.

Med en samlet kapacitet i gyllebeholder og kanaler på ca. 10.600 m³, er kapaciteten til opbevaring af gylle mv. således på ca. 1 år og 2 måneder. Hvis beholder 1.1.6 tages ud af drift, vil der stadig være en kapacitet på ca. 1 år. Den mindste beholder skal anvendes til buffertank i forbindelse med etablering af nedsivningsanlæg for overfladevand.

Vurdering

Det er vurderet, at der er sikret tilstrækkelig opbevaringskapacitet for gylle, såfremt der på selve ejendommen er minimum 9 måneders opbevaringskapacitet. Opbevaringskapaciteten efter udvidelsen rækker til mindst 12 måned, så kravet er derfor opfyldt på ejendommen.

Arealer:

I relation til miljøgodkendelse af landbrug er nitratfølsomme indvindingsområder mest interessant. For at beskytte grundvandet i områder som er nitratfølsomme har Haderslev Kommune stillet krav til hvor meget kvælstof der må udvaskes fra rodzonen på udspretningsarealer. For nogle indvindingsoplande til almene vandværker er der desuden udarbejdet indsatsplaner, der kan stille skærpede krav til kvælstofbelastningen.

Udbringningsarealet for det ansøgte projekt udgøres af et samlet areal på 236,91 ha, som er beliggende i et område udpeget som nitratfølsomt indvindingsområde samt et område med særlige drikkevandsinteresser.

Der er via Farm-N i IT-ansøgningssystemet beregnet (estimat af nitratkoncentrationen i ca. 1 meters dybde) på udvaskningen af nitrat (N-beregning) for arealet beliggende i nitratfølsomt indvindingsområde og beregningen viser, at udvaskningen af nitrat ligger mellem 48 og 50 mg/l ud af rodzonen for de udbringningsarealer, hvor arealet er udpeget som nitratfølsomt indvindingsområde. Merbelastningen af nitrat (udvaskning ansøgt – udvaskning ansøgt) for det ansøgte projekt er beregnet til maksimalt 1 mg/l ud af rodzonen, hvorved beskyttelsesniveauet for grundvand for det ansøgte projekt er overholdt i henhold til beregningen i IT-ansøgningssystemet. Ligeledes er der heller ikke stillet yderligere krav (udover at udvaskningen ikke må overstige 50 mg/l nitrat) til nitratkoncentrationen for de arealer der er beliggende i nitratfølsomme indvindingsområder i tidligere miljøgodkendelse eller VVM-afgørelse.

Der er ingen vedtaget indsatsplan for grundvandsbeskyttelse for området. Derfor gælder kravet i Husdyrbekendtgørelsen om, at merbelastningen af arealerne og herved udvaskningen fra rodzonen ikke må overstige 50 mg N/l. I henhold til det ansøgte projekt overholdes beskyttelsesniveauet ved at der anvendes grundvandssædskifte G5 på areal IK1, 14-0 og 16-0.

Kort over drikkevandsområder og nitratfølsomme indvindingsområder er vedlagt, jf. bilag 6.

Vurdering

Haderslev Kommune vurderer på baggrund af de indsendte beregninger, at beskyttelsesniveauet for nitrat i forhold til grundvand er overholdt samt at udvidelsen ikke vil medføre en væsentlig øget miljøpåvirkning af de nitratfølsomme indvindingsområder. Der er stillet krav til grundvandssædskifte på de arealer, hvor dette sædskifte i henhold til ansøgningen anvendes.

Til sikring af grundvandet er der i indvindingstilladelseerne til almene vandværker, ikke almene vandværker og markvandingsboringer stillet krav til driften i nærzonen omkring boringen. Overholdelse af vilkårene i disse tilladelser sikrer, at der ikke sker nedsivning af gødningsstoffer og sprøjtemidler til grundvandet langs borerøret eller i boringens nærzone. Endvidere gøres opmærksom på, at der i bek. nr 268 af 31. marts 2009 om påfyldning og vask mv. af sprøjter, er krav til, at der ikke må påfyldes og vaskes indenfor 300 meter af almene og ikke-almene vandforsyningsanlæg.

Overfladevand

- vandløb og søer

Anlæg:

I nedenstående behandles beliggenheden af opbevaringsanlæg for husdyrgødning i forhold til forurening af overfladevand og på den baggrund risikoen for en eventuel belastning af vandløb og søer med næringsstoffer.

Redegørelse

I henhold til det ansøgte projekt er gyllebeholderne på ejendommen ikke beliggende indenfor 100 meter til vandløb og søer eller andre beskyttede naturtyper. Der er redegjort og vurderet på tilstrækkelig opbevaringskapacitet for flydende og fast husdyrgødning for den ansøgte produktion under afsnit grundvand.

Ved sammenbrud af gyllebeholderen (f.eks. ved kraftig påkørsel) vil gyllen løbe ud i beplantningen umiddelbart syd og øst for beholderne, ved meget store mængder vil der kunne ske afløb til grøften langs Ribevej, ved risiko for dette vil afløbet fra grøften blive blokeret med jord ved hjælp af virksomhedens rendegraver. Herefter vil gyllen kunne pumpes op.

Vurdering

Haderslev Kommune vurderer grundet beliggenheden, at gyllebeholderne på ejendommen for det ansøgte projekt ikke vil give anledning til forurening af vandløb og søer eller øvrige beskyttede naturtyper ved eventuel lækage af gyllebeholderne. Endvidere vurderes det, at der er taget de fornødne forholdsregler ved en eventuel lækage af gyllebeholder.

Anlæg:

I nedenstående behandles afledningen af overfladevand fra befæstede arealer og tagflader.

Redegørelse

Der er indsendt særskilt ansøgning om udledning af overfladevand ved nedsivning i faskine sydøst for ejendommen. Sanitært spildevand opsamles og fjernes med slamsuger.

Afledningen af overfladevand og beliggenheden af faskinen er skitseret på oversigtskort, jf. bilag 1 for afløbsplan.

Mængderne af spildevand og overfladevand samt renseforanstaltninger på ejendommen er listet i nedenstående tabel.

Spildevandstyper	m ³ /år før udvidelse	m ³ /år efter udvidelse	Afledes til	Renseforanstaltning
Gylle inkl. rengøringsvand, drikkevandsspild, vaskevand mv.	Ca. 4.400 m ³	Ca. 8.800 m ³	Gyllekanaler og videre til gyllebeholder	Ingen
Sanitært spildevand fra stald og stuehus	250 m ³	250 m ³	Opsamlingsstank	Afhentes med slamsuger
Tagvand	2.300 m ³	3.700 m ³	Gennem rør via buffertank til nedsivning sydøst for ejendommen	Ingen

Mængden af rengøringsvand til vask af stalde, drikkevandsspild og vand til overbrusning er skønnet ud fra kapacitetsberegningens normaltal.

Vurdering

Haderslev Kommune vurderer, at spildevand og overfladevand på ejendommen bliver afledt på en forsvarlig måde og der herved er minimal risiko for forurening af overfladevand.

Afledningen af overfladevand og etableringen af faskine skal ske i henhold til meddelt tilladelse til nedsivning af overfladevand. Tilladelsen (sagsnr. 10/22016) er meddelt den 28-09-2010.

Arealer:

Udbringingsarealet til det ansøgte projekt er beliggende op til vandløb og sø, men ingen af arealerne skråner på noget sted stærkt ned mod vandløb eller søer (terrænhældningen er mindre end 6 grader). Både naturtypen vandløb og sø er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3. Erosion af udbragt husdyrgødning til vandløb og søer under kraftige regnskyl vurderes på den baggrund ikke at udgøre en væsentlig risiko, såfremt der opretholdes en dyrknings- og jordbehandlingsfri bræmme på 2 meter, jf. vandløbslovens § 69. Der er for at sikre mod udvaskning af gødning og sprøjtemidler til vandløb og søer stillet krav om, at der ikke må ske direkte afstrømning til

vandløb og søer samt at der ikke må etableres afvandingsrender på arealerne til afledning af vand til vandløb og søer omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3.

Den sydvestlige del af udbringningsarealet afvander via Gabøl Bæk til Gels Å og den nordøstlige del af udbringningsarealet afvander via Elkær Bæk til Gram Å. Gels Å og Gram Å løber sammen med Ribe Å, der udmunder i Vadehavet. Gels Å er A målsat og Gram Å er B2 målsat. Målsætningen for begge vandløb er opfyldt. Ligeledes er Gabøl Bæk B3-målsat og målsætningen er ikke opfyldt. Elkær Bæk er B1-målsat og målsætningen er opfyldt. Endvidere er udbringningsarealet ikke beliggende i oplandet til målsatte søer.

Areal IK1, 14-0, 18-0 og 33-0 er beliggende op til beskyttet vandløb omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3. Vandløbet er B3-målsat, men målsætningen er ikke opfyldt.

Areal 16-0 er beliggende op til beskyttet vandløb omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3. Vandløbet er C-målsat og målsætningen er opfyldt.

Areal 2-0, 3-0, 9-0, 13-0 og 34-0 er beliggende op til naturtypen sø, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3. På areal 3-0, 5-0, 9-0, 34-0, SHL1 og VP1 er der beliggende naturtypen sø, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 samt vandløbslovens § 69.

Areal 16-0 og 33-0 er beliggende i område udpeget til lavbundsområde, som ikke er omfattet af okkerklasse.

Oplysningerne omkring målsætninger og opfyldelse af målsætningerne kommer fra Regionplanen for Sønderjyllands Amt samt Amtsdata på Miljøportalen (arealinformation).

Ved søgning i databasen på Danmarks Naturdata er der ikke fundet registreringer af artsfund af padder eller andre arter opført på bilag IV i Habitatdirektivet på eller i nærheden af udbringningsarealet.

Oversigtskort over arealernes beliggenhed i forhold til beskyttede naturtyper, målsatte vandløb og lavbundsarealer er vedlagt, jf. bilag 8.

Vurdering vandløb

Vandløbenes målsætning er ikke opfyldt for to af de vandløb, der er beliggende op til udbringningsarealet, men Kommunen vurderer, at udvaskningen af næringsstoffer fra de dyrkede arealer ikke er den væsentligste årsag til, at vandløbene ikke opfylder deres målsætning.

Vandløbene er beskyttede og to af dem er omfattet af vandløbslovens § 69, hvorved der skal være en 2 meter dyrkningsfrie bræmme langs vandløbene. Kommunen opfordrer ansøger til, at disse dyrkningsfrie bræmmer opretholdes eller etableres i henhold til gældende lovgivning.

Haderslev Kommune vurderer, at vandløbenes tilstand ikke vil blive påvirket væsentligt af udvaskningen af næringsstoffer fra de dyrkede arealer. Endvidere er der heller ikke registreret stærkt hældende arealer indenfor 20 meter ned til de vandløb, som udbringningsarealerne er beliggende ned til.

Vurdering søer

Haderslev Kommune vurderer, at søernes tilstand i henhold til det ansøgte projekt ikke vil blive påvirket væsentligt i henhold til afstrømning af næringsstoffer via overfladevand fra udbringningsarealet. Dog er der stillet skærpede vilkår til enkelte af vandhullerne beliggende på udbringningsarealet for at beskytte disse yderligere.

Alle søerne er beskyttede i henhold til naturbeskyttelsesloven og nogle er omfattet af vandløbslovens § 69, hvorved der skal være en 2 meter dyrkningsfri bræmme rundt om den enkelte sø. Kommunen opfordrer ansøger til, at disse dyrkningsfrie bræmmer opretholdes eller etableres i henhold til gældende lovgivning.

Samlet vurdering

Haderslev Kommune vurderer, at landbrugsdrift, herunder udspreddning af gylle i sædvanligt omfang og efter gældende regler på de vandløbs- og sønære arealer, ikke vil påvirke flora og fauna væsentligt i de aktuelle vandløb og søer, når gældende lovgivning samt de

stillede vilkår overholdes. Sekundære effekter som eksempelvis øget udvaskning af næringsalte vurderes ikke at have betydning for vandløbsmiljøet idet næringsaltene transporteres videre til fjordområderne. Den ansøgte, fremtidige drift på ejendommen, og på bedriftens udbringningsarealer, vurderes ikke at være i modstrid med regionplan/kommuneplanens vandløbsmålsætninger og naturbeskyttelseslovens bestemmelser om beskyttede naturtyper.

- Øvrige beskyttede naturtyper (§ 3-områder)

Der er ingen næringsfattige naturtyper, f.eks. moser og heder/overdrev, som er sårbare overfor udsivning af N og P, beliggende i tilknytning til udbringningsarealerne.

Areal 14-0 er beliggende op til naturtypen eng, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 og areal IK1 og VP1 er beliggende op til naturtyperne eng og mose som også er beskyttet i henhold til § 3 i naturbeskyttelsesloven.

Ammoniakemissionen fra det ansøgte projekt i henhold til belastning af beskyttede naturtyper er beskrevet og vurderet under afsnittet "Natur".

Vurdering

Der er på baggrund af ovenstående ikke stillet skærpede vilkår for driften af arealerne eller stillet krav om bræmmer, hvad angår de pågældende § 3 naturtyper eller særlige vilkår af hensyn til beskyttelse af bilag IV-arter. Se også afsnit om bilag IV-arter.

- Marint opland

Bedriftens udbringningsareal er beliggende i oplandet til Vadehavet. Afstrømningen af næringsstoffer fra overfladevand og rodzonen fra udbringningsarealet til Vadehavet forløber via vandløbssystemerne Elkær Bæk og Gram Å samt Gabøl Bæk og Gels Å, som løber ud i Ribe Å. Ribe Å munder ud i Knude Dyb (nord for Mandø), som er et tidevandsområde i Vadehavet.

Vadehavet er slutrecipient for udvaskningen af næringsstoffer fra udbringningsarealet. Vadehavet er udpeget til Natura 2000 område (N89 - Vadehavet). På baggrund af udpegningen skal Haderslev Kommune foretage en vurdering af, hvorvidt udvaskning af næringsstoffer fra udbringningsarealet kan påvirke arter og naturtyper, som optræder på udpegningsgrundlaget for Natura 2000 området "Vadehavet".

Udvaskning af næringsstoffer vil primært påvirke de arter og naturtyper, hvis bevaringsstatus er afhængig af det marine miljø. Ifølge basisanalysen for vanddistrikt 55 (Vadehavet) er de væsentligste aktuelle trusler mod naturtyperne og arterne i området bl.a. næringsstofbelastning (både af havmiljøet og på land). I basisanalysen vurderes det, at målsætningen om, at Vadehavet skal være et "ikke næringsstofbelastet område" ikke vil være opfyldt for hverken de hollandske, de tyske eller de danske delområder af Vadehavet på grund af de høje kvælstofkoncentrationer. Tilførslen af kvælstof fra det danske opland er overvejende domineret af udvaskning af næringsstoffer fra landbrugsarealet i oplandet til Vadehavet.

Den samlede tilførsel af kvælstof (landbrugets og naturligt bidrag) til den danske del af Vadehavet fra oplandet er opgjort til 7.924 tons N pr. år (Udkast til Vandplan Hovedopland 1.10 Vadehavet). Den danske del af oplandet til Vadehavet udgør et areal på 440.000 ha (Udkast til Vandplan Hovedopland 1.10 Vadehavet).

Redegørelse og vurdering af kvælstofudvaskningen til overfladevand for det ansøgte projekt i forhold til Vadehavet er behandlet nærmere i afsnittet "Internationale naturbeskyttelsesområder - vandområder".

Nitrat

Beskyttelsesniveauet for nitrat er defineret som en skærpelse af det generelle harmonikrav ud fra nitratklasserne 1-3, som er de kvælstoffølsomme områder i forhold til det marineområde. Afhængig af udbringningsarealernes placering, vil der på bedriftsniveau blive beregnet et samlet krav til hele bedriften. Reduktionspotentialet, som ligger bag nitratklassen, er et udtryk for, hvor stor en del af kvælstoffet der bliver tilbageholdt i oplandet og derfor ikke udvaskes til det marine miljø.

I henhold til det ansøgte projekt og oplysninger i ansøgningssystemet er det samlede udbringningsareal beliggende i nitratklasse 0 (dvs. udenfor nitratklasse 1-3), hvorved DE reduktionsprocenten er beregnet til 100 % og der herved ikke reduceres i det maksimale dyretryk indenfor harmonikravet for den givende dyretype.

Referencesædskiftet er det sædskifte, som i forbindelse med beskyttelsesniveauet for nitrat og fosfor anvendes som udgangspunkt. Systemet fastlægger et referencesædskifte for alle bedriftens arealer, bortset fra arealer, der angives at have vedvarende græs per 1.

januar 2007. For hver mark skal desuden aktivt vælges et sædskifte. Vælges samme sædskifte som referencesædskiftet i alle marker stilles ingen krav til sædskiftet i miljøgodkendelsen.

I henhold til det ansøgte projekt er der valgt samme sædskifte (S2 og S4) referencesædskiftet (S2 og S4). Dog er der på areal IK1, 14-0 og 16-0 valgt grundvandssædskifte G5.

Ifølge beregningen i ansøgningssystemet for det ansøgte projekt er det maksimale dyretryk, DE_{max} , beregnet til 1,4 og det reelle dyretryk, DE_{reel} for ansøgt drift beregnet til 1,34 DE/ha. Da DE_{reel} er mindre end eller lig DE_{max} er beskyttelsesniveauet vedrørende nitrat (overfladevand) overholdt for det ansøgte projekt.

Udvaskningsberegningen af kvælstof beregnet via Farm-N i ansøgningssystemet beregner den maksimalt tilladelige udvaskning af kvælstof for det ansøgte projekt til 66,60 kg N/ha og den reelle udvaskning af kvælstof fra det ansøgte projekt er beregnet til 65,10 kg N/ha. På den baggrund udvaskes der mindre kvælstof fra det ansøgte projekt end der er muligt indenfor det generelle krav om kvælstofudvaskning.

I det ansøgte projekt er der anvendt virkemidler i form af grundvandssædskifte og et mindre dyretryk. Disse virkemidler reducerer kvælstofudvaskningen med 1,50 kg N/ha i forhold til det generelle beskyttelsesniveau.

Til sammenligning er N-udvaskningen i nudrift beregnet via Farm-N til 65,50 kg N/ha. Dvs. at udvaskningen mindskes med 0,40 kg N/ha i forhold til nudrift situationen. Udbringningsarealet for det ansøgte projekt udgøres af et areal på 236,91 ha, hvorved der udvaskes 94,76 kg N pr år mindre fra rodzonen på bedriftens areal i ansøgt drift end i nudrift situationen. Det svarer til at den samlede udvaskning af kvælstof fra bedriftens areal mindskes fra 15.517,61 kg N/år til 15.422,84 kg N/år.

Vurdering

I henhold til det ansøgte projekt og beregningerne på kvælstof (overfladevand) i ansøgningssystemet vurderer Haderslev Kommune, at de generelle regler for udvaskning af kvælstof til overfladevand fra udbringningsarealet er overholdt samt at det samlede udbringningsareal er "robust" i forhold til udvaskning af kvælstof til overfladevand og det marine miljø. For at sikre grundlaget for beregningerne i henhold til anvendte virkemidler for det ansøgte projekt er der stillet krav til anvendelse af grundvandssædskifte G5 på areal IK1, 14-0 og 16-0.

Fosfor

Kravet til fosforoverskud på udbringningsarealer, der ligger indenfor områder, som afvander til Natura 2000 vandområder overbelastet med fosfor, afhænger af jordtype, dræningsforhold og fosfortal. Der stilles krav til fosforoverskud på drænedede lerjorder og lavbundsarealer, herunder drænedede og grøftede sandjorder. Fosforoverskud må ikke øges på lavbundsarealer, der er drænedede/grøftede, og som ikke har et højt indhold af jern.

Der stilles ikke krav til fosforoverskud, hvis der i den ansøgte situation kan dokumenteres fosforbalance for husdyrbruget. Beregninger af fosforoverskud omfatter ikke tilført fosfor i handelsgødning.

Vadehavet er udpeget som mindre sårbart overfor fosfor. I oplandet hertil er harmonikravet således alene beskyttelsesniveau for P-overskud.

De øvrige landbrugsarealer, som ligger uden for oplande til et fosforoverbelastet Natura 2000 vandområde, beskyttes jf. lovgivningen kun via harmonireglerne.

I forhold til sårbare naturområder med særlig lokal eller regional værdi (f. eks. målsatte søer, grusgravssøer, fjorde) udenfor Natura 2000 områder kan kommunen, hvis det vurderes nødvendigt, skærpe beskyttelsen.

I henhold til beregningerne i ansøgningssystemet for det ansøgte projekt tilføres der årligt 5.840,64 kg fosfor til udbringningsarealet i ansøgt drift. Ifølge ansøgningen får arealerne derved et fosforoverskud på 1,80 kg P/ha/år. I henhold til beregningen i ansøgningssystemet er der i forhold til det generelle beskyttelsesniveau muligt for det ansøgte projekt, at have et fosforoverskud på 4,20 kg P/ha/år.

Det samlede udbringningsareal er beliggende i oplandet til Vadehavet. Ingen af husdyrbrugets udbringningsarealer er dermed beliggende i oplande til et Natura 2000 område, der er overbelastet med fosfor. Derfor skal der ikke, i henhold til lovgivningen, stilles krav til fosforoverskuddet på bedriften.

Udbringningsarealet er i henhold til det ansøgte projekt ikke drænet og jordbundstypen er henholdsvis grov lerblandet sandjord (JB3), fin lerblandet sandjord (JB4), fin sandblandet lerjord (JB6) og humus (JB11). Udbringningsarealet udgøres overvejende af sandede jorde, der ikke er drænet. Dog udgøres en mindre del (ca. 51 ha) af udbringningsarealet af lerjord og ca. 4,5 ha udgøres af humus jord, begge jordbundstyper er udrænet.

Dele af udbringningsarealet er beliggende i områder klassificeret som lavbundsarealer. Dette er beskrevet i afsnit " vandløb og søer". På baggrund af at udbringningsarealet er udrænet, så vil lavbundsarealer klassificeret som ikke omfattet af okkerklasse på udbringningsarealet ikke indplacere den del af udbringningsarealet i fosforklasse 2.

Udbringningsarealet er ikke beliggende i oplandet til målsatte søer. Dette er behandlet under afsnittet vandløb og søer.

Miljøstyrelsen har vedtaget vejledende emissionsgrænseværdi for fosfor fra slagtesvin. Tilsvarende emissionsgrænseværdier er på tidspunktet for behandlingen af miljøgodkendelsen ikke vedtaget for de andre dyretyper. For slagtesvin fremgår det af vejledningen til vejledende emissionsgrænseværdier for BAT staldanlæg, at husdyrgødning fra slagtegrise ab lager maksimalt må være 18,50 kg P/DE ab lager, svarende til 26 kg P/ha ved 1,4 DE/ha. Haderslev Kommune stiller ift, BAT niveauet krav om, at ansøgningen overholder emissionsgrænseværdien for fosfor.

For slagtesvineproduktionen svarende til 452,48 DE på Ribevej 82 kan der beregnes en samlet fosforemission på 9,61 kg P/DE ab lager beregnet ved 4.347 kg P ab lager/452,48 DE. Dette er lavere end Miljøstyrelsens vejledende BAT emissionsgrænseværdi på 18,50 kg P/DE ab lager for slagtesvin. For at efterleve emissionsgrænseværdien for fosfor har ansøger i henhold til det ansøgte projekt indsat et maksimalt fosforindhold i fodret på 4,27 g P/FE ved 2,87 FE/kg tilvækst, det forudsættes at der ved lavere FE/kg tilvækst kan benyttes et tilsvarende højere fosforindhold i foderet, så længe de 18,5 kg P/DE overholdes.

Vurdering

Haderslev kommune vurderer på baggrund af det ansøgte projekt og beregningerne i ansøgningsystemet samt beliggenheden af udbringningsarealet, at der i den konkrete sag ikke er forhold, som kan begrunde en fravigelse af det generelle beskyttelsesniveau i forhold til udvaskning af fosfor til vandmiljøet. Derfor er der ikke stillet yderligere krav til fosforoverskuddet for det ansøgte projekt udover de generelle harmoniregler. Det vurderes ligeledes at projektet overholder Haderslev Kommunes BAT-niveau for fosfor for slagtesvin. Der er stillet vilkår til andelen af fosfor i fodret udtryk ved 4,27 g P/FE samt dokumentation for overholdelse af dette.

- Internationale naturbeskyttelsesområder - vandområder

Generelt

Fuglebeskyttelsesdirektivet fra 1979 og Habitatdirektivet fra 1992 indeholder fælles EU-regler for naturbeskyttelse. Direktiverne pålægger bl.a. medlemslandene at udpege og beskytte levesteder og rasteområder for fugle og beskytte truede naturtyper og plante- og dyrearter, hhv. fuglebeskyttelses- og habitatområder (samlet betegnet som internationale naturbeskyttelsesområder eller Natura2000-områder).

Direktiverne fastsætter et overordnet mål for at sikre eller genoprette en gunstig bevaringsstatus for naturtyper, dyre- og plantearter. Danmark er forpligtet til at sikre, at der ikke sker en forringelse af status i de udpegede områder og til at iværksætte, hvad der er nødvendigt for at opnå de fastsatte mål.

- EF-fuglebeskyttelsesområderne er områder, der har til formål at beskytte og forbedre levevilkårene for de vilde fuglearter i EU.
- Ramsarområder er vådområder med rigt fugleliv og så mange vandfugle, at de har international betydning. Områderne er indeholdt i EF-fuglebeskyttelsesområderne.
- EF-habitatområder er områder, der er udpeget på baggrund af naturtyper og arter, som er af betydning for EU.

Tilladelser til aktiviteter i eller udenfor internationale naturbeskyttelsesområder må ikke kunne forringe området naturtyper og levestederne for arterne eller medføre forstyrrelser, der har betydelige konsekvenser for de arter, området er udpeget for. I Ramsarområder skal beskyttelsen af områderne tillige fremmes

På den baggrund er Haderslev Kommune internationalt forpligtet til at beskytte og bevare plante- og dyrearter, levesteder for plante- og dyrearter, samt naturtyper af international værdi. Udpegningsgrundlag opdateres som udgangspunkt hvert 6. år og kan ses på www.blst.dk.

På baggrund af DMU's analyse har Miljøstyrelsen opstillet følgende afskæringskriterier for, hvornår et projekt ikke kan medføre en skadevirkning på overfladevande som følge af nitratudvaskningen, herunder Natura 2000-områder og på levesteder og yngle- og rasteplasser for beskyttede arter:

Pkt. 1A: Dyretrykket i det aktuelle opland, må ikke have været stigende siden 1. januar 2007,

Pkt. 1B: eventuelle andre kilder til nitratudvaskning end husdyrproduktionen, der har givet anledning til en øget nitratudvaskning fra det aktuelle opland siden 1. januar 2007 skal inddrages i vurderingen på en sådan måde, at en eventuel øget nitratudvaskning fra andre kilder end husdyrproduktionen skal medføre et krav om reduktion af det samlede dyretryk i det aktuelle opland med tilsvarende effekt på nitratudvaskningen,

Pkt. 1C: gennemførte initiativer, som reducerer nitratudvaskningen fra det aktuelle opland, må ikke anvendes til at tillade et øget dyretryk i det aktuelle opland, samt

Pkt. 2A: nitratudvaskningen fra det samlede husdyrbrug, der ansøges om, må ikke udgøre 5 pct. eller mere af den samlede nitratudvaskning til det aktuelle område, dog

Pkt. 2B: må nitratudvaskningen fra det samlede husdyrbrug, der ansøges om, ikke udgøre 1 pct. eller mere af den samlede nitratudvaskning, hvis udvaskningen sker til et vandområde, der er karakteriseret som et lukket bassin og/eller er meget lidt eutrofieret.

Med de ovennævnte afskæringskriterier vurderes efter **pkt. 1A - 1C:**

Om det ansøgte i kumulation med andre planer og projekter vil kunne have en skadevirkning. Er husdyrtrykket således konstant eller stigende i det aktuelle opland, og beregninger viser, at det ansøgte herefter vil øge kvælstofudvaskningen, uanset, at den enkelte ansøgning overholder det fastlagte beskyttelsesniveau for nitratudvaskningen til overfladevande, vil det ansøgte medføre en øget udvaskning. Det vil i givet fald betyde, at det ansøgte i kumulation med andre husdyrbrug vil have en skadevirkning.

Om der er andre kilder til nitratudvaskningen i det aktuelle opland end husdyrproduktionen, som har medført en øget nitratudvaskning vil det betyde, at det ansøgte i kumulation med andre kilder vil have en skadevirkning.

Endelig indgår i vurderingen, at gennemførte initiativer, fx etablering af vådområder med henblik på at gennemføre vandplanlægningen efter miljømålsloven og opnå gunstig bevaringsstatus/god økologisk tilstand for det aktuelle vandområde, ikke må neutraliseres gennem tilladelser og godkendelser af husdyrbrug.

Og med de ovennævnte afskæringskriterier vurderes efter **pkt. 2A / pkt. 2B:**

Om det ansøgte i sig selv vil kunne have en skadevirkning. Er det således vurderet under pkt. 1, at den samlede nitratudvaskning til det aktuelle område har været stagnerende eller faldende siden 1. januar 2007 vurderes det, om det ansøgte i sig selv vil udgøre 5 pct. / 1 pct. eller mere af den samlede nitratudvaskning til det pågældende vandområde. Udgør det ansøgte 5 pct. / 1 pct. vil det ansøgte en skadevirkning.

Afskæringskriterierne udelukker ikke, at en ansøgning, der vil medføre at den pågældende husdyrproduktion får en øget andel af nitratudvaskningen af den samlede nitratudvaskning fra et opland, kan vurderes ikke at have en skadevirkning. Men afskæringskriterierne udelukker, at der godkendes husdyrproduktioner, der er hindrende for, at miljømålene kan opfyldes i overensstemmelse med direktivforpligtelserne.

En vigtig forudsætning for, at beskyttelsesniveauet er tilstrækkeligt, er, at den samlede husdyrproduktion i Danmark som nævnt ikke kan forventes at stige, men vil blive samlet på større, men færre husdyrbrug. Givet dette, vil der for hvert projekt, der realiseres, blive nedlagt en eller flere produktioner, svarende til projektets omfang. Med det foreliggende beskyttelsesniveau betyder det, at der samlet i et område områder der afvander til nitratfølsomme vandområder sker en nedbringelse af nitratudvaskning set over tid i takt med at husdyrbrug godkendes.

Beskyttelsesniveauet tager ikke højde for, at strukturudviklingen ikke nødvendigvis sker ensartet i hele landet. I nogle oplande kan der således godt foregå en udvikling, hvor der etableres og udvides husdyrbrug, der overstiger kapaciteten af de brug, der nedlægges, og

som bevirker, at husdyrtrykket stiger i det aktuelle opland, mens der i andre oplande ikke realiseres projekter, der modsvarer af brug, der nedlægges.

I forbindelse med den konkrete vurdering af ansøgninger efter husdyrgodkendelsesloven, er det derfor vigtigt, at vurdere, om den miljøforbedring, der er forudsat realiseret gennem godkendelser af husdyrbrug, finder sted, eller forsvinder som følge af en intensivning i husdyrproduktionen samlet set i det aktuelle opland. Og på den baggrund, afgøre om, det er nødvendigt at stille krav, der er mere skærpede end det fastlagte beskyttelsesniveau.

Beskrivelse

Hverken ejendommen eller de ansøgte udbringningsarealer ligger indenfor områder, der er udpeget som internationale naturbeskyttelsesområder. Der er ca. 7,5 km til nærmeste Natura 2000-område – Pamhule Skov og Stevning Dam (Habitatområde H81 og Fuglebeskyttelsesområde F59).

Det ansøgte projekts udbringningsareal er beliggende i oplandet til Vadehavet og afvander via Ribe Å til Vadehavet (delopland Knude Dyb), som er udpeget til internationalt naturbeskyttelsesområde (N89). Jf. bilag 13 for beskrivelse af Vadehavet samt redegørelse for udpegningsgrundlag.

Det aktuelle delopland i Vadehavet - Knude Dyb - er på 145.300 ha (Udkast Vandplan 1.10 tabel 2.1.4) og der er en opgjort tilførsel af kvælstof på 3.018 ton N/år (landbrug + baggrundsbidrag) jf. oplysninger fra Miljøcenter Ribe til Miljøklagenævnet i afgørelse 130-00166 side 9.

Udvaskning af næringsstoffer vil primært påvirke de arter og naturtyper, hvis bevaringsstatus er afhængig af det marine miljø. Ifølge basisanalysen (Vanddistrikt 55) for Natura 2000 området "Vadehavet" er de væsentligste aktuelle trusler mod naturtyperne og arterne i området bl.a. næringsstofbelastning (både af havmiljøet og på land). I basisanalysen vurderes det, at målsætningen om, at Vadehavet skal være et "ikke næringsstofbelastet område" ikke vil være opfyldt for hverken de hollandske, de tyske eller de danske delområder af Vadehavet på grund af de høje kvælstofkoncentrationer. Tilførslen af kvælstof fra det danske opland er domineret af udvaskning fra landbrugsarealer.

Udvaskningsberegninger lavet med baggrund i tal fra ansøgningssystemet

	Nudrift	Ansøgt	Forskel
udvaskning fra rodzonen kg N/ha	65,50	65,10	-0,40
Udvaskning fra rodzonen kg N/år (236,91 ha)	15.517,60	15.422,84	-94,76
Udledning til vandområde kg N/år (ud fra red. potentiale 51-75 % - middel 63 %)	5.741,51	5.706,45	-35,10

Det fremgår at udvaskningen mindskes i forhold til nudrift situationen. En del af det udvaskede kvælstof vil blive omsat på vejen mod vandområdet. Størrelsen af omsætningen afhænger af jordens reduktionspotentiale.

Udbringningsarealerne ligger i et område hvor reduktionspotentialet er mellem 51-75 % ifølge reduktionspotentiale kort fra Danmarks Miljøundersøgelser. Det betyder, at mellem 25 % og 49 % af kvælstoffet der udvaskes fra rodzonen, vil være omsat til frit kvælstof, inden det når fra arealerne til Vadehavet (Knude Dyb). Der er derfor regnet med et gennemsnitligt reduktionspotentiale på 63 %. Ved anvendelse af de centrale retningslinjer fra Miljøstyrelsen, vil gennemsnits udvaskningen derfor være 37 % af den udvaskede kvælstof føres til vandområdet, dvs. at udvaskningen til vandområdet er beregnet ud fra en gennemsnitlig udvaskning på 37 %.

Udspretningsarealerne (236,91 ha) i Vadehavets delopland Knude Dyb udgør 0,16 procent af det totale delopland til Knude Dyb i Vadehavet og ansøgers gennemsnitlige udledning af kvælstof (5.706,45 kg N pr. år) udgør 0,2 procent af den samlede udledning på 3.018 tons N pr. år fra oplandet til Knude Dyb i Vadehavet.

Den gennemsnitlige kvælstofudvaskning fra arealer i Danmark er af Miljøministeriet estimeret til 60 kg N pr. ha pr. år, hvoraf en eventuel anvendelse af husdyrgødning normalt kan påvirke udvaskningen med maks. 10 kg N pr. ha pr. år. Der sker herudover en tilførsel af kvælstof fra andre kilder i oplandet end landbrugsdrift.

Hvis man opgør udledningen stammende fra husdyrgødningsbidraget på denne ejendom, dvs. det øgede bidrag fra husdyrgødningen ift. gødningsniveau til en optimal planteproduktion på ejendommens arealer, kan den husdyrgødningsbetingede merudvaskning af nitrat vurderes ift. den samlede udledning fra deloplandet til det Internationale naturområde.

Ift. notatet fra Miljøstyrelsen har kommunen ikke på nuværende tidspunkt oplysninger om dyrket areal i deloplandet. Derfor er oplysninger fra vandplanen om opgjort udledning fra deloplandet anvendt i stedet.

Natura 2000 område N89 Vadehavet – Knude Dyb opland	
Delopland Knude Dyb til Natura 2000 området, ha (Udkast til Vandplan Hovedopland 1.10 Vadehavet – tabel 2.1.4)	145.300
Bidrag fra landbrug delopland Knude Dyb, tons N (Oplysninger fra MKN afgørelse 130-00166 s. 9)	2.273
Naturligt baggrundsbidrag delopland Knude Dyb, tons N (oplysninger fra MKN afgørelse 130-00166 s. 9)	745
Udvaskning i alt fra delopland Knude Dyb, åbent land, tons N/år	3.018
Reduktionspotentiale opland (jf. nitratklassekortlægningen), pct.	51 – 75 (middel: 63)
Ribevej 82, 6500 Vojens – skemanummer 8757	
Reduktion (som ovenfor), pct.	63
Areal til udspredning i alt, ha	236,91
Udvaskning fra rodzonen, husdyrgødning, kg N/ha/år (65,10 kg N/ha – 58,10 kg N/ha) *	7,00
Samlede påvirkning til Natura 2000 området, kg N/år ((1-0,63) x 7,00 kg N/ha x 236,91 ha)	613,60
Ansøgt kvælstofbidrag ift. samlet kvælstofbidrag fra delopland til Natura 2000 området, pct. ((613,60 kg N /3.018.000 kg N) x 100)**	0,02

*Denne udregning er foretaget i Farm N, her udregnes forskellen i nitratudvaskningen fra henholdsvis brugen af husdyrgødning og udelukkende anvendelse af kunstgødning på husdyrbrugets udspretningsarealer.

**Udspretningsarealernes ”merudvaskning” af nitrat sættes i forhold til hele oplandet til vandområdet. Derved fremkommer udbringningsarealernes andel af den samlede nitratudvaskning fra samtlige landbrugsarealer i oplandet.

Husdyrbestanden og dyretrykket i oplandet til Vadehavet forventes, på grund af reglerne om at der skal anvendes et givet udbringningsareal til en given husdyrproduktion, ikke at stige i takt med at der gives tilladelser og godkendelser, jf. afsnittet om ”Kumulativ effekt”.

Vurdering af om det ansøgte projekt i sig selv vil kunne have en skadevirkning (2A og 2B)

Trusselsvurdering for naturtyper og arter på udpegningsgrundlagene i det Internationale Naturbeskyttelsesområde Vadehavet er i basisanalysen bl.a. anført til udledning af næringsstoffer og øget eutrofiering. Den husdyrgødningsbetingede udvaskning udgør ca. 0,02 procent af den samlede nitratudvaskning fra deloplandet til Knude Dyb i Vadehavet. Det fremgår af afskæringskriterierne 2A, at et husdyrbrug der maksimalt udgør 5 procent (2B - 1 % hvis lukket bassin og/eller meget lidt eutrofieret hvilket ikke er tilfældet i dette opland) af den samlede udvaskning fra samtlige arealer i oplandet, ikke alene på den baggrund, kan siges, i sig selv kan påvirke Natura 2000-området væsentligt. Da dette ikke vil give en påviselig ændring af sigtedybden eller effekt af nitratkoncentrationen.

Nitratudvaskningen fra husdyrbrugets udbringningsarealer vurderes på den baggrund ikke at kunne påvirke Natura 2000 vandområdet væsentligt. Derudover er udbringningsarealernes størrelse, i forhold til det samlede delopland til ”Knude Dyb”, meget lille og det vurderes, at nitratudvaskning fra det ansøgte projekt i sig selv ikke kan påvirke arter og naturtyper på udpegningsgrundlagene i de berørte internationale naturbeskyttelsesområder væsentligt.

Endvidere vurderer Haderslev Kommune, at arealerne er beliggende i et "robust" område, der har et delvis stort reduktionspotentiale for kvælstof samt at udbringningsarealet er beliggende i nitratklasse 0.

Afskæringskriteriet for udvaskning af nitrat til overfladevand på 5 % af den samlede nitratudvaskning fra deloplandet til Knude Dyb i Vadehavet er overholdt for det ansøgte projekt, da det ansøgte projekts samlede husdyrgødningsbetingede kvælstofbidrag til Knude Dyb udgør 0,02 procent af den samlede udledning på 3.018 tons N pr. år fra det samlede dyrkede areal og det naturlige baggrundsbidrag i deloplandet Knude Dyb. Herved er nitratkoncentrationen for det ansøgte projekt beregnet til at udgøre mindre end 5 procent af den samlede nitratudvaskning til Knude Dyb i Vadehavet, hvorved det vurderes, at udvaskningen af kvælstof fra det ansøgte projekt ikke vil give en påviselig ændring af sigtedybden eller effekt af nitratkoncentrationen i vandområdet N89 - Vadehavet. Til sammenligning er projektets samlede udvaskning incl. den husdyrgødningsbetingede udvaskning også under 5 % af udledningen til Knude Dyb, nemlig 0,2 % (se tal ovenfor skemaet).

Haderslev Kommune finder ikke, at der ikke i den konkrete sag er særlige forhold, der kan begrunde en fravigelse af det generelle beskyttelsesniveau i forhold til udledningen af kvælstof til Vadehavet, da afskæringskriteriet for udvaskning af nitrat til overfladevand er overholdt.

"Vadehavet" er ikke udpeget som værende overbelastet med fosfor og udbringningsarealerne ligger derfor uden for fosforklasse. Der er som følge heraf ikke krav til fosforoverskud udover harmonikravet. Der ligger ikke stærkt skrånende (>6 grader) udbringningsarealer op til vandløb og risikoen for overfladetab af fosfor fra udbringningsarealerne vurderes som værende ringe. Da arealerne ligger udenfor fosforklasse (ingen risikoarealer), kravet til fosforoverskud er overholdt og risikoen for overfladetab af fosfor er ringe, vurderer Haderslev Kommune at fosforudvaskningen fra ansøgte projekt ikke vil påvirke Natura 2000-områdets udpegningsgrundlag væsentligt.

Haderslev Kommune vurderer at projektet ikke har væsentlig betydning for vandområdets målsætning og integritet. Der er ingen stigning i udvaskningen, finder kommunen, at det ikke vil være aktuelt med yderligere kvælstof-beregninger, og at projektet ikke vil have negativ effekt på de arter og naturtyper, som indgår i udpegningsgrundlaget for de internationale naturbeskyttelsesområder, som Vadehavet omfatter.

Vurdering af kumulativ effekt (pkt. 1 A – 1C)

I forhold til den kumulative effekt vurderes det, at bedriften ikke i sig selv kan påvirke Vadehavet, men i kumulation med de øvrige landbrug i oplandet kan der være en påvirkning.

Ud fra Haderslev Kommunes tilgængelige viden om dyretryk og andre kilder til nitratudvaskning i oplandet til internationale naturbeskyttelsesområder er det på nuværende tidspunkt ikke muligt for kommunen, at vurdere den kumulative effekt i et givent opland i henhold til retningslinjerne i vejledende notat om afskæringskriterier for udvaskning af nitrat til overfladevand ved vurdering af ansøgninger efter husdyrgodkendelsesloven – punkt 1A til 1C.

Husdyrbestanden og dyretryk i oplandet til Vadehavet forventes, på grund af reglerne om at der skal anvendes et givet udbringningsareal til en given husdyrproduktion, ikke at stige i takt med at der gives tilladelser og godkendelser.

På den baggrund og ud fra kommunens nuværende tilgængelige viden i oplandet til internationale naturbeskyttelsesområder har Haderslev Kommune vurderet den kumulative i oplandet til Vadehavet.

Med hensyn til den kumulative effekt vurderer Haderslev Kommune, at husdyrlovens beskyttelsesniveau er tilstrækkeligt til at sikre overfladevand i Natura 2000 område N89 - Vadehavet imod en væsentlig påvirkning fra det samlede opland. Husdyrlovens beskyttelsesniveau er baseret på den forudsætning, at det samlede husdyrtryk i oplandene ikke forøges væsentligt. Ifølge den seneste opgørelse fra Conterra er husdyrtrykket i oplandet til Vadehavet status quo. Haderslev Kommune har ikke yderligere viden der kan ligges til grund for at stille vilkår, der rækker ud over husdyrlovens beskyttelsesniveau. I øvrigt afventer kommunen vand- og naturplanerne, som skal sikre, at overfladevand opnår en god tilstand, og at de truede naturtyper og arter opnår en gunstig bevaringsstatus.

Når den endelige handleplan til Vand- og Natura 2000 planerne foreligger, og de ekstra nødvendige undersøgelser er gennemført, kan Haderslev Kommune foretage en vurdering af, om det er nødvendigt at reducere markoverskuddet yderligere for at undgå at projektet i sig selv eller i kumulation med andre projekter er til skade for habitatområdet. Dette kan gøres ved, at kommunen tager projektet op til revurdering efter husdyrgodkendelseslovens § 40, og meddeler de nødvendige påbud om reduktion af næringsstofudledningen.

Jf. habitatbekendtgørelsen⁷ er det med baggrund i ovenstående vurderet, at udvidelsen ikke vil forringe området naturtyper og levestederne for arterne eller medføre forstyrrelser, der har betydelige konsekvenser for de arter som de internationale naturbeskyttelsesområder er udpeget på baggrund af. Kommunen har dermed vurderet, at projektet ikke vil påvirke Natura 2000-områderne væsentligt, og der er derfor ikke foretaget en nærmere konsekvensvurdering af projektets virkninger på Natura 2000-området under hensyn til bevaringsmålsætningen for det pågældende område. Vurderingen er lavet på baggrund af den viden og de beregningsmetoder kommunen har på området.

Natur

- Areal status

Bedriften er beliggende i et område præget af landbrugsarealer og terrænet er delvis kuperet.

Bedriften er beliggende i landzone og udbringingsarealet er beliggende nord for Skrydstrup og vest for Vojens, jf. bilag 4 for beliggenheden af udbringingsarealet. Arealerne VP1 og 1-0 grænser op til byzone. Endvidere er areal IK1, VP1, 13-0 og 34-0 helt eller delvis beliggende indenfor lokalplanforslag 1 (Lokalplan 29-03).

På arealerne beliggende indenfor 200 meter til byzone må der ikke udbringes flydende husdyrgødning på lørdage samt søn- og helligdage.

Vurdering af alternative arealer

En del af de ejede arealer indgår i et jordbytte med en kartoffelproducent (Laurits rosenlund), som samtidig er gyllemodtager, således at de indgår i et 4 års sædskifte. Hvert år udlånes ca. 20 ha mod at Klaus samtidig driver ca. 20 ha af Laurits areal. Der ønskes indført i godkendelsen, at disse marker uden ekstra anmeldelse eller godkendelse kan skiftes rundt, således at de varierer mellem ejede/forpagtede og aftalearealer. Der vil ikke være forskel i de tilførte mængder af husdyrgødning, og arealstørrelsen er tilnærmet den samme fra år til år.

Der bliver ansøgt om og meddelt en §16 godkendelse til Laurits Rosenlund. markerne, som er med i denne ombytning er 30-0,31-0 og 32-0 som Klaus ejer, og LRH 20 og LRH 21, som Laurits Rosenlund ejer, de to sidste er nærmere beskrevet i §16 ansøgningen (skema nr. 9090). Der er yderligere 3 §16 ansøgninger knyttet til denne ansøgning henholdsvis Arne Toft – Ribevej 65, Nis Petersen - Billundvej 35 og Henri Sørensen – Uldalvej 18.

	Udbringingsareal	Maks. antal DE
Eget areal	217,1 ha***	303,94 DE
Forpagtning Ingolf Kristiansen, Jegerrupvej 8, 6500 Vojens (IK)	4,7ha	6.58 DE
Forpagtning Susanne Hindbo Lorenzen, Vesterled 12, 6500 Vojens. (SHL)	7,36ha	10.30 DE
Forpagtning Verner Petersen, Jegerrupvej 2, 6500 Vojens (VP)	7,75ha	10.85 DE
Gylleaftale Arne Toft Ribevej 65, 6500 Vojens (AT)	75,05ha* (vist 89,95 ha)	105,07 DE
Gylleaftale Laurits Rosenlund Uldallund 6, 6500 Vojens (LRH)	72,44ha* (vist 190,33ha)**	101,42 DE
Gylleaftale Henri Sørensen Uldalvej 18, 6500 Vojens (HS)	74,79ha* (vist 178,73ha)	104,70 DE
Gylleaftale Nis Petersen Billundvej 35, 6500 Vojens (NP)	36,72 ha	51,40 DE
I alt	495,91ha (vist 732,64ha)	694,26 DE****

* Der er opgivet et areal til gylleaftalen, der svarer til det areal, der minimum skal være til rådighed til gylleaftalen – reelt vises der dog flere arealer, end der er behov for, da der ønskes frihed til at køre på forskellige arealer fra år til år. Generelt vil der ske det, at ejeren/forpagteren af arealerne selv "fylder op" med gylle.

** De viste arealer hos Laurits Rosenlund omfatter også 21,73 ha, som byttes med Klaus Jørgen Staugaard i forbindelse med kartoffelsædskifte (markerne LRH20-0 og LRH 21-0).

⁷ Bekendtgørelse nr. 408 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter af 1. maj 2007

*** De viste ejede arealer omfatter alle markerne herunder også markerne 30-0,31-0 og 32-0, som indgår i et fireårigt kartoffelsædskifte hos Laurits Rosenlund (mark 31-0 med ca. halvdelen hvert år).

****der er et bidrag fra Hørløkkevej 55 på 228 DE, hvilket bringer produktionen på 680,5 DE.

De alternative arealer (areal LRH20-0 og LRH21-0 samt 30-0, 31-0 og 32-0) er beliggende i nitratfølsomt indvindingsopland. Ingen af arealerne er beliggende i nitratklasse 1-3 eller fosforklasse 1-3. På den baggrund vurderes de alternative arealer vist i bilag 12 at være lige så eller mindre sårbare end udbringningsarealerne vist i bilag 4. Arealerne LRH20-0 og LRH21-0 er vurderet i § 16 godkendelsen til Uldallundvej 6 og arealerne 30-0, 31-0 og 32-0 er vurderet i denne godkendelse til Ribevej 82.

Udskiftning af bedriftens udbringningsarealer vist i bilag 4 til andre arealer end alternative arealer vist i bilag 12 skal anmeldes til Kommunen før plan årets begyndelse d. 31. august.

-Biologiske spredningskorridorer

Spredningskorridorer er udpeget for at modvirke fragmenteringen af naturområder og forbedre spredningsmulighederne for den vilde flora og fauna. Afhængigt af særlige arters spredningsbehov, kan læhegn med 'fodpose', ekstensivt drevne landbrugsarealer samt etablering af vandhuller og dyrkningsfrie bræmmer langs vandløb medvirke til forbedring af særlige arters spredningsmuligheder i landskabet.

Der er spredningskorridorer ved eller på areal 18-0 og IK 1.

Det vurderes i dette tilfælde, at almindelig landbrugsdrift ikke vil påvirke de biologiske spredningskorridorer.

- Beskyttede sten- og jorddiger

Ved sten- og jorddiger og lign. forstås menneskeskabte, linjeformede forhøjninger af sten, jord, græstørv, tang eller lignende materialer, som fungerer eller har fungeret som hegn og har eller har haft til formål at markere administrative, ejendoms- eller anvendelsesmæssige skel i landskabet. Digerne er vigtige elementer i kulturlandskabet, som både viser tidligere tiders arealudnyttelse, ejendoms- og administrationsforhold, fungerer som levesteder og spredningskorridorer for dyr og planter og bidrager til et afvekslende landskab, ofte med egnstypiske digestrukturer.

Der er beskyttede diger efter Museumslovens § 29a på ejendommens arealer – 17-0, 30-0, 31-0, 14-0, 3-0 og 4-0. (Bilag 9). Digerne må ikke ændres eller fjernes uden kommunens tilladelse.

-Fredede fortidsminder

Idet der er gravhøje på eller ved udspretningsarealerne (areal IK 1 og VP1), gøres opmærksom på, at der i henhold til § 29f i Museumsloven ikke må foretages jordbehandling, gødes eller plantes (herunder også juletræer og lignende) på gravhøje og inden for en afstand af 2 m fra dem. Jf. § 18 i Lov om naturbeskyttelse må der endvidere ikke etableres ny beplantning eller foretages lignende ændring i tilstanden af arealet inden for 100 meters afstand fra gravhøje, medmindre Kommunen meddeler dispensation hertil.

- Beskyttede naturtyper

På det vedlagte kort (bilag 7 og 8) er angivet, hvilke naturtyper der er ved ejendommen og ved ejendommens arealer og som er registreret efter § 3 i Lov om naturbeskyttelse, og hvilke af disse der jf. kommunen er udpeget efter § 7 i husdyrgodkendelsesloven (bilag 5).

Nærmeste § 3 naturareal der er udpeget jf. § 7 i husdyrgodkendelsesloven:

- 5,5 km nord for staldanlægget ligger et overdrev > 10 ha.

De nærmeste § 3 naturarealer inden for 1000 m i forhold til ejendommen er (se bilag 7):

- Syd for staldanlægget, i en afstand af ca. 740 m ligger en fersk eng omfattet af § 3.
- Inden for 1000 m af staldanlægget ligger der 6 søer, omfattet af § 3, da de er større end 100 m², - i en afstand af ca. 140 m til ca. 940 m fra staldanlægget.
-

Naturområder (søer, vandløb, heder, moser og lignende, strandenge og strandsumpe, ferske enge og overdrev) der er beskyttede i henhold til § 3 i Lov om naturbeskyttelse må generelt ikke tilføres gødningsstoffer.

Ferske enge og overdrev må dog anvendes som før lovens ikrafttræden i 1992. Det vil sige at driften af arealerne ikke må intensiveres i forhold til årene før 1992. Dette indebærer bl.a. at de 2 naturtyper højst må tilføres samme mængde gødning som i perioden op til 1992. Naturenge og overdrev vil normalt slet ikke eller kun i beskedent omfang blive tilført gødningsstoffer. Kontakt evt. kommunen for uddybende information vedr. drift af beskyttede naturområder.

Der er ikke registreret § 3 naturtyper indenfor udbringingsarealet.

På baggrund af ansøgningen vurderes udvidelsen ikke at indebære væsentlige ændringer i markdriften. Markdrift i form af omlægning, gødsning, behandling med plantebeskyttelsesmidler og andre jordbrugsaktiviteter antages derfor ikke at give anledning til øget påvirkning af områdets beskyttede naturtyper.

- Beskyttede naturtyper og ammoniakvilkår

Hovedreglen med den nye miljøgodkendelsesordning er, at der i kraft af den generelle reduktion af ammoniaktabet og etablering af bufferzoner omkring udpegede naturområder (§ 7 arealer), er taget det nødvendige hensyn til naturområder. På det vedlagte kort (bilag 5) er angivet, hvilke naturtyper der er beliggende nær bedriften og udbringingsarealerne og som er registreret efter § 7 i husdyrgodkendelsesloven.

Anlæg:

Udvidelsen medfører en meremission af ammoniak fra anlægget på ca. 1.625,33 kg N/år, således at den samlede emission bliver i alt på ca. 5.915 kg N/år. Ejendommen ligger udenfor bufferzone I og II i forhold til § 7 arealer, hvorfor der ikke i forhold til det individuelle ammoniakkrav stilles yderligere reduktionskrav. Da der er tale om en udvidelse af et husdyrbrug over 75 DE stilles der et generelt krav om 20 % reduktion (2008) af ammoniakemissionen i forhold til det tidssvarende staldsystem. Med den valgte løsning overholdes kravet om 20 % reduktion af ammoniaktab fra stald og lager. Der reduceres med 1.330 kg N/år udover det, der er nødvendigt for at opfylde kravet.

staldsystem

Staldsystemet i eksisterende staldanlæg (1.1.1 – 1.1.3) udgøres af drænet gulv og spalter (33/67). Staldsystemet i det nye staldanlæg (1.1.4) udgøres af delvis spaltegulv med 25-49 % fast gulv.

Overdækning af gyllebeholder

Den nye gyllebeholder (1.1.8) etableres med fast overdækning og en af de eksisterende gyllebeholdere (1.1.7) har fast overdækning. De øvrige gyllebeholdere er med naturligt flydelag.

Ved luftvasker

I henhold til det ansøgte projekt er der ikke på nuværende tidspunkt taget stilling til udformning af den biologiske luftvasker eller hvilken producent der vælges, der bliver dog sandsynligvis tale om et anlæg fra SKOV. Luftvaskeren bliver etableret i det nye staldanlæg (1.1.4) og i henhold til ansøgningen vil 20 % af ventilationsanlæggets kapacitet blive ført igennem den biologiske luftvasker.

I ansøgningssystemet er effekten på den biologiske luftvasker indsat med en renseseffekt på 55 %. Dette svarer til, at der ca. fjernes 1.328 kg N/år fra afgangsluften fra det nye staldanlæg. Driftstiden er oplyst til at være 8.322 driftstimer om året.

Samlet vurdering

Haderslev Kommune vurderer, at det eksisterende og nye staldsystem er tilstrækkeligt til at overholde det generelle krav om 20 % reduktion (2008) af ammoniakemissionen fra den ansøgte produktion. Ligeledes vurderes det, at overdækning af gyllebeholdere reducerer NH₃-fordampningen med 50 pct. sammenlignet med naturligt flydelag.

Ved etablering af biologisk luftvasker overholdes den vejledende emissionsgrænseværdi for ammoniak i henhold til BAT på staldteknologi. Der er stillet vilkår til renseseffekten, driftstimer og dokumentation i henhold til luftrenseren.

- Kumulativ effekt

Når hele eller dele af et stald- eller opbevaringsanlæg på det ansøgte husdyrbrug ligger indenfor bufferzone II, må merbelastningen af naturområdet beskyttet efter § 7 ikke overskride fastlagte beskyttelsesniveauer. Beskyttelsesniveauerne er fastlagt ud fra, hvor mange andre husdyrbrug større end 75 DE, der er i området. Det vil sige hvis disse øvrige anlæg er placeret i samme bufferzone (både buf-

ferzone I og II) og samtidigt er placeret nærmere end 1000 meter fra dele af staldanlæggene på det husdyrbrug, der søges om miljøgodkendelse på. Den maksimale merbelastning er på 0,3 kg N/ha hvis der er 2 eller flere andre ejendomme, på 0,5 kg N/ha hvis der er én anden ejendom og på 0,7 kg N/ha, hvis der ikke er andre ejendomme.

Da ejendommen ligger mere end 1000 meter væk fra nærmeste § 7 område, er der ikke undersøgt for andre ejendomme med mere end 75 DE.

-Vurderinger på natur

Ammoniaktab fra stalde, lagre og i forbindelse med udbringning af husdyrgødning, er en af de væsentlige trusler mod næringsfattige naturtyper. Derfor vurderes der på disse næringsfattige naturområders tålegrænse i forhold til tilført kg kvælstof pr. år. Vurderingen sker næsten udelukkende på naturområder som skov, overdrev, hede, eng og mose. Begrundelsen herfor skal findes i, at danske søer generelt ikke er følsomme for deposition af kvælstof fra luftbåret kvælstof. Der findes dog et begrænset antal meget følsomme søer, Lobeliesøer, der hører til den mest følsomme danske naturtype.

-§ 7 og § 3 naturarealer

Overdrevet (§ 7) har en tålegrænse på 10-25 kg N/ha/år, og § 3 engen syd for anlægget har en tålegrænse med hensyn til kvælstofdeposition på 15-25 kg N/ha/år⁸.

De nævnte naturtyper findes naturligt under næringsfattige forhold, og er dermed følsomme overfor en forøgelse i kvælstofdepositionen. Tålegrænsen for områderne afhænger af typen. Baggrundsbelastningen for området er vurderet til ca. 16 kg N/ha/år⁹.

- § 7

Ammoniaktabet fra stalde og gylletanke bidrager til luftbåren N-belastning af områdets natur. Beskyttelsesniveauet jf. Husdyrgodkendelsesloven er overholdt, da de nærmeste § 7 områder ligger mere end 1000 m fra anlægget, og da merdepositionen i nærmeste § 7 er beregnet til mindre end 0,01 kg N/ha/år.

Der er mere end 5 km til det nærmeste § 7 naturområde, der ligger nord for ejendommen. Totaldepositionen i området er beregnet til ca. 0,02 kg N/ha/år og merdepositionen er mindre end 0,01 kg N/ha/år. Med en baggrundsbelastning på 16 kg N/ha/år og en næppe målbar ammoniakdeposition i naturområdet er det vurderet, at ansøgte drift ikke vil have en negativ effekt for § 7 overdrevet og dets plantesamfund.

- § 3

Eng ca. 740 m syd for anlæg:

Naturtypen er en fersk eng og kan betegnes som kulturing, da gennemgang af luftfotoserie fra området viser, at engen har været gødsket af og til. Tålegrænsen for engen er på baggrund af ovenstående vurderet at ligge i den høje ende af intervallet 15-25 kg N/ha/år. Med baggrund i tålegrænsen, en beregnet totaldeposition på 0,2 kg N/ha/år, en merdeposition af ammoniak 0,1 kg N/ha/år og en baggrundsbelastning på 16 kg N/ha/år er det vurderet, at den ansøgte produktion ikke vil påvirke engen negativt.

Søer indenfor 1000 m af anlægget:

Der er registreret 6 vandhuller indenfor 1000 m af anlægget. Disse vandhuller grænser op til, eller er omgivet af arealer i omdrift. På grund af denne beliggenhed er vandhullerne påvirket af eutrofiering stammende fra afdrift og udvaskning fra landbrugsarealerne. Der er på den baggrund ikke beregnet ammoniakdeposition på de forekommende § 3 søer, da det er vurderet at markbidraget ved almindelig udvaskning af kvælstof belaster søerne væsentligt mere end eutrofieringsbidraget fra ammoniakemission fra anlægget vil give anledning til.

Arealer:

Ammoniakupvirkningen fra et udbringningsareal til et naturområde er i udpræget grad et lokalt fænomen.

⁸ Manual vedr. vurdering af de lokale miljøeffekter som følge af luftbåret kvælstof ved udvidelse og etablering af større husdyrbrug, opdatering af 15. december 2005

⁹

http://www2.dmu.dk/1_viden/2_Miljoetilstand/3_Luft/4_spredningsmodeller/5_Depositionsberegninger/depositiontables.asp?period=2008&water=kommuner&Select=Vis+tabel

I normale tilfælde er der påvirkninger på over 1 kg N/ha i op til ca. 20-30 meters afstand fra markkanten. Afstanden fra udbringningsarealet til naturområdet vil normalt betyde, at hvis der er over 100 meter, vil der ikke kunne konstateres en påvirkning på over 1 kg N/ha. Kun i de tilfælde, hvor udbringningsarealet er ca. 100 ha og derover, og naturarealet ligger øst for udbringningsarealet, vil der kunne konstateres værdier på omkring 1 kg N/ha.

Udbringning af flydende husdyrgødning på marker beliggende i en afstand på under 1000 meter fra et § 7 areal er omfattet af krav om nedfældning efter husdyrgødningsbekendtgørelsens¹⁰ §§ 24 og 38. På det vedlagte kort (bilag 5) er angivet, hvilke naturtyper der nær udbringningsarealerne er registreret efter § 7 og hvilke udbringningsarealer der ligger indenfor bufferzonen og derfor omfattes af krav om nedfældning. Fra 1. januar 2011 gælder kravet om nedfældning på alle arealer og ikke kun arealer beliggende indenfor bufferzonen.

-§ 7:

Ingen af ejendommens arealer ligger i bufferzone til et § 7 areal og ingen af udbringningsarealerne er på den baggrund omfattet af nedfældning på sort jord og i græs. Der er mere end 3,3 km fra nærmeste udbringningsareal til et § 7 område, og på grund af afstanden stilles der ikke yderligere krav i forhold udbringning og § 7 naturområder.

-§ 3:

Areal 14-0 grænser op til en fersk eng, ved Elkær Bæk, og er en kultureng, der ifølge luftfotoserie har været gødsket. Ferske enge er vurderet at have en tålegrænse på mellem 15-25 kg N/ha/år, og denne eng er vurderet at have en tålegrænse i den høje ende af intervallet. På den baggrund vil påvirkningen fra udbringningen ikke overskride tålegrænsen, når baggrundsbelastningen er 16 kg N/ha/år, og der stilles ikke yderligere krav til udbringningen.

Areal 18-0 der har været anvendt til græs og slet grænser op mod et moseområde, omkring Elkær Bæk. Moseområdet er omgivet af landbrugsarealer på begge sider af Elkær Bæk og er tilgroet med træer. På den baggrund vurderes mosens tålegrænse at ligge i den høje ende af intervallet 15-25 kg N/ha/år, og med en baggrundsbelastning på 16 kg N/ha/år, og da al flydende husdyrgødning nedfældes fra 1. januar 2011 i sort jord og græsmarker er det vurderet, at udbringningen ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af moseområdet.

Areal IK 1 grænser op til § 3 enge mod øst og nordøst og mellem de to engarealer er der en § 3 mose. Den nordøstlige eng og mosen er adskilt fra udbringningsarealet af Elkær Bæk. Engene er kulturenge, og mosen er under tilgroning i den nordlige ende, hvor den grænser op til udbringningsarealet på den modsatte side af Elkær Bæk. På den baggrund er det vurderet at tålegrænsen for områderne ligger i den høje ende af intervallet 15-25 kg N/ha/år. Med en baggrundsbelastning på 16 kg N/ha/år og under hensyntagen til at al husdyrgødning nedfældes fra 1. januar 2011 i sort jord og græsmarker er det vurderet, at udbringningen af husdyrgødning ikke vil medføre en væsentlig negativ påvirkning af § 3 naturområderne.

Areal 4-0 og 1-0 grænser op til en § 3 registreret mose i henholdsvis sydlige del og nordlige del af arealerne. Området er helt trækledt og kortsignaturer viser, at det er en stengrav. Der kan være et lille tilgroet (krat) moseområde i den sydvestlige del af arealet. Området er omkranset af dyrkede arealer. På baggrund af ovenstående er det vurderet at udbringning af husdyrgødning ikke vil forringe tilstanden af området.

Areal VP 1 grænser op til eng og mose i det nordøstlige hjørne. En stor del af engen er omlagt, undtagen ind mod vandhullet. Mosen er under tilgroning omkring vandhullet. Området er omkranset af dyrkede arealer, og det er vurderet at engen og mosen har en tålegrænse i den øvre del af intervallet 15-25 kg N/ha/år på baggrund af luftfotoserier og beliggenheden. Med baggrund i dette og under hensyntagen til at al flydende husdyrgødning skal nedfældes i sort jord og græsmarker fra 1. januar 2011 er det derfor vurderet, at udbringning af husdyrgødning ikke vil forringe tilstanden af § 3 naturområderne.

Alle øvrige udbringningsarealer ligger mere end 300 meter fra § 3 arealer. Påvirkningen fra udbringning af husdyrgødning vurderes at være væsentligt mindre end 1 kg N/ha på disse arealer, og udbringningen vil derfor ikke påvirke tilstanden af § 3 naturarealerne negativt, og der stilles ikke yderligere krav i forbindelse med udbringning af husdyrgødning.

- Internationale naturbeskyttelsesområder – terrestrisk natur

¹⁰ Bekendtgørelse om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v. nr. 1695 af 19/12/2006.

Ejendommens driftsbygninger ligger ca. 7,4 km vest fra nærmeste punkt i Natura 2000 område "Pamhule Skov og Stevning Dam" – indeholdende Habitatområde nr. 81 og Fuglebeskyttelsesområde nr. 59.

I henhold til Habitatbekendtgørelsen § 7 (bek. nr 408 af 1. januar 2007, bek. om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter) skal der foretages en vurdering af, om projektet i sig selv, eller i forbindelse med andre planer og projekter, kan påvirke et Natura 2000-området væsentligt.

Ingen af bedriftens arealer ligger inden for områder, der er udpeget som internationale naturbeskyttelsesområder, og der er ca. 4,5 km fra nærmeste udbringningsareal til nærmeste Natura 2000 område.

Da ejendommen ikke er beliggende i eller omfatter arealer inden for internationale naturbeskyttelsesområder, vurderes ammoniakfordampning umiddelbart at være eneste potentielle påvirkning af det nævnte internationale naturbeskyttelsesområder.

Anlæg:

Ammoniakdepositionen fra punktkilden på Natura 2000 område H81 og F59 er ikke målbar på grund af den store afstand til området (ca. 7,4 km). På grund af afstanden er det vurderet, at ammoniakemissionen fra den ansøgte produktion ikke vil have en negativ betydning for det internationale naturområde (Pamhule Skov og Stevning Dam), og da ammoniakdepositionen aftager eksponentielt med afstanden fra punktkilden er det vurderet, at ammoniaktabet fra staldanlægget heller ikke vil bidrage til målbar belastning af andre internationale beskyttelsesområder, der ligger længere fra anlægget.

Arealer:

Alle arealer ligger mere end 4 km fra det nærmeste Natura 2000-område – H81 og F59, og ammoniakfordampning fra udbringning af husdyrgødning på udbringningsarealerne vurderes på grund af afstanden derfor, ikke at kunne påvirke området negativt.

Samlet vurderes det, at ammoniakfordampning som følge af det ansøgte projekt (anlæg og arealer) ikke vil forringe tilstanden af naturtyper og arter (jf. habitatbekendtgørelsen), der er udpegningsgrundlag for internationale naturbeskyttelsesområder.

Kommunen har dermed vurderet, at projektet ikke vil påvirke Internationale Naturbeskyttelsesområder væsentligt, og der er derfor ikke foretaget en nærmere konsekvensvurdering af projektets virkninger på Internationale Naturbeskyttelsesområder under hensyn til bevaringsmålsætningen for det pågældende område. Vurderingen er foretaget på baggrund af den viden og de beregningsmetoder kommunen har på området.

Det vurderes ud fra de foreliggende data for området omkring husdyrbruget og ud fra gennemgang af luftfotoserier, at nærområdet omkring husdyrbruget ikke rummer næringsfattige naturtyper, der kan karakteriseres som EF-habitatnaturtyper.

Artsfredninger, rødlistearter og Bilag IV-arter

Bilag IV-arterne omfatter følgende arter: (i) pattedyr med arter af småflagermus, gnavere, rovdyr og hvaler, (ii) krybdyr med arter af skildpadder og markfirben, (iii) padder med arter af halepadder og springpadder, (iv) fisk med arten snæbel, (v) insekter med arter af biller, sommerfugle, og guldsmede, (vi) bløddyr med arten tykskallet malermusling, samt (vii) planter omfattende arterne enkelt månerude, vandranke, liden najade, fruesko, mygblomst, gul stenbræk og krybende sumpskærm.

Habitatdirektivets bilag IV-arter skal ydes streng beskyttelse overalt i deres naturlige udbredelsesområde, også uden for de udpegede habitatområder. Dette indebærer for dyrearternes vedkommende blandt andet, at yngle- og rasteområde ikke må beskadiges eller ødelægges, og for planternes vedkommende blandt andet, at arterne ikke må indsamles, plukkes eller ødelægges.

På og umiddelbart op til husdyrbrugets arealer er kommunen ikke bekendt med forekomster af planter og dyr omfattet af artsfredning eller optaget på nationale eller regionale rødlistelister eller bilag IV-arter.

En række dyr, som er omfattet af habitatdirektivets bilag IV, kan have levested, fødesøgningsområde eller sporadisk opholdssted på egnen omkring landbruget. På baggrund af "Faglig rapport fra DMU nr. 635, 2007, Håndbog om dyrearter på habitatdirektivets bilag IV" samt kommunens øvrige kendskab vurderes umiddelbart, at det kan være vandflagermus, dværgflagermus, langøret flagermus, sydflagermus, brun flagermus, skimmelflagermus, trolldflagermus, pipistrellflagermus, birkemus, markfirben, spidssnudet frø, løgfrø, løvfrø, strandtudse, stor vandsalamander, marsvin og snæbel. Udvidelsen vurderes at have en neutral effekt for de nævnte arter.

I det følgende gennemgås kort de relevante arter, dvs. de arter, der findes i regionen.

I det følgende vurderes forekomsten af en række arter, hvor projektområdet ligger inden for eller i nærheden af artens naturlige udbredelsesområde. Der er ikke indberettet observationer til www.naturdata.dk om observationer om arter i projektområdet eller dets umiddelbare nærhed.

Flagermus: Følgende arter kan have yngle- og rasteområder i Haderslev Kommune:

Frynseflagermus (*Myotis nattereri*) er fundet i alle landsdele, men arten er ret sjælden. Den yngler i huse og hule træer og er ofte knyttet til løvtræsbevoksninger, hvor den søger føde langs hegn og skovkanter. Rasteområder er kældre, kassematter og kalkgruber.

Vandflagermus (*Myotis daubentoni*) er almindelig og udbredt i næsten hele landet med undtagelse af det vestligste Jylland. Arten er hovedsageligt fundet i det nordlige og østlige Jylland, og omkring Limfjorden. Arten er dog registreret på 5 lokaliteter i Sønderjyllands Amt, og det vides ikke, om den findes i området omkring ejendommen. Arten søger føde over søer og vandhuller, og hviler og overvintrer i træer med hulheder, revner eller sprækker, kalkminer og under stenbroer.

Dværgflagermus (*Pipistrellus pygmaeus*) er almindelig over hele landet med undtagelse af Bornholm, det vestlige Jylland og nogle mindre øer. Arten er fundet på flere lokaliteter i Sønderjylland. Dens yngle- og rasteområder er huse og hule træer i nærheden af løvskov.

Langøret flagermus (*Plecotus auritus*) er relativt almindelig over hele landet med undtagelse af det vestligste Jylland, vestligste Fyn og Lolland, Langeland og nogle mindre øer. Der er dog kun få observationer i Sydjylland, men flagermusen er svær at finde, så den kan være overset. Flagermusen holder oftest til i bygninger såsom lader og på kirkeløfter, og foretrækker afvekslende kulturlandskaber med gårde, haver, parker, alléer og små løvskove.

Sydflagermus (*Eptesicus serotinus*) er almindelig med undtagelse af Nordvestjylland og Nordøstsjælland. Sydflagermus har en tæt bestand i Sønderjylland, og det er sandsynligt, at arten findes i området. Flagermusen har udelukkende kvarter i bygninger året rundt og jager langs skovbryn, åbninger mellem træer og andre steder med mange insekter.

Brun flagermus (*Nyctalus noctul*) er relativt almindelig på øerne og i det østlige Jylland. Den er kendt fra enkeltobservationer på flere lokaliteter i det sydvestlige Jylland. Det er muligt, at der findes eksemplarer i området. Arten yngler og raster kun i gamle løvtræer. Den jager over åbent agerland, søer og over skov.

Skimmelflagermus (*Vespertilio murinus*) findes på spredte lokaliteter rundt om i landet, og er observeret enkelte gange omkring Haderslev. Artens yngleområde er menneskelig bebyggelse, og den ses ofte jage i lyset af store gadelamper som tiltrækker insekter. Rasteområder er ligeledes bygninger.

Troldflagermus (*Pipistrellus nathusii*) er observeret med spredte forekomster i det meste af landet, og herunder også i Haderslev Kommune. Dens yngleområder er huse og hule træer. Arten er stærkt tilknyttet ældre løvtræer, hvor den jager i de åbne rum under kronerne. Rasteområder er formentlig de samme som yngleområderne.

Pipistrellflagermus (*Pipistrellus pipistrellus*) findes især i løvskovsrige egne, og er derfor særlig udbredt i Østjylland og Sønderjylland. Dens yngle- og rasteområder er huse og hule træer i nærheden af løvskov. Den er registreret flere gange i udkanten af Haderslev Kommune.

Samlet vurdering af påvirkningen af flagermus:

Projektområdet indgår i nogle arters fourageringsområder, men med baggrund i, at arealerne er landbrugsjord i omdrift, og at arealerne er i omdrift i både før- og eftersituationen, hvorfor der ikke sker ændringer i arealanvendelsen, vurderes det, at der ikke vil være negative påvirkninger af den ansøgte drift.

Birkemus (*Sicista betulina*)

Arten er registreret mellem Spangså og Revsø skov samt ved Hammelev og Østerskov. Birkemusens sommeropholdssteder er naturområder med et tæt urtelag og i umiddelbar tilknytning til våd natur. Vinteropholdssteder er tørre naturområder som diger, overdrevs-

skrænter og højtliggende hede- og plantageområder, dvs. områder som er karakteriseret ved at være relativt uforstyrrede. Birkemusen må således forventes at kunne forekomme på lokaliteter, hvor ovennævnte naturtyper grænser op til hinanden, og hvor der er rigelig føde i form af insekter.

Påvirkning af birkemusens yngle- og rasteområder

I birkemusens udbredelsesområde vil projekter som indebærer opdyrkning af tidligere udyrkede arealer kunne påvirke artens levevilkår. Ligeledes vil projekter som påvirker sten- og jorddiger kunne påvirke artens yngle- og rasteområder.

I ansøgte projektområde er birkemus ikke registreret, og det er vurderet, at det ansøgte projekt ikke vil påvirke birkemusen negativt.

Markfirben (*Lacerta agilis*)

Arten findes udbredt i stort set hele landet. Markfirben yngler på en række forskellige typer af levesteder, som er kendetegnet ved, at de indeholder solvendte skrånninger med veldrænende, løse jordtyper og sparsom bevoksning, typisk lave urter eller et løst dække af græsser. Rasteområderne om vinteren skal være veldrænedes og solvendte skrånninger. Markfirben bruger bl.a. sten- og jorddiger samt levende hegn som spredningskorridorer.

Påvirkning af markfirbens yngle- og rasteområder

Projekter som påvirker jord- og stendiger samt levende hegn kan påvirke artens levesteder. Ligeledes vil projekter der indebærer ændret arealanvendelse af egnede yngle- og rasteområder kunne påvirke arten. Inden for projektområdet ændres der ikke på arealanvendelsen, og det ansøgte projekt vurderes derfor, ikke at have en negativ effekt for arten.

Padder: Følgende arter kan have yngle- og rasteområder i Haderslev Kommune:

Spidssnudet frø (*Rana arvalis*) er udbredt i hele landet undtagen Bornholm, men er muligvis i tilbagegang i Sønderjylland. Dens foretrukne yngleområder er vandhuller, som indgår i sammenhængende naturområder, men arten er i stand til at yngle i næsten alle former for vådområder. Rasteområder er oftest på landjorden, og arten er afhængig af gode terrestriske, gerne fugtige levesteder nær ynglestedet.

Løgrø (*Pelobates fuscus*) forekommer i hele landet undtagen Fyn og Bornholm. Arten er truet og i tilbagegang. Dens foretrukne yngleområder er lysåbne vegetationsrige rene vandhuller og vådområder. Rasteområder er ofte bar jord eller sand, samt områder med lav vegetation, hvor arten har mulighed for at grave sig ned. Artens mobilitet er ringe, og den er derfor afhængig af et velfungerende netværk af vandhuller.

Løvrø (*Hyla arborea*) er udbredt i den sydøstlige del af landet samt i området omkring Århus og Vejle. Arten er kortlagt i den "gamle" Haderslev Kommune og fundet på en lang række lokaliteter. Løvrø yngler i lavvandede lysåbne vandhuller, hvoriblandt tidvise våde lavninger på afgræssede arealer er de mest optimale. Artens rasteområder er skovbryn, levende hegn og krat, hvor den opholder sig på mindre træer og buske.

Strandtudse (*Bufo calamita*) findes spredt langs kysten i Danmark, samt på en række indlandslokaliteter. Arten foretrækker at yngle i temporære, lysåbne, vandansamlinger som ofte er uden vegetation. Rasteområder er åbne arealer med ingen eller meget lav vegetation, f.eks. afgræssede enge og strandenge, men også dyrkede marker. Yngle- og rasteområder vil ofte ligge inden for samme område men kan, hvor der er egnede vandringsruter, ligge adskilt.

Stor vandsalamander (*Triturus cristatus*) er udbredt i det meste af Danmark. Den yngler i lysåbne vegetationsrige lavvandede vandhuller af varierende størrelse, men med rent vand. Vandhuller af dårligere kvalitet kan fungere som levesteder og rasteområder. Levesteder og rasteområder på land er oftest nær vandhullet og ofte knyttet til skov. Stor vandsalamander stiller større krav til vandkvaliteten end f.eks. løvrø gør.

Påvirkning af paddernes yngle- og rasteområder

Ved projekter som har udbringningsarealer op til vand- og vådområder kan der ske en påvirkning af yngle- og rasteområder for bilag IV-padder. Lysåbne vandhuller er potentielle yngleområder for alle de nævnte padder, mens mere tilgroede vandhuller ofte kan fungere som rasteområder. Da arealerne i projektområdet er landbrugsjord i omdrift, og arealerne er i omdrift i både før- og eftersituationen, hvorfor der ikke sker ændringer i arealanvendelsen. Vandhullerne i eller grænsende op til udbringningsarealerne skal være omgivet af dyrkningsfri bræmmer, målt fra vandhullets øverste kant (kronen).

Kommunen vurderer, at dyrknings-, gødnings- og sprøjtefri bræmmer – afhængigt af bredden – vil yde vandhullerne beskyttelse mod næringsstoffer tilført via overfladeafstrømning og sikre padderne skjul i den tid, yngelen forlader vandhullet. Derfor vurderes det, at

gennemførelse af projektet ikke vil forringe livsbetingelserne væsentligt. Det skal bemærkes, at anlæggelse af dyrkningsfri bæmmer, oprensning af tilgroede vandhuller og fjernelse af buske og træer vil forbedre livsbetingelserne for arten. Bemærk: oprensning og andre fysiske forandringer kræver i henhold til naturbeskyttelseslovens § 3 tilladelse fra kommunen.

Bræmmer langs vandløb bruges af padder dels som spredningskorridorer og ledlinier mellem ynglesteder og dels som rasteområder udenfor yngletiden. Beskyttede vandløb skal derfor være omgivet af 2 meter udyrkede bræmmer for at sikre vandløbet som spredningskorridor og rasteområde for områdets padder og andre dyrearter.

Marsvin (*Phocoena phocoena*)

Arten forekommer i alle danske farvande og har levested i Vadehavet og Lillebælt. Der kendes ikke til specifikke yngle- og rasteområder for marsvin.

Påvirkning af marsvins yngle- og rasteområder

Der er kun ringe viden om, hvilke menneskeskabte forhold der påvirker marsvinet. Alle større ændringer og indgreb som påvirker havområder er potentielt skadelige for marsvinets levevis.

Snæbel (*Coregonus oxyrhynchus*)

Arten lever i vadehavsområdet og de tilstødende vandløb. Snæbel yngler i de nederste og mellemste dele af større vandløb. Gelså er op til Hjartbro udpeget som potentielt gydeområde for snæbel. Snæblens ynglesucces er afhængig af god vandkvalitet, grusbund og vintergrønne vandplanter. Yngelen tåler ikke saltvand før de er nået en vis størrelse, og er derfor afhængig af mindre søer og vinteroversvømmede områder som er indskudt i vandsystemet. Efter gydningen trækker snæblen ned i de nedre dele af vandløbene og Vadehavet.

Påvirkning af snæblens yngle- og rasteområder

Projekter som forringer vandkvaliteten i vandløb med forekomst af snæbel kan påvirke artens ynglesucces. Ligeledes vil projekter hvor der er særlig risiko for erosion til vandløb kunne påvirke arten. Projektet vurderes ikke at ville påvirke levevilkårene for snæbel negativt, såfremt der opretholdes udyrkede bræmmer på 2 m omkring vandløbene.

Andre udvalgte arter tilknyttet vandhuller. Potentielt vil der kunne forekomme arter som grøn frø, lille vandsalamander og skrubtudse, der ikke er opført på Habitatdirektivets Bilag IV, men som er fredede herhjemme. For disse arter gælder de samme betragtninger, som nævnt under padderne ovenfor.

Det vurderes, at udvidelsen kun vil påvirke Bilag IV-arterne negativt ved alvorlige uheld i forbindelse med håndtering af husdyrgødningen (f.eks. udslip fra gylletanke). Der er i den forbindelse stillet vilkår, således at dette ikke sker. Omvendt vurderes det, at lovlig håndtering af husdyrgødning indenfor udspretningsområdet ikke vil have nogen negativ effekt på arterne.

Det er vurderet, at det ikke er nødvendigt at stille yderligere vilkår for at sikre ovennævnte arter.

Haderslev Kommune vurderer, at udvidelsen af bedriften ikke giver anledning til fastsættelse af specielle retningslinjer for naturbeskyttelse. Udvidelsen vurderes samlet ikke at være i strid med regionplan/kommuneplanens retningslinjer for naturbeskyttelse.

Haderslev Kommune har derfor samlet vurderet,

- at udvidelsen ikke væsentligt vil forringe tilstanden af beskyttede naturtyper såvel i som udenfor Internationale Naturbeskyttelsesområder, og
- at det på baggrund af den eksisterende viden om arternes udbredelse må antages, at udvidelsen ikke væsentligt vil forringe tilstand og levevilkår for truede plante- og dyrearter.¹¹

Mangler i vurderingsgrundlaget

Miljøgodkendelsen og vurderingerne bygger på:

- Oplysninger, der er modtaget fra ansøger og dennes konsulent
- Kommunens egne oplysninger om områdets natur- og miljøforhold

¹¹ Jf. Skov- og Naturstyrelsens rødliste og habitatdirektivets lister med sårbare og beskyttelseskrævende arter.

- Områdets sårbarhed over for påvirkninger fra bedriften
- Regionplan/kommuneplanens målsætninger og retningslinjer, (Haderslev Kommuneplan 2009-2020)

Kommunen er opmærksom på, at vurderingen af bedriftens kumulative effekt på natur og miljø bygger på et utilstrækkeligt grundlag, men som er det for tiden bedst mulige. F.eks. foreligger ikke ajourførte oplysninger om dyreholdet i det betragtede område, herunder specielt ikke om nyere ændringer heraf, udvidelser eller nedlæggelser. Der arbejdes på en forbedret udveksling af data på nationalt plan.

Endvidere er kommunens egne mål og forudsætninger om sårbarhed, tålegrænser mv. under løbende revision. Desuden er både beregningsmetoder og modeller, der skal anvendes for at forudsige påvirkninger fra såvel denne bedrift som fra bedrifter i et givet område under ét, tilsvarende under opbygning.

Den kumulative påvirkning af områdets natur og miljø er ikke beregnet specifikt for udvidelsen af produktionen på ejendommen uden for bufferområderne. Dette skyldes at det nødvendige beregningsværktøj endnu ikke er udviklet, samt at muligheden for at sammenkøbe data vedrørende husdyrproduktion fra andre ejendomme i et betragtet område ikke er til stede på en operationel måde.

Indtil disse ting er på plads, er det kommunens opfattelse, at der overordnet set for et givet område formentlig kun i begrænset omfang vil være tale om nettoudvidelser af husdyrproduktionen. Dette betyder generelt, at en udvidelse på en betragtet lokalitet i væsentligt omfang "modregnes" ved en reduktion på andre ejendomme, hvor produktionen nedlægges. Lokalt bliver der naturligvis tale om en forøgelse, men denne vil være indregnet og vurderet specifikt for udvidelsen.

For Haderslev Kommunes samlede vurdering af udvidelsen på Ribevej 82 gælder, at der ikke er væsentlige mangler i de foreliggende oplysninger, og at alle afgørende miljø- og naturpåvirkninger indgår i vurderingen af dyreholdet.

Miljøteknisk beskrivelse

Følgende afsnit er baseret på oplysninger fra ansøger og angiver således, sammen med relevante kortbilag forudsætningerne for afgørelsen.

Oplysninger om ansøger og ejerforhold

Navn: Klaus Jørgen Staugaard

Adresse: Ribevej 82, 6500 Vojens

Telefon: 73541470

Mobil: 61742969

e-mail: Klausstau@mail.dk

Opstart af anlægsarbejder: 01-02-2011

Byggeri forventes afsluttet: 01-04-2011

Driftsstart staldanlæg: 01-06-2011

Beskrivelse af datoerne

Byggeriet og driften ønskes påbegyndt hurtigst muligt efter godkendelsen er meddelt.

Ikke teknisk resume

Produktionen på Ribevej har på ansøgningstidspunktet en godkendelse, fra december 2006, til produktion af 227,98 DE (2010) slagtesvin svarende til 7850 slagtesvin fra 31-109 kg. Tilladelsen har kun været udnyttet siden 2008. Der søges om en udvidelse til 452,48 DE slagtesvin svarende til en produktion på 16645 slagtesvin fra 30-105 kg.

I forbindelse med udvidelsen vil der blive opført en ny slagtesvinestald umiddelbart nord for de eksisterende stalde, samt en ny gyllebeholder med overdækning, som dels skal tage gyllen fra udvidelsen, og dels skal erstatte to ældre gylleholdere, som ikke er overdækket. Disse vil efter planen blive fjernet indenfor en årrække.

For at overholde kravet om BAT i forhold til ammoniakemission, er der indsat luftrensning i den nye stald og gulvet i den nye stald er delvist spaltegulv. I det eksisterende byggeri er der drænet gulv og spalter, endvidere er den nye gyllebeholder overdækket.

Der ønskes fleksibilitet med ind og afgangsvægt således at indgangsvægten kan variere mellem 28 og 34 kg, mens afgangsvægten kan variere mellem 105 og 114 kg, dog således at der maksimalt må være 280t svin på stald af gangen (4156 stipladser a gns 67,5 kg) og den totale produktion på 452,5 DE ikke overskrides.

Til udbringning af gyllen fra bedriftens svineproduktion er der et samlet areal på 536,81 ha (ejede arealer på 217,1 ha, forpagtede arealer på 19,81 ha og gylleaftaler på 299,9 ha) til rådighed. Med 1,4 DE/ha for de ejede, forpagtede og gylleaftalearealer er der således tilstrækkeligt harmoniareal. Kravet til ejet areal til en produktion på 452,5 DE (Ribevej 82) + 228 DE (Hørløkkevej 55) er på 156,4 ha, hvilket uden problemer kan overholdes

For at overholde BAT med hensyn til fosfor, som er på max 18,5 kg P/DE ab lager, er der indsat et maksimalt fosforindhold i slagtesvinfoderet på 4,27 g P/FE. Det forventes at overholdelse af kravet kan dokumenteres med gødningsregnskaber, hvorved et evt. lavere foderforbrug pr kg tilvækst vil kunne give et lidt højere fosforindhold i foderet.

Der er med den nye gyllebeholder, en samlet opbevaringskapacitet på 10.600 kubikmeter, svarende til ca. 1år og 2 mdr.hvis beholderen på 1900 m³ tages ud af drift er kapaciteten 8700 m³ svarende til ca 1 år.

Udvidelsen vil medføre et større antal transporter til og fra ejendommen (forøgelse på ca. 57%). Det vurderes dog, at transporterne ikke kommer til at give anledning til væsentlige gener for naboer, da der er direkte adgang til ejendommen fra i forvejen trafikeret vej.

Med hensyn til lugt, så viser beregningerne, at alle genekriterier er overholdt.

Ingen af udbringningsarealerne ligger indenfor oplande til fosforbelastede internationale naturbeskyttelsesområder, eller i nitratklasser.

Samtlige arealer ligger i nitratfølsomt vandindvindingsopland, Den tidligere godkendelse fra 2006 fastlægger en maksimal udledning på 50 mgNO₃/l. Dette niveau er i den nuværende ansøgning overholdt ved at sætte grundvandssædskifte på 3 marker, som fremover skal have 60% efterafgrøder. De øvrige marker overholdt kravet på 50 mg/l uden yderligere efterafgrøder end de af plantedirektoratet fastlagte. En del af de ejede arealer indgår i et jordbytte med en kartoffelproducent (Laurits rosenlund), som samtidig er gyllemodtager, således at de indgår i et 4 års sædskifte. Hvert år udlånes ca. 20 ha mod at Klaus samtidig driver ca. 20 ha af Laurits areal. Der ønskes indført i godkendelsen, at disse marker uden ekstra anmeldelse eller godkendelse kan skiftes rundt, således at de varierer mellem ejede/forpagtede og aftalearealer. Der vil ikke være forskel i de tilførte mængder af husdyrgødning, og arealstørrelsen er tilnærmet den samme fra år til år. Der bliver ansøgt om en §16 godkendelse til Laurits Rosenlund. markerne, som er med i denne ombygning er 30-0,31-0 og 32-0 som Klaus ejer, og LRH 20 og LRH 21, som Laurits Rosenlund ejer.

I forbindelse med udvaskningsberegninger er benyttet beregningsmodulet Farm-N. I beregningsmodulet gødes der altid op til den maksimale kvælstofvot. Det betyder, at nettoforbruget af kvælstof (kvælstof fra handelsgødning + udnyttet kvælstof fra husdyrgødning) svarer til normerne for afgrøderne, der indgår i de respektive sædskifter i nuværende og ansøgt scenarie. I tilfælde af at sædskifterne er de samme, vil resultatet være, at nettoforbruget er det samme. Eneste undtagelse er, hvis der er accepteret reduktion i kvælstofvoten for at overholde lovkravet om maksimal udvaskning. Forbruget af handelsgødning fremgår ikke direkte af ansøgningen, men forbruget indgår altid i beregningerne.

Beredskabsplanen fremsendes i forbindelse med byggeanmeldelsen.

O-alternativ

Der er i forløbet med planlægningen overvejet flere alternative placeringer. Den valgte placering og produktionsstørrelse er valgt ud fra en samlet vurdering af fordelene ved at have udvidelsen i nærheden af den nuværende produktion, samt en maksimering af produktionen i forhold til lugtgeneforholdene. 0 alternativet ville være ikke at udvide, hvilket blot vil medføre en videreførelse af den nuværende produktion.

Oplysninger om ejendommens placering

Bygningsbeskrivelse

Bygning	Grundplan	Bygningshøjde	Taghældning	Bygningsmaterialer/farver	Anvendelse	
1	Stuehus	192m ²	Ca. 10m	ca. 45°	Røde mursten skifertag	Beboelse
2	Maskinhus	560m ²	Ca. 10m	Ca. 30°	Røde mursten Mørkt eternittag	Maskinhus
3	Stald 1.1.1.	1060m ²	Ca. 8m	Ca. 30°	Røde mursten Mørk og lyst eternittag	Slagtesvin
4	Stald 1.1.3.	855m ²	Ca. 8m	Ca. 30°	Røde mursten Mørk og lyst eternittag	Slagtesvin
5	Stald 1.1.2.	251m ²	Ca. 8m	Ca. 30°	Røde mursten Mørkt eternittag	Slagtesvin
6	Ny stald	2115m ²	Ca. 8m	Ca. 20°	Røde mursten lyst eternittag	Slagtesvin
7	Fodersilo	12m ²	Ca. 12,5m	°	Lys Glasfiber	Foder
8	Ny Fodersilo	12m ²	Ca. 12,5m	°	Lys Glasfiber	Foder
9	Eksisterende Gyllebeholder	580m ²	Ca. 5m over terræn incl overdækning	ca. 10°	Grå søstenselementer med teldugsoverdækning	Gødningsopbevaring
	Ny Gyllebeholder	1000m ²	Ca. 7m over terræn incl	Ca. 10°	Grå søstenselementer med telt-	Gødningsopbeva-

10			overdækning		dugsoverdækning	ring
11	Eksisterende Gyllebeholder	500 m ²	Ca. 1,5 m over terræn		Grå beton	Gødningsopbevaring
12	Eksisterende Gyllebeholder	243 m ²	Ca. 1,5 m over terræn		Grå beton	Gødningsopbevaring
13	Lade	ca 480m ²	ca 8 m	ca 30°	Røde mursten Mørkt eternittag	foderblander
14	Forrum	ca 24 m ²	ca 8 m	ca 30°	Røde mursten Mørkt eternittag	Omklædning og oliefy
15	udleveringsrum	ca 200 m ²	ca 3m	fladt	beton med træplader som afskærmning	Benyttes kortvarigt i forbindelse med levering af slagtesvin
16	mellemgang	ca 15 m ²	ca 3m	fladt	røde sten	forbindelse til ny stald
17	Boring til drikkevand					
18	Boring til markvanding					
19	Afskærmende beplantning					
20	Vaskeplads	Ca 200 m ³				

Lokalisering og landskab

Gyllebeholder på 900 m³ fra 1983: K.H. Asmussen elementbeholder, 4 m dyb, ca. 1,5 m over terræn, beholderen vil på et tidspunkt blive taget ud af brug. Gyllebeholder på 2000 m³ fra 1991: K.H. Asmussen elementbeholder, 4 m dyb, ca. 1,5 m over terræn, beholderen vil på et tidspunkt blive taget ud af brug. Gyllebeholder på 2900 m³ fra 2007: Agritanken elementbeholder, 5 m dyb, ca. 2,0 m over terræn, dykket indløb, intet spjæld, ingen pumpe eller fast rør til overpumpning af gylle, overdækning i form af teltduk, i forbindelse med udvidelsen vil der bliver lavet afskærmende beplantning mod syd og øst. Ny gyllebeholder på 5000 m³: Evt. Muleby elementbeholder, 5 m dyb, ca. 2,5 m over terræn, dykket indløb, intet spjæld, ingen pumpe eller fast rør til overpumpning af gylle, fast overdækning i form af teltsoverdækning, Der etableres afskærmende beplantning mod nord og øst.

Fortank fra 2007 på ca. 20 m³: med pumpe og rør til overpumpning til gyllebeholder.

Fodersiloer: Der er en eksisterende fodersilo på 40 m³ syd for bygning 4, i forbindelse med udvidelsen forventes det, at der opføres endnu en fodersilo umiddelbart øst for denne.

Belysningsforhold på facader og udenfor bygninger og anlæg. Der er ikke på nuværende tidspunkt belysning udenfor bygninger og anlæg bortset fra to lamper ved fordøren til stuehuset. Det forventes, at der etableres belysning i forbindelse med udleveringsrampen på sydsiden af bygning 4, evt med sensor. Der forventes ikke etableret yderligere udvendig belysning.

Afskærmende beplantningsbredde og træartvalg. Den afskærmende beplantning øst for staldanlægget, bliver af varierende bredde, således som det fremgår af bilag 2, der vil blive plantet en blanding af lave og høje buske, samt enkelte højere træer,

Landskabelige hensyn

Nærmeste...	Afstand	Beskrivelse	Afstandskrav
Nabo	Ca. 117m	Fra den mindste og sydligste nye gyllebeholder til nabo mod SØ: Ribevej 65	50m
Naboskel	Ca. 50m	Ifølge Arealinfo ligger de nye gyllebeholdere på en mark ejet af Ribevej 65 Marken er ejet af Klaus Staugaard	30m

		Korrekt er: Til adr. Ribevej 65 fra ny gyllebeholder	
Beboelse på samme ejendom	Ca. 4,6m	Fra eksisterende stald (bygning 5) til stuehuset Fra den nye stald bliver der ca 19 m til stuehus	15m
Levnedsmiddelvirksomhed	>> 25m	Ingen levnedsmiddelvirksomhed inden for 25 m	25m
Fælles vandindvindingsanlæg	Ca. 2000m	Til nærmeste Almene vandværk i Skrydstrup by.	50m
Enkelt vandindvindingsanlæg	50 m	Fra drikkevandsboring til nærmeste hjørne af bygning 13	25m
Vandløb	Ca. 840m	Fra eksisterende gyllebeholder mod S til Beskyttet vandløb (afløb/tilløb? Til Gabøl bæk)	15m
Dræn	>15m	Ingen dræn indenfor 15 meter fra stald, hvis der mod forventning findes dræn, vil disse blive lagt i faste rør	15m
Sø	Ca. 143m	Fra ny gyllebeholder mod S til Beskyttet sø på ejendommen Ribevej 65	15m
Privat fællesvej	>15m	Ingen privat fællesvej	15m
Offentlig vej	Ca. 24m	Fra eksisterende gyllebeholder mod S til Ribevej	15m

Kilde: Danmarks Miljøportal og Jupiterdatabasen (Geus).

Landskabelige hensyn

Konfliktanalyse i forhold til natur- og landskabsudpegninger

(Kilde Danmarks Miljøportal og Kulturarvsstyrelsens hjemmeside).

Naturområder med særlige naturbeskyttelsesinteresser:

Der er ingen bygninger eller arealer indenfor "Særligt næringsfattige naturarealer, Naturområder og "Område med naturinteresser".

Arealer udpeget jf. § 7 i lov om godkendelse af husdyrbrug:

Der er ca. 5500m til nærmeste § 7 område N for anlægget, som er et Beskyttet hede og overdrev S for Oksenvad Hede.

Natura 2000:

Der er ca. 7500m til nærmeste Natura 2000 område Ø for anlægget, som er et EF- habitat og Fuglebeskyttelsesområde: "Pamhule skov og Stevning dam

Områder med landskabelig værdi:

Der er ingen bygninger indenfor "Værdifulde kystlandskaber" og "Værdifulde landskaber".

Uforstyrrede landskaber:

Der er ingen bygninger indenfor udpegningen.

Områder med særlig geologisk værdi:

Der er ingen bygninger indenfor "Skovrejsning uønsket pga. geologiske forhold"

Rekreative interesseområder:

Der er ingen bygninger indenfor Fritidsområder, Eksisterende sommerhusområder, Nye sommerhusområder, Arealudlæg til feriefritidsformål, Planlagte arealer til feriefritidsformål, Eksisterende byzone og Planlagte arealer til byformål.

Markerne VP1 og 1-0 grænser op til "Eksisterende byzoneareal".

Mht. lokalplaner ligger markerne IK1, VP1, 13-0 og 34-0 helt eller delvis indenfor Lokalplanforslag (1) Lokalplan 29-03.

Værdifulde kulturmiljøer:

Der er ingen bygninger indenfor udpegningen.

Kirkeomgivelser:

Der er ingen bygninger indenfor "Kirkelandskaber".

Kystnærhedszonen:

Der er ingen bygninger indenfor Kystnærhedszonen.

Lavbundsarealer:

Der er ingen bygninger indenfor Lavbund og okker inkl. okkerklassificering, VMPII lavbundsarealer og Øvrige lavbundsarealer.

Skovrejsningsområder:

Der er ingen bygninger indenfor udpegningen.

Fredede områder:

Der er ingen bygninger indenfor Fredede områder, Fredede områder forslag og Fredede fortidsminder.

Markerne VP1 og IK1 grænser op til Fredede fortidsminder med 100 m Beskyttelseslinie.

Beskyttede naturarealer (§ 3):

Der ligger en Beskyttet sø ca. 405 m SV for anlægget i marken på genbo-egendommen.

Der er Beskyttede søer i 6 af markerne lige N for Skrydstrup og flere af markerne grænser op til andre Beskyttede søer.

Markerne IK1, 16-0, 18-0 og 33-0 grænser op til Beskyttede vandløb.

Markerne IK1 og 14-0 grænser op til Beskyttet eng.

Markerne VP1, 1-0, 4-0 og 18-0 grænser op til Beskyttet mose.

Alle arealerne tilføres i dag husdyrgødning svarende til 1,4 DE/ha, så der vil ikke i det ansøgte være tale om en merbelastning af naturområderne.

Det vurderes, at arealerne ligger så langt fra anlægget (over 1500m), at merbelastningen med kvælstof fra anlægget vil være ubetydelig.

Strandbeskyttelseslinie:

Der er ingen bygninger eller arealer indenfor udpegningen.

Klitfredningslinie:

Der er ingen bygninger eller arealer indenfor udpegningen.

Skovbyggelinie:

Der er ingen bygninger indenfor udpegningen.

Sø- og åbeskyttelseslinie:

Der er ingen bygninger eller arealer indenfor udpegningen.

Kirkebeskyttelseslinie:

Der er ingen bygninger indenfor Kirkebyggelinien.

Fortidsmindebeskyttelseslinie:

Der er ingen bygninger indenfor udpegningen.

Beskyttede sten- og jorddiger:

Der har i forbindelse med placering af stalden været ønske om dispensation til fjernelse af et stykke af diget umiddelbart øst for ejendommen, Dette har ikke kunne lade sig gøre og placeringen og dimensionerne på stalden er derfor blevet tilpasset, således at den kan være der uden at fjerne diget.

Følgende marker grænser op til Beskyttede sten- og jorddiger: 3-0, 4-0, 17-0, 30-0 og 31-0.

Lysforhold

Belysningsforhold på facader og udenfor bygninger og anlæg. Der er ikke på nuværende tidspunkt belysning udenfor bygninger og anlæg bortset fra to lamper ved fordøren til stuehuset. Det forventes, at der etableres belysning i forbindelse med udleverings-rampen på sydsiden af bygning 4, evt med sensor. Der forventes ikke etableret yderligere udvendig belysning.

Husdyrgødning

Anlæg	Kapacitet i m ³	Opførelsesår	Overdækning	% før	% efter
Gyllebeholder	2900	2007	Telt	51	30
Ny gyllebeholder	5000	2009	Telt		51
Gyllebeholder	900*	1983	ingen	16	0
Gyllebeholder	1900	1991	ingen	33	19
Eksisterende kanaler	ca. 400	forskellige år			
Fortank	50	2007	Betonlåg		
Nye kanaler	ca. 350	2009			
I alt ansøgt drift	ca 10600			100	100

*benyttes i ansøgt drift som buffer til overfladevand

Årlig produktion af husdyrgødning til gyllebeholder efter udvidelsen

Jf. standardkapacitetsberegning er der ca. 0,49 m³ gylle pr. slagtesvin 30-102 kg (heri er der inkluderet ca. 25 l vaskevand samt ca. 75 l drikkevandspild pr. slagtesvin). For slagtesvin 30-105 kg øges mængden til 0,517 m³ gylle pr. slagtesvin. Da der er overbrusning i staldene tillægges yderligere 2%.

Fra den nye vaskeplads kommer et bidrag på 140 m³.

I nudrift skønnes der for et dyrehold på 7850 slagtesvin 31-109 kg en produktionen af gylle, vand på ca. 4400 m³.

I ansøgt drift med en produktion af 16.645 slagtesvin af 30-105 kg skønnes produktionen af gylle, vand mv. at blive ca. 8940 m³.

Med en samlet kapacitet i gyllebeholder og kanaler på ca. 10600 m³, er kapaciteten til opbevaring af gylle mv. således på ca. 1 år og 2 måneder. Beholderen på 1900 m³ planlægges taget ud af drift indenfor en årrække, hvilket giver en kapacitet på ca 1 år.

BAT-redegørelse-opbevaring

Da der er tale om:

- en stabil beholder, der kan modstå mekaniske, termiske og kemiske påvirkninger
- lageret tømmes hvert år og inspiceres visuelt (tømmes helt 1 gang om året)
- beholderens bund og vægge er tætte
- der ingen spjæld er, men alt overpumpes via neddykket rør
- gyllen kun omrøres umiddelbart før tømning
- beholderen er overdækket med telt eller naturligt flydelag (sikres ved at tilsætte halm efter hver tømning)

og beholderen kontrolleres ved 10-års beholderkontrollen, vurderes det, at der er BAT med hensyn til gødningsopbevaring jf. referencedokumentet for bedste tilgængelige teknikker der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion (BREF).

BAT-redegørelse udbringning

BAT for udbringningsteknik er beskrevet i referencedokumentet for bedste tilgængelige teknikker der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion (BREF) som en række tiltag. En del af disse tiltag er dækket af husdyrgødningsbekendtgørelsen og bekendtgørelse om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække, hvorfor det er et lovkrav at følge dem. Fx:

- regler for udbringningstidspunkter (forbud mod udbringning 200 m fra byområder på weekend- og helligdage),
- udbringningsmetoder (fx ikke tilladt at bruge bredspreder til gylle),
- krav om nedfældning på visse arealer tæt på sårbar natur,
- krav til udbringningstidspunkter, der sikrer optagelse i planter,
- krav om nedbringning af husdyrgødning udlagt på ubevoksede arealer indenfor 6 timer,
- og krav om maksimale mængder husdyrgødning pr. ha,
- krav til efterafgrøder

Der udarbejdes hvert år en mark- og gødningsplan, hvorved det sikres at mængden af gødning tilpasses afgrødens forventede behov. I planen tages der bl.a. hensyn til jordbundstype, sædskifte, vanding og planternes udbytte.

Gyllen køres ud med primært med slæbeslanger (25m³ gyllevogn). Til vårsæd bliver gyllen nedfældet før såning.

Det er en maskinstation, der står for udbringningen af gyllen. Der vil forekomme ammoniakfordampning og lugtgener fra marker, hvor på der er udbragt gylle (mest fra arealer hvor der ikke nedfældes). Omfanget afhænger af vejrforhold (temperatur, vindforhold og evt. nedbør). Da gyllen køres ud på veletablerede afgrøder, eller nedfældes, minimeres ammoniakfordampning og lugtgenerne pga. mindre fordampning og hurtigere optagelse i planterne.

Der køres aldrig på vandmættet, oversvømmet, frossen eller snedækket areal. Der er ingen stærkt hældende arealer og der holdes som minimum 2 m bræmmer til vandløbene.

Gylleudbringning sker normalt kun på hverdage. Inden udbringning påbegyndes varsles naboerne.

Det vurderes, at de anvendte udbringningsteknikker lever op til BAT.

Når der udbringes husdyrgødning og suppleres op til Plantedirektoratets norm med handelsgødning, er der forbrugt mindre kvælstof end økonomisk optimal mængde. Dette medfører et kraftigt incitament til optimal håndtering af husdyrgødningen. Ansøger vil derfor søge den mest optimale form for udbringningsteknik, placering i sædskiftet og benytte de mest optimale vejrforhold, således fordampningen af ammoniak reduceres mest mulig og udnyttelsen af næringsstoffer er størst mulig. Ligeledes vil stigende afgrødepriser flytte afgrødernes økonomisk optimale kvælstofniveau højere op, og dermed kræve bedre udnyttelse af husdyrgødning på bedriftens arealer.

Harmoniregler

	Udbringningsareal	Maks. antal DE
Eget areal	217,1 ha***	303,94 DE
Forpagtning Ingolf Kristiansen, Jegerrupvej 8, 6500 Vojens (IK)	4,7ha	6.58 DE
Forpagtning Susanne Hindbo Lorenzen, Vesterled 12, 6500 Vojens. (SHL)	7,36ha	10.30 DE
Forpagtning Verner Petersen, Jegerrupvej 2, 6500 Vojens (VP)	7,75ha	10.85 DE
Gylleaftale Arne Toft Ribevej 65, 6500 Vojens (AT)	75,05ha* (vist 89,95 ha)	105,07 DE
Gylleaftale Laurits Rosenlund Uldallund 6, 6500 Vojens (LRH)	72,44ha* (vist 190,33ha)**	101,42 DE
Gylleaftale Henri Sørensen	74,79ha*	104,70 DE

Uldalvej 18, 6500 Vojens (HS)	(vist 178,73ha)	
Gylleaftale Nis Petersen Billundvej 35, 6500 Vojens (NP)	36,72 ha	51,40 DE
I alt	495,91ha (vist 732,64ha)	694,26 DE****

* Der er opgivet et areal til gylleaftalen, der svarer til det areal, der minimum skal være til rådighed til gylleaftalen – reelt vises der flere arealer, end der er behov for, da der ønskes frihed til at køre på forskellige arealer fra år til år. Generelt vil der ske det, at ejeren/forpagteren af arealerne selv "fylder op" med gylle.

** De viste arealer hos Laurits Rosenlund omfatter også 21,73 ha, som byttes med Klaus Jørgen Staugaard i forbindelse med kartoffelsædskifte (markerne LRH20-0 og LRH 21-0).

*** De viste ejede arealer omfatter alle markerne herunder også markerne 30-0,31-0 og 32-0, som indgår i et fireårigt kartoffelsædskifte hos Laurits Rosenlund (mark 31-0 med ca. halvdelen hvert år).

****der er et bidrag fra Hørløkkevej 55 på 228 DE, hvilket bringer produktionen på 680,5 DE.

Harmoniarealet

Ejendommens produktion af husdyrgødning er på 452,48 DE derudover produceres 227,98 DE fra anden bedrift og der fraføres 362,59 DE til gylleaftalerne. Det giver en mængde på 317,87 DE til udbringning på ejendommens ejede/lejede arealer.

Med et harmonital på 1,4 DE pr. ha er harmonikravet beregnet til 227,05 ha.

Der modtages ikke slam eller andet affald til udspreddning på udbringningsarealet.

Bedriftens indretning og drift

Staldanlæg

Se oversigt over indretningen på bilag 1.

1.1.1. Stald bygning 4

▼ Produktioner

Produktionstype	Dyrekategori	Antal Nudrift	Antal DE Nudrift	Antal An-søgt	Antal DE An-søgt
Svin	Slagtesvin, Drænet gulv + spalter (33/67)	2530	73,32	2490	67,68
Svin	Slagtesvin, Drænet gulv + spalter (33/67)	981	13,79	570	9,58

1.1.2. Stald bygning 5

▼ Produktioner

Produktionstype	Dyrekategori	Antal Nudrift	Antal DE Nudrift	Antal An-søgt	Antal DE An-søgt
Svin	Slagtesvin, Drænet gulv + spalter (33/67)	2250	34,04	3000	31,15

1.1.3. Stald bygning 3

▼ Produktioner

Produktionstype	Dyrekategori	Antal Nudrift	Antal DE Nudrift	Antal An-søgt	Antal DE An-søgt
Svin	Slagtesvin, Drænet gulv + spalter (33/67)	3071	89,00	3155	85,76
Svin	Slagtesvin, Drænet gulv + spalter (33/67)	1268	17,83	750	12,61

1.1.4. Ny stald bygning 6

▼ Produktioner

Produktionstype	Dyrekategori	Antal	Antal DE	Antal An-	Antal DE An-
-----------------	--------------	-------	----------	-----------	--------------

		Nudrift	Nudrift	søgt	søgt
Svin	Slagtesvin, Delvis spaltegulv, 25-49% fast gulv	0	0,00	8000	217,46
Svin	Slagtesvin, Delvis spaltegulv, 25-49% fast gulv	0	0,00	1680	28,24

Opbevaringslagre

1.1.5. Gylletank 12

1.1.6. Gylletank 11

1.1.7. Gylletank 9

1.1.8. Ny gylletank 10

Total DE Kvæg (Nudrift):	Total DE Kvæg (Ansøgt):	Total DE Fjerkræ og andre dyr (Nudrift):	Total DE Fjerkræ og andre dyr (Ansøgt):	Total DE Svin (Nudrift):	Total DE Svin (Ansøgt):
0	0	0	0	227,98	452,48

BAT-Teknologier

Med hensyn til BAT og staldsystemer er der flere forskellige definitioner på, hvad BAT er. Dels er der referencedokumentet for bedste tilgængelige teknikker, der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion (BREF), dels er der BAT-byggebladene, og dels er der www.husdyrgodkendelse.dk's beregninger.

Af BREF-dokumentet fremgår det, at følgende staldsystemer er BAT:

Staldsystemer for grise, slagtesvinestalden

- et fuldspaltet gulv med vakuumsystem til hyppig fjernelse af gylle, eller
- et delvist spaltet gulv med reducerede gødningskanaler, med hældende vægge og et vakuumsystem, eller
- et delvist spaltet gulv med et centralkonvekst fast gulv eller et hældende fast gulv foran stien, en gødningsrende med hældende sidevægge og en hældende gødningsbeholder.

Ifølge Dansk Svineproduktion har staldtyper med gyllekanaler med skrå vægge og skrånende gødningskakter samt stier med et centralt konvekst massivt gulv ikke fundet udbredelse i Danmark.

Endvidere findes der 6 BAT-byggeblade hvoraf 3 omhandler slagtesvin:

- Delvist spaltegulv ved 1/3 spaltegulvsareal (Slagtesvin)
- Delvist spaltegulv med skraber og køling af kanalbund (Slagtesvin)
- Luftvasker med syre, rensning af 60 procent afgangsluft (Slagtesvin)

Staldene ønskes videreført med betonspalter og gyllekummer under spaltearealet og træk og slip system:

- Stald 1.1.1 drænet gulv og spalter med træk og slip system
- Stald 1.1.2 drænet gulv og spalter med træk og slip system
- Stald 1.1.3 drænet gulv og spalter med træk og slip system
- Stald 1.1.4 delvis spaltegulv med 1/3 fast gulv og træk og slip system samt biologisk luftrensning på 20% af ventilationskapaciteten

I Den nye stald er indsat luftrensning på 20% af ventilationskapaciteten, for at overholde kravet til BAT. I IT systemet er indsat en drifttid på 8322 timer, samt en ammoniakreduktionseffekt på 55%. Den reelle effekt vil sandsynligvis være større.

Hvor ofte "hyppig fjernelse" er, er ikke nærmere defineret i BREF-dokumentet. Der udsluses gylle ca. en gang om ugen, og normalt aldrig i tidsrummet fredag eftermiddag til og med søndag samt på helligdage.

Biologisk og kemisk luftrensning i de eksisterende stalde er fravalgt, da det vil være for dyrt at etablere, da de eksisterende ventilationsssystemer ikke umiddelbart kan omstilles til dette og tagkonstruktionen ville skulle laves markant om.

Gylleforsuring vurderes at være for dyrt i de eksisterende stalde, og da der i de nye stalde er valgt biologisk luftrensning, vil det alene skulle etableres i det eksisterende stalde, og dermed være en meget dyr måde at reducere fordampningen på.

Udskiftningen af det eksisterende drænet gulv og spalter i de nuværende med et delvist fast gulv, vil reducere fordampningen med ca 800 kg N, omkostningen vil være ca 1000 kr/stiplads i alt ca 1,82 mill. Med afskrivning over 30 år og 4% i rente, giver dette en udgift på ca 130 kr/kg N. Udskiftning af gulvtypen i det eksisterende er derfor fravalgt i denne ansøgning

Der er ikke umiddelbart problemer med ammoniakdepositionen til det nærmeste § 7 areal, da beskyttelsesniveauet er overholdt, og da der er ca. 5,5 km til nærmeste § 7 naturareal og godt 7,5 km til nærmeste internationale naturbeskyttelsesområde.

Når staldene en gang skal renoveres (forventet om 10-15 år), vil der blive taget højde for, hvilke muligheder der er for at leve op til det, som på det tidspunkt er BAT for staldsystemer.

Ud over BREF-dokumentet og BAT-byggebladene er der www.husdyrgodkendelse.dk's beregninger. Med de angivne tilpasninger kommer systemet til den konklusion, at ammoniakreduktionskravet er overholdt. Ammoniakreduktionskravet er politisk vedtaget og indarbejdet i www.husdyrgodkendelse.dk.

BAT beregning

Input		Oversigt	
Hovedstol	kr 1.820.000	Rente (pr. periode)	4,000%
Årlig rentesats	4,00%	Total indbetalinger	1369058,14
Løbetid i år	30	Total rentebetaling	879924,16
Første betaling, dato	01-01-2011	Rentebesparelser*	457599,2527
Betalingsterminer	Annually	* ved ekstra indbetalinger	.
Ydelse (per periode)	kr 105.251		
Årlige vedligeholdelseskostninger	kr -		
Årlige driftsomkostninger	kr 105.251		

Amortiseringstabel

Nr.	Dato	Ydelse	Ekstra indbetaling	Rente	Afdrag	Balance
						1820000
1	01-01-2011	105.251		72800	32451	1787549
2	01-01-2012	105.251		71502	33749	1753800
3	01-01-2013	105.251		70152	35099	1718702
4	01-01-2014	105.251		68748	36503	1682199
5	01-01-2015	105.251		67288	37963	1644236
6	01-01-2016	105.251		65769	39481	1604755
7	01-01-2017	105.251		64190	41061	1563694
8	01-01-2018	105.251		62548	42703	1520991
9	01-01-2019	105.251		60840	44411	1476580
10	01-01-2020	105.251		59063	46188	1430392
11	01-01-2021	105.251		57216	48035	1382357
12	01-01-2022	105.251		55294	49956	1332401
13	01-01-2023	105.251		53296	51955	1280446
14	Meremmission i kg N/år ansøgt	798		51218	-50420	1330866
	Meremmission i kg N/år BAT alternativ	0				
	Difference	798				
	Pris pr kg N	132				

BAT-redegørelse for de enkelte staldafsnit se bilag 2

Virkemiddel	Effekt	Begrundelse for fravalg incl. økonomi
-------------	--------	---------------------------------------

Staldsystem eksisterende staldanlæg	Mindsket ammoniakemission Se bat-redegørelse i bilag 2 om staldopbygning.	Se ovenstående beregning.
Køling af kanalbund	Ansøger vurderer, at udvundet varme ikke i tilstrækkelig grad vil kunne anvendes	Etableres i nyt staldanlæg, men anvendes ikke som virkemiddel til opnåelse af BAT-niveau.
Biologisk luftvasker	Kemisk luftvasker vurderes mere driftssikker. Biologiske luftvaskere har stadig problemer med tilstopning	Etableres i nyt staldanlæg for at overholde BAT-niveauet for staldanlæg.
Overbrusningsanlæg	Forbedret gødeadfærd hos grisene, således at overfladen med potentiel ammoniakfordampning bliver mindre	Er etableret i alle staldanlæg.

Ventilation

Staldafsnit nr.	Ventilationstype	Maksimal ventilation i m ³ /h**	Antal afkast (udsugninger)	Afkasthøjde
1.1.1	Undertryk	ca. 7500	7	1m over kip
1.1.2	Ligetryk	ca. 2000	3	Kip
1.1.3	Undertryk	ca. 10.000	10	1m over kip
1.1.4	Undertryk*	ca. 22.000	16	0,5m over kip

Med vægventiler.

* Diffus ventilation

** Maksimal ventilationskapacitet er skønnet ud fra godt 100 m³/h pr. stiplads.

Placering af afkast fremgår af bilag.

Overbrusningsanlæg

Der er iblodsætningsanlæg i alle stalde. Anlægget benyttes også til overbrusning af dyrene.

Udmugningssystem

Staldene ønskes videreført med betonspalter og gyllekummer under spaltearealet og træk og slip system:

- Stald 1.1.1 drænet gulv og spalter med træk og slip system
- Stald 1.1.2 drænet gulv og spalter med træk og slip system
- Stald 1.1.3 drænet gulv og spalter med træk og slip system
- Stald 1.1.4 delvis spaltegulv med 1/3 fast gulv og træk og slip system

Beskrivelse af rengøring og desinfektion (se også afsnittet om Kemikalier i ansøgning)

Efter hvert hold slagtesvin vaskes sektionerne og de desinficeres med et desinfektionsmiddel p.t. Eco Plus.

Management

BAT inden for management/godt landmandskab er i BREF (referencedokument for bedste tilgængelige teknikker, der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion) defineret på en række områder. På bedriften er der taget følgende forholdsregler:

- Der føres journal over spredning af uorganisk gødning og husdyrgødning på markerne i form af mark- og gødningsplan, som endvidere bruges til planlægning af kommende sæsons spredning.

- Der føres ikke løbende journal over vand- og energiforbrug samt spild, men vand- og energiforbrug opgøres årligt i forbindelse med regnskabet.
- Der bliver lavet beredskabsplan, så forholdsregler i forbindelse med uheld med kemikalier og gylle, brand mv. er beskrevet. Beredskabsplanen fremsendes senere.
- Der er ikke udarbejdet egentlige planer for reparation og vedligehold. Der foretages daglige tjek og løbende service på anlæggene efter behov.
- Der er ikke egentlige uddannelses- og træningsprogrammer, men de ansatte sendes på relevante kurser i arbejdstiden, når der er behov, alt efter hvilke type arbejdsopgaver, de skal håndtere.
- Herudover vaskes rutinemæssigt efter hvert hold slagtesvin.

Egenkontrol

Der føres skriftlig opgørelse i form af logbog over flydelag på gyllebeholderne og driftjournal over antal og vægt af indsatte dyr, dyr bortskaffet til destruktions og vægt af solgte dyr og dyr sendt til slagteri.

Der vil blive indført en procedure med at lave effektivitetskontrol, som dokumentation af foderforbrug og proteinindhold i foderet.

Derudover føres der sprøjtejournale over forbrugte kemikalier i marken, ligesom medicinforbruget løbende registreres.

I løbet af dagen holdes anlægget under opsyn og det tjekkes, om anlæggene kører som de skal.

Herudover er der en række andre faste procedurer:

- Der vaskes stalde inklusiv ventilatorer efter hvert hold slagtesvin.
- Ved overpumpning fra forbeholder til gyllebeholder tjekkes først, om der er plads.
- Etablering af flydelag umiddelbart efter tømning af gyllebeholder.
- Evt. spild ved fodersiloer samles op og bortskaffes

Ophør

I forbindelse med ophør af husdyrproduktion, vil der enten ske det, at ejendommen overdrages med alt indhold til en anden husdyrproducent - ellers vil anlægget blive tømt for dyr og gødning, og affald vil blive bortskaffet iht. kommunens affaldsregulativ. Unødvendige olietanke vil blive sløjfet.

Herefter vil bygningerne søgt anvendt til alternative formål, hvis dette ikke kan lade sig gøre vil de blive fjernet.

Redegørelse for mulige uheld

Det er en maskinstation, der står for gylleudbringningen, hvorfor udbringningen foretages med professionelt udstyr og af rutineret personale. Udbringningen sker p.t. med slæbeslanger. Der er ikke etableret fast påfyldningsplads ved gyllebeholderen – men da maskinstationen benytter gyllevogne med hydraulisk fyldetårn med tilbageløb til gyllebeholder, vurderes det, at der ikke er risiko for spild i forbindelse med overpumpningen.

I forbindelse med udbringning af gylle vurderes vejret før udbringning, så der ikke køres ud, hvis der er risiko for store nedbørsmængder. Ingen af arealerne har hældning direkte ned til vandløb eller hav.

Der er ingen afløb i nærheden af gylletankene og det tjekkes, om der er plads i gylletanken, før der overpumpes. Staldene er med træk og slip system. Pga. højdeforskel mellem forbeholder og kanaler kan der ikke ske overløb fra forbeholder, når gyllekanalerne i staldene tømmes.

Der er kontakter på forbeholderen, der skal aktiveres ved overpumpning fra forbeholder til gyllebeholder. Der kan monteres en hængelås i forbindelse med kontakten, så den ikke kan aktiveres umiddelbart.

Der er ingen fastmonterede pumper og rør til tømning af de nye gyllebeholdere.

Hvis en gyllevogn vælter - eller gyllebeholderen springer - eller der sker overfyldning af gyllebeholderen trods faste procedurer om tjek af kapacitet før overpumpning - vil opsamling af gylle øjeblikkeligt blive iværksat og beredskabet tilkaldt. Ved sammenbrud af gyllebeholderen (fx ved kraftig påkørsel) vil gyllen løbe ud i beplantningen umiddelbart syd og øst for beholderne, ved meget store mængder vil der kunne ske afløb til grøften langs Ribevej, ved risiko for dette vil afløbet fra grøften blive blokeret med jord ved hjælp af virksomhedens redegørelser. Herefter vil gyllen kunne pumpes op.

Risikoen for sammenbrud af en gyllebeholder vurderes at være ekstrem lille, idet beholderen tilses via 10-års beholderkontrollen og evt. skader repareres løbende.

I forbindelse med fx sygdomsudbrud med efterfølgende restriktioner over for svineflytninger eller slagteristrejke kan der ske en midlertidig ophobning af dyr på ejendommen. Dette vil bevirke, at lugtemissionen fra stalden bliver større end normalt. Denne situation forventes at forekomme meget sjældent.

Al tankning af maskiner med diesel foregår på Hørløkkevej 55. Dieseltank i maskinhuset flyttes til Hørløkkevej 55.

Der står en dieseltank på 2500 l i bygning 14, denne bruges udelukkende til påfyldning af varmekanoner i forbindelse med udtøring af stalde efter vask. Tanken står på fast bund uden afløb.

Minimering af risiko for uheld

Se "Redegørelse for mulige uheld".

Minimering af gene og forurening ved uheld

Se "Redegørelse for mulige uheld".

Foder

Der er på ansøgningstidspunktet ikke pålagt ejendommen restriktioner i forhold til fodring. I nudrift er der derfor ikke indtastet oplysninger, hvorved www.husdyrgodkendelse.dk beregner på baggrund af normalt.

Det vurderes, at der anvendes foder indeholdende et fosfor- og råproteinindhold indenfor de vejledende niveauer i BAT-foder (jf. BREF).

For at overholde BAT for fosfor er der regnet med et fosforindhold i foderet på 4,27 g/FEsv. Med standard foderforbrug fra 2005/2006. Det forventes at dokumentation for fosfor/DE kan fremgå af gødningsregnskab. Det forventes, at der ved et lavere foderforbrug end 2,87 FE/ kg tilvækst kan benyttes et tilsvarende højere fosforindhold i foderet.

Vejledende niveauer for råprotein i BAT-foder til svin:

Art	Faser	Indhold af råprotein (% i foder) ¹⁾	Samlet fosforindhold (% i foder) ²⁾
Slagtesvin	25-50 kg	15-17	0,45-0,55
Slagtesvin	50-110 kg	14-15	0,38-0,49

1) Med tilstrækkeligt afvejet og optimal tilførsel af aminosyrer

2) Med tilstrækkeligt fordøjeligt fosfor med brug af fx højtfordøjelige uorganiske foderfosfater og/eller fytase, standard er der fytase i alt foderet.

Opbevaring af foder og ensilage

Der anvendes færdigfoder på ejendommen. Færdigfoderet til blæses op i de udendørs siloer syd for staldene og fra siloerne snegles det ind i blandekaret til vådfoder, hvorfra det pumpes rundt til svinestaldene.

Det vurderes, at der ingen støvgener er for naboer i forbindelse med håndteringen af foderet.

Der er intet ensilageoplag

BAT-redegørelse

Se "Redegørelse for foder".

Minimering af spild

Se "Redegørelse for mulige uheld".

Ressourceforbrug

Vand

Skønnede forbrugsmængder:

Type	Forbrug før	Forbrug efter
Drikkevand Vask i stald, overbrusning mv	ca 5000 m ³	ca 10.000m ³
Sprøjtning	Ca. 170 m ³	Ca. 170m ³
Markvanding	80.000m ³	80.000m ³

BAT-redegørelse vandbesparende foranstaltninger

Vandbesparelse opnås ved drikkenipler i drikkekopper eller integreret i foderautomaten. Ved vask af stalde anvendes iblødsætningsanlæg, hvorefter staldene vaskes med højtryksrensere med koldt vand. Både iblødsætning og vask med højtryksrensere er vandbesparende. Ifølge referencedokument for bedste tilgængelige teknikker (BREF) der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion, anvendes der således BAT (brug af iblødsætningsanlæg og vask med høj-tryksrensere samt drikkenipler i drikkekopper og foderautomater). Vandforbruget måles ikke som sådant, men tjekkes løbende. Staldene kontrolleres dagligt og der udføres småreparationer med det samme eller tilkaldes service, hvis der er behov for det.

Energi

Samlet energiforbrug i nudrift og efter ansøgningen (for diesel er der tale om samlet forbrug på Ribevej og Hørløkkevej):

Type	Forbrug før	Forbrug efter
El	Ca. 170.000	Ca. 270.000
Fyringsolie stuehus	Ca. 6000	Ca. 5000
Fyringsolie stald	Ca. 5000	Ca. 6000
Diesellole	Ca. 40.000	Ca. 40.000

BAT-redegørelse energibesparende foranstaltninger

Alle stalde er isolerede. For at spare på energien er der installeret lavenergilystofrør. Der er installeret automatisk tænd og sluk på belysningen. Ventilatorer vaskes i forbindelse med vask af de enkelte stalde (reducerer modstanden). Alle udsugningsskorstene i de nyere stalde er etableret med strømbesparende MultiStep styring (temperaturreguleret styringssystem, som sikrer, at ventilationen kører optimalt, både med hensyn til temperaturen i staldene og el-forbruget), hvilket giver en årlig strømbesparelse på 40 – 50 % sammenlignet med et traditionelt undertrykssystem. Ifølge referencedokument for bedste tilgængelige teknikker (BREF) der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion, anvendes der således BAT (lavenergibelysning, eftersyn og rengøring af ventilatorer, temperaturstyring der sikrer temperaturkontrol og minimumsventilation i perioder, hvor der ikke er behov for ret stor ventilation).

Transport

Transporter	Før udvidelse antal/år	Efter udvidelse antal/år
Foder	ca. 52	ca. 75
Fyringsolie/brændstof	ca. 2	ca. 3
Afhentning af slagtesvin	ca. 17	ca. 26
Afhentning af døde dyr	ca. 104	ca. 104
Diverse sækkevarer mv.	ca. 12	ca. 12
Gyllekørsel	ca. 176	ca. 350
Maksimalt i alt	ca. 363	570

Antallet af transporter er skønnede. Der sker en stigning i antallet af transporter på ca. 57 % som følge af udvidelsen.

Beskrivelse af transport

Til og frakørsel sker ad indkørslen til Ribevej. Transporterne sker typisk i dagtimerne. Det forventes, at virksomheden kan overholde Miljøstyrelsens vejledende støjgrænser.

Kort over transportveje for ejendommen se bilag 3

Støj/støv/lugt

Beskrivelse af støjkilder

Støjkilde	Placering	Driftstid
Ventilationsafkast	På staldanlæg	Døgnet rundt
Blandekar	I ladebygning	ca. 10t/døgn
Kompressor til vådfodringsanlæg	I ladebygning	ca. 5 min/3.time
Lastbiler m.v.	primært på pladsen syd for staldene	dagtimer
Gyllekørsel og gyllehåndtering	ved gyllebeholder	Primært dagtimer på hverdage

Støjen fra lastbiler vil være fra kørsel, tomgangskørsel og af- og pålæsning. Afhængig af hvilken transport, der er tale om, vil støjen komme fra forskellige placeringer (primært ved stalde og gylleholdere).

Driftsperiode for støjkilder

Se Beskrivelse af støjkilder.

Tiltag mod støjkilder

Det vurderes, at der ikke er behov for at foretage ekstra støjreducerende tiltag pga. ejendommens beliggenhed i forhold til naboer. Den eneste støj, der muligvis vil kunne høres ved naboer, vurderes at være ventilationsanlæggene på varme stille dage, hvor ventilationen kører på højtryk. Det vurderes, at Miljøstyrelsens vejledende støjgrænser kan overholdes. Der har således heller aldrig været klager fra naboer over støj.

Støv

Se "Redegørelse for opbevaring af foder og ensilage".

Lugt

Med hensyn til lugt, så viser beregningerne, at alle genekriterier er overholdt.

Skadedyr

Generel bekæmpelse af skadedyr

Se under punkterne "Fluegener" og "Rottebekæmpelse".

Fluegener

Fluebekæmpelse sker i overensstemmelse med Statens Skadedyrlaboratoriums retningslinier, idet der indsættes rovfluelaver. "Gyllefluen" fremsender automatisk rovfluelaver pr. post.

Rottebekæmpelse

Ansøger har et privat firma (Dansk Skadedyrskontrol) til at foretage rottebekæmpelse. Kasser med gift tilses ca. 12 gange årligt samt ved henvendelse. I øvrigt holdes ejendommen ryddelig og evt. foderspild m.v. opsamles med det samme, så risikoen for tilhold af rotter minimeres.

Affald

Skønnede årlige mængder for ansøgt drift:

Affaldstype	Opbevaringssted	Transportør	Modtageanlæg	Mængder	EAK-kode	ISAG-kode
Olie- og kemikalieaffald:						
Spildolie	Skiftes på værksted	værksted	Kendes ikke	Ca. 80 l	13.02.08	06.01
Olie- og brændstoffiltre	Skiftes på værksted	værksted	Kendes ikke	Ca. 5	16.01.07	06.05
Blyakkumulatorer	Skiftes på værksted	værksted	Kendes ikke	Ca. 1	16.06.01	05.99
Rester af bekæmpelsesmidler	Kemikalierum bygning 14	Egen Transport	Kommunal genbrugsplads	Ingen rester	20.01.19	05.12
Spraydåser	Forrum i bygning 14	Egen Transport	Kommunal genbrugsplads	200 stk	15.01.10	23.00
Medicinrester	Forrum i bygning 14	Egen Transport	Apotek	normalt Ingen rester	18.02.08	05.13
Kanyler i særlig beholder	Forrum i bygning 14	Egen Transport	Kommunal genbrugsplads	2 beholdere	18.02.02	66.00
Batterier – alle typer	Forrum i bygning 14	Egen Transport	Kommunal genbrugsplads	1 kg	20.01.33	77.00
Fast affald:						
Lysstofrør og elsparepærer	Forrum i bygning 14	Egen Transport	Kommunal genbrugsplads	45 stk	20.01.21	79.00
Jern og metal	Kasse i maskinhus bygning 2	Produkthandler	Kendes ikke	Ca. 500kg	02.01.10	56.20
Diverse brændbart	Container på Hør-løkkevej 55	Flemming Poulsen	Kendes ikke	Ca. 3000t	Afhængig af indhold	19.00
Tomme medicinglas	Forrum i bygning 14	Egen transport	Kommunal genbrugsplads	Ca. 20kg	15..01.07	51.00
Paller	Bygning 13	Foderstof	Kendes ikke	20 stk	15.01.03	62.00
Døde dyr	Under kappe på Dakplads	DAKA	DAKA	Ca. 25 t	02.01.02	66.00

Farligt affald samt olie og kemikalier

Se Beskrivelse af affald.

Olie- og kemikalieaffald

Se Beskrivelse af affald.

Oplag af olie og kemikalier

Der opbevares udelukkende olie i form af fyringsolie.

Olietanke:	Volumen	Fremstillingsår	Tanknr.	Godkendelsesnr.
Nedgravet fyringsolietank til stuehus og stald	2500 l	sløjfes		
Ny beholder nord for bygning 1	2500 l			
Dieseltank i bygning 14	2500 l	2002	124271	01-5023

Pesticider og sprøjteudstyr

Påfyldning af vand på marksprøjte sker ved boring til markvanding. Der er etableret sikring mod tilbageløb i boringen. Påfyldning af kemikalier sker i marken hvor sprøjtningen skal foregå eller på den nye vaskeplads. Der er monteret præparatfyldestyr på sprøjten, hvor dunkene kan skylles.

Forbrug og type af indkøbte sprøjtemidler svinger fra år til år afhængigt af sygdomsangreb. Der vil også være variationer som følge af variation i afgrøder mv. Der er derfor ikke vedlagt nogen opgørelse over produktnavne og mængder. Der anvendes udelukkende godkendte bekæmpelsesmidler.

Døde dyr

Døde dyr opbevares under kadaverkap på betonplads vest for gyllebeholder bygning nr 11. Som følge af de nye regler for opbevaring af døde dyr, lægges dyrene på betonspalter. Pladsen er af-skærmet mod sollyset med beplantning. Der er ingen naboer, som kan se pladsen fra deres egen dom, og pladsen kan heller ikke ses fra offentlig vej. Daka afhenter dyrene 2 gange om ugen.

Spildevand

Spildevandsmængde

Olietanke:	Volumen	Fremstillingsår	Tanknr.	Godkendelsesnr.
Nedgravet fyringsolietank til stuehus og stald	2500 l	sløjfes		
Ny beholder nord for bygning 1	2500 l			
Dieseltank i bygning 14	2500 l	2002	124271	01-5023

Mængden af rengøringsvand til vask af stalde, drikkevandsspild og vand til overbrusning er skønnet ud fra kapacitetsberegningens normaltal se bilag 3.

Der er sendt en separat ansøgning om tilladelse til udledning af overfladevand fra ejendommen.

Vask af maskiner foregår på den nye vaskeplads umiddelbart vest for den nye stald.

Spildevand tilledt gyllebeholder

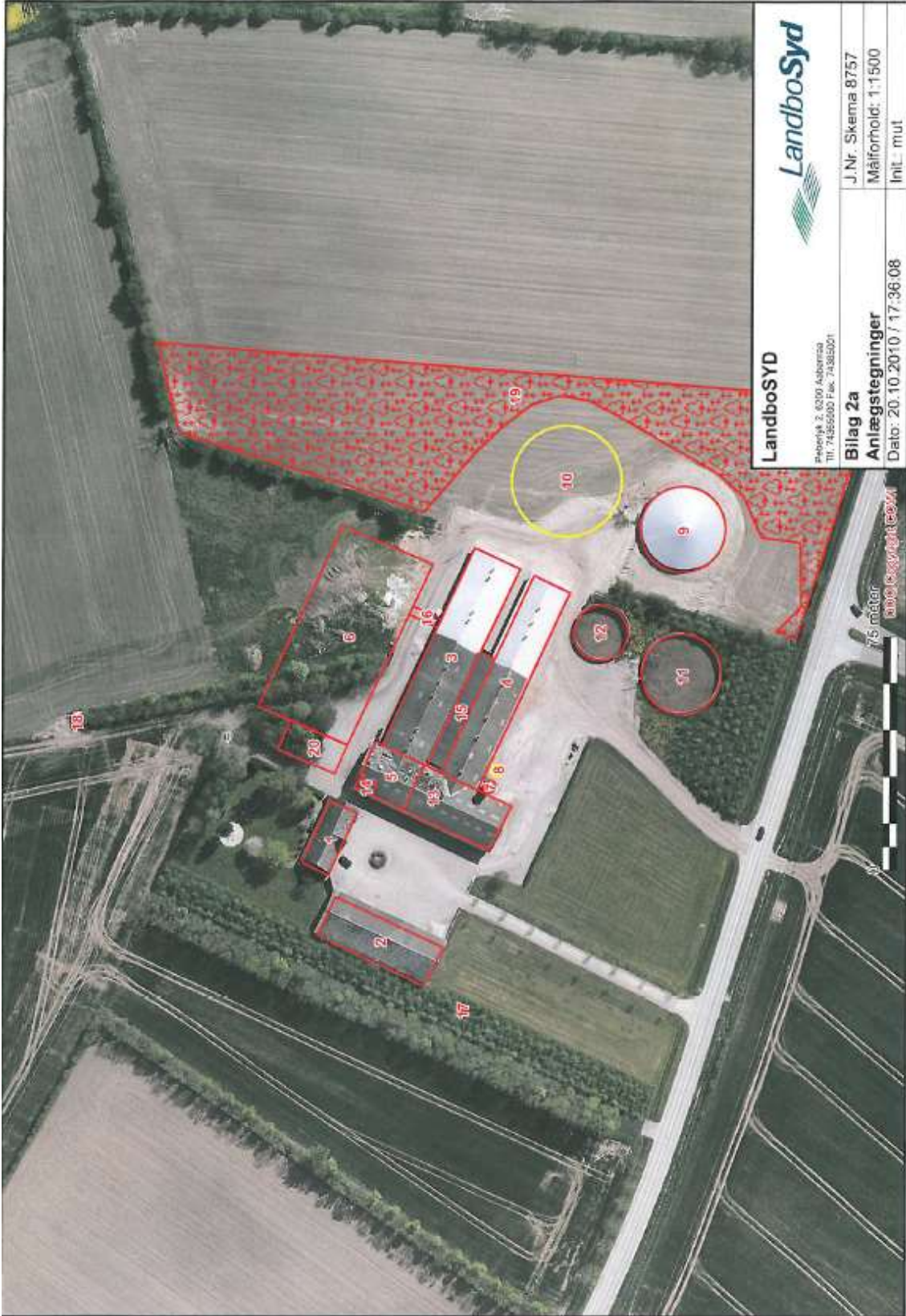
Jf. standardkapacitetsberegning er der ca. 0,49 m³ gylle pr. slagtesvin 30-102 kg (heri er der inkluderet ca. 25 l vaskevand samt ca. 75 l drikkevandsspild pr. slagtesvin). For slagtesvin 30-105 kg øges mængden til 0,517 m³ gylle pr. slagtesvin. I nudrift skønnes der for et dyrehold på 7850 slagtesvin 31-109 kg en produktion af gylle, vand på ca. 4400 m³.

I ansøgt drift med en produktion af 16.645 slagtesvin af 30-105 kg skønnes produktionen af gylle, vand mv. at blive ca. 8940 m³. Med en samlet kapacitet i gyllebeholder og kanaler på ca. 10600 m³, er kapaciteten til opbevaring af gylle mv. således på ca. 1 år og 2 måneder. De to mindste beholdere planlægges taget ud af drift indenfor en årrække, hvilket giver en kapacitet på ca 1 år.

Spildevand afledning

Der er indsendt særskilt ansøgning om udledning af overfladevand ved nedsivning i faskineanlæg sydøst for ejendommen. Sanitært spildevand opsamles og fjernes med slamsuger.

Bilag 1: Oversigtsplan over ejendom

LandboSYD

Platanvej 2, 6200 Aalundaa
Tlf: 74365000 Fax: 74365001

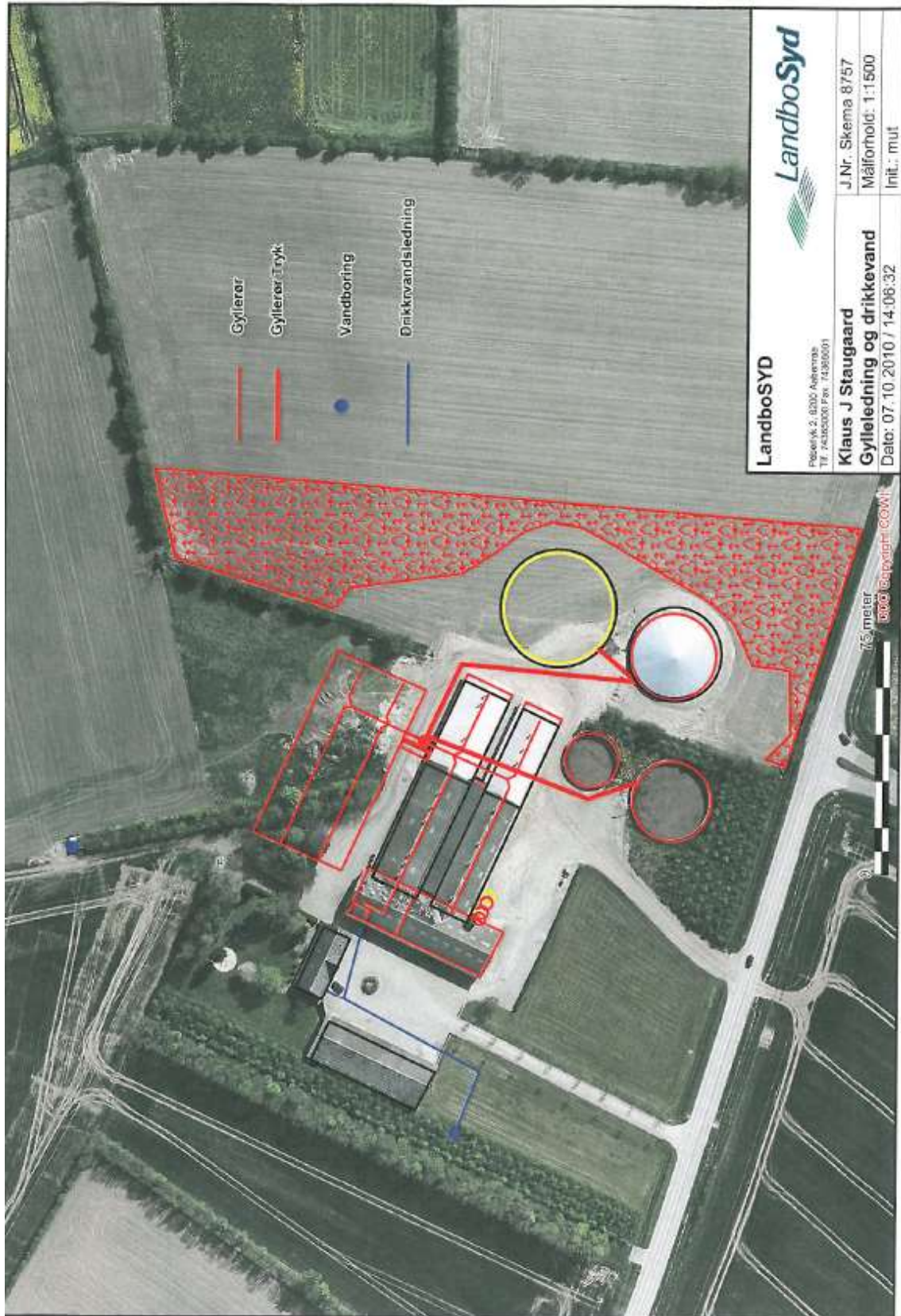
LandboSyd

Bilag 2a	J.Nr. Skema 8757
Anlægstegninger	Målforhold: 1:1500
Dato: 20.10.2010 / 17:36:08	Intit. - mut

Bilag 1 fortsat: Bygningsbeskrivelse for oversigtsplan

Bygning		Grundplan	Bygningshøjde	Taghældning	Bygningsmaterialer/farver	Anvendelse
1	Stuehus	192m ²	Ca. 10m	ca. 45°	Røde mursten skifertag	Beboelse
2	Maskinhus	560m ²	Ca. 10m	Ca. 30°	Røde mursten Mørkt eternittag	Maskinhus
3	Stald 1.1.1.	1060m ²	Ca. 8m	Ca. 30°	Røde mursten Mørk og lyst eternittag	Slagtesvin
4	Stald 1.1.3.	855m ²	Ca. 8m	Ca. 30°	Røde mursten Mørk og lyst eternittag	Slagtesvin
5	Stald 1.1.2.	251m ²	Ca. 8m	Ca. 30°	Røde mursten Mørkt eternittag	Slagtesvin
6	Ny stald	2115m ²	Ca. 8m	Ca. 20°	Røde mursten lyst eternittag	Slagtesvin
7	Fodersilo	12m ²	Ca. 12,5m	°	Lys Glasfiber	Foder
8	Ny Fodersilo	12m ²	Ca. 12,5m	°	Lys Glasfiber	Foder
9	Eksisterende Gyllebeholder	580m ²	Ca. 5m over terræn incl overdækning	ca.10°	Grå søstenselementer med teltdugs overdækning	Gødningsopbevaring
10	Ny Gyllebeholder	1000m ²	Ca. 7m over terræn incl overdækning	Ca. 10°	Grå søstenselementer med teltdugs overdækning	Gødningsopbevaring
11	Eksisterende Gyllebeholder	500 m ²	Ca. 1,5 m over terræn		Grå beton	Gødningsopbevaring
12	Eksisterende Gyllebeholder	243 m ²	Ca. 1,5 m over terræn		Grå beton	Gødningsopbevaring
13	Lade	ca 480m ²	ca 8 m	ca 30°	Røde mursten Mørkt eternittag	foderblander
14	Forrum	ca 24 m ²	ca 8 m	ca 30°	Røde mursten Mørkt eternittag	Omklædning og oliefyrr
15	udleveringsrum	ca 200 m ²	ca 3m	fladt	beton med træplader som afskærmning	Benyttes kortvarigt i forbindelse med levering af slagtesvin
16	mellemgang	ca 15 m ²	ca 3m	fladt	røde sten	forbindelse til ny stald
17	Boring til drikkevand					
18	Boring til markvanding					
19	Afskærmende beplantning					
20	Vaskeplads					

Bilag 1 fortsat: Gyllesystem

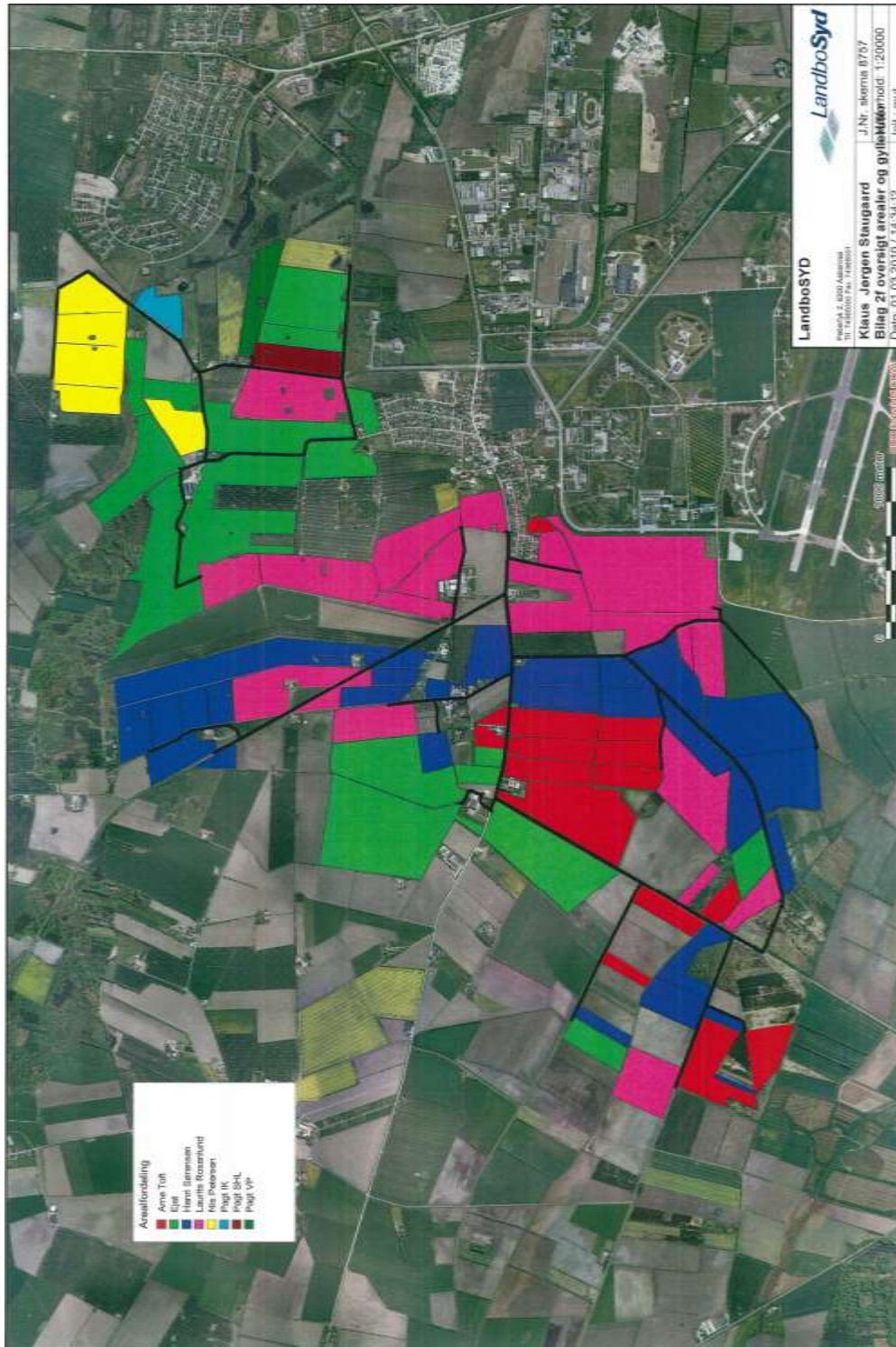

Bilag 2: Staldopbygning

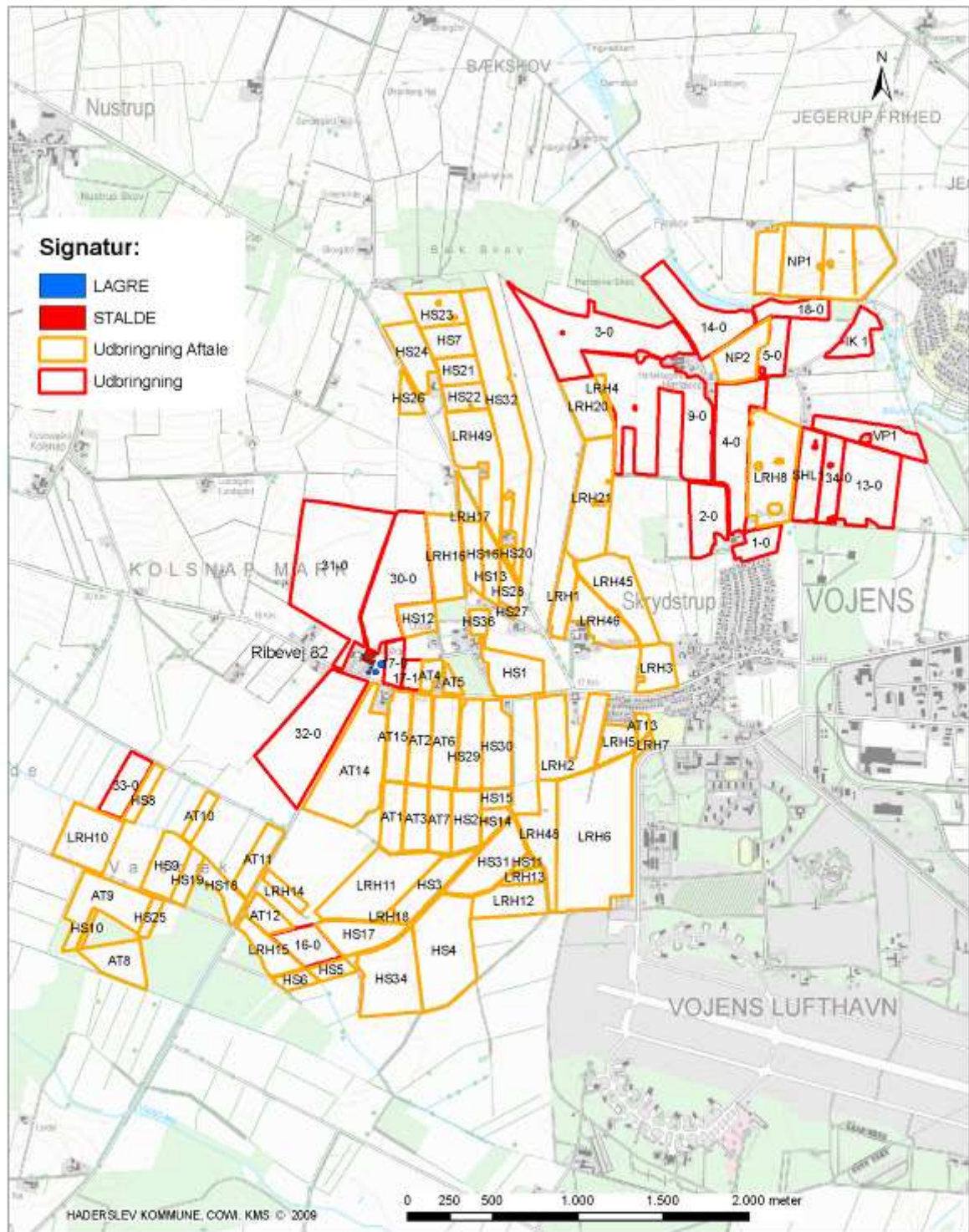
Staldafsnit	Dyrehold	Staldindretning	BAT-redegørelse og niveau
Staldbygning 4 - slagtesvin (stald nr. 1.1.1)	2.490 slagtesvin (30-105 kg) 67,68 DE 570 slagtesvin (30-83 kg) 9,58 DE	Drænet gulv + spalter (33-67). 622 stipladser (30-105 kg) 114 stipladser (30-83 kg)	Staldafsnittet er et eksisterende staldanlæg. Overbrusning. 4,27 g P/FE. Kommunens BAT niveau er sat til 1.205,21 kg N/år
Staldbygning 5 - slagtesvin (stald nr. 1.1.2)	3.000 slagtesvin (83-105 kg) 31,15 DE	Drænet gulv + spalter (33-67). 145 stipladser	Staldafsnittet er et eksisterende staldanlæg. Overbrusning. 4,27 g P/FE. Kommunens BAT niveau er sat til 448,80 kg N/år
Staldbygning 3 - slagtesvin (stald nr. 1.1.3)	3.155 slagtesvin (30-105 kg) 85,76 DE 750 slagtesvin (30-83 kg) 12,61 DE	Drænet gulv + spalter (33-67). 789 stipladser (30-105 kg) 150 stipladser (30-83 kg)	Staldafsnittet er et eksisterende staldanlæg. Overbrusning. 4,27 g P/FE. Kommunens BAT niveau er sat til 1.534,65 kg N/år
Staldbygning 6 - slagtesvin (stald nr. 1.1.4)	8.000 slagtesvin (30-105 kg) 217,46 DE 1.680 slagtesvin (30-83 kg) 28,24 DE	Drænet delvis spaltegulv, 25-49 % fast gulv 2.000 stipladser (30-105 kg) 336 stipladser (30-83 kg)	Staldafsnittet er et nyt staldanlæg. Overbrusning. 4,27 g P/FE. Kommunens BAT niveau er sat til 2.733,41 kg N/år
Emissionsgrænseværdi for det samlede staldanlæg			5.922,07 Kg NH₃-N

Stipladser ansøgt	I alt
Slagtesvin	4.156

Bilag 3: Transportveje

Bilag 4: Oversigt over udbringningsarealer

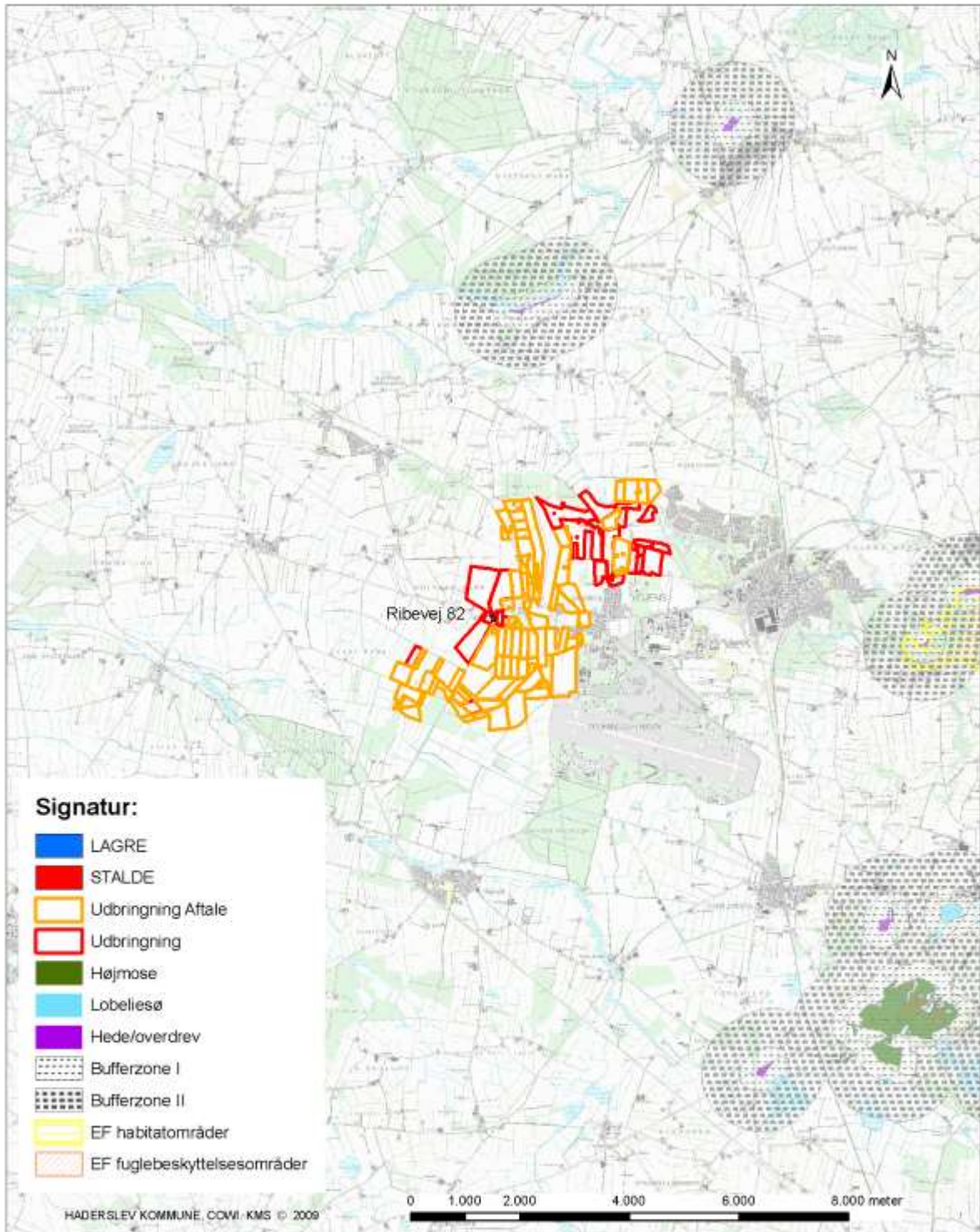
Titel Ribevej 82
Indhold Udbringnings arealer og Mark nr.

Forbillet indeholder data af forskellig mæltagsghæd og er derfor kun til overblik. Forbillet kan ikke anvendes ved skæbningsghæst. Der tages forbehold for kontaktsghæstingsghæst.

Teknik & Miljø - Miljø og Natur
 Sagsbehandler:
 Journalnummer:
 Udskrevet den: 25-02-2010
 Målestoksforhold: 1:27.485

Bilag 5: Arealer ift § 7, Internationale Naturbeskyttelsesomr.

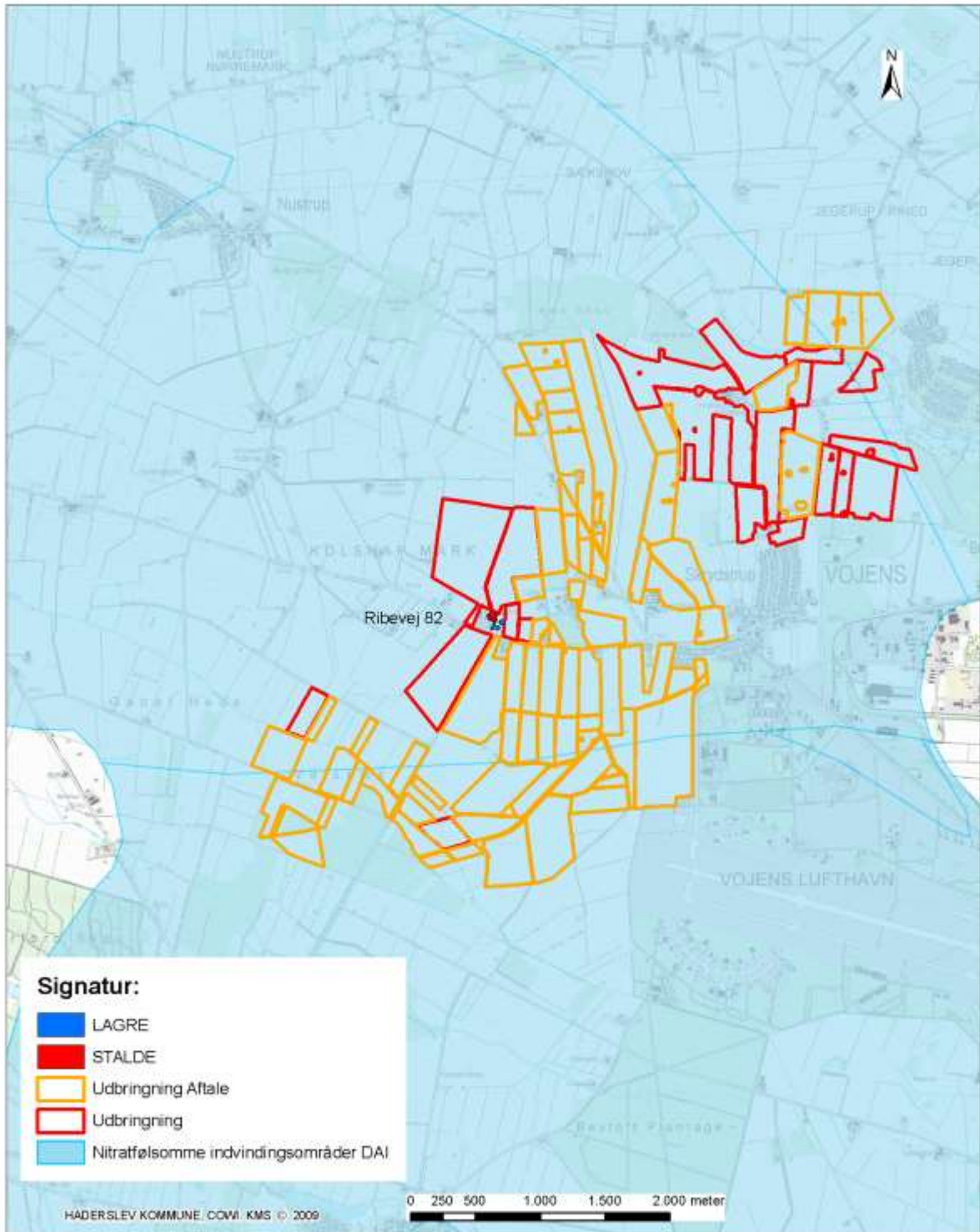
Titel Ribevej 82
Indhold §7 og NATURA2000

Kortet indeholder data af forskellig nøjagtighed og er derfor kun til orienteringsbrug.
Kortet kan ikke anvendes ved skudsindgaver.
Der tages forbehold for kortets ajourføringsstatus.

Teknik & Miljø - Miljø og Natur
Sagsbehandler:
Journalnummer:
Udskrevet den: 25-02-2010
Målestoksforhold: 1:86.865

Bilag 6: Nitratfølsomme indvindingsområder

Titel Ribevej 82

Indhold Nitratfølsomme indvindingsområder DAI

Kortet indeholder data af teknisk nøjagtighed og er derfor kun til orienteringsbrug.
Kortet kan ikke anvendes ved skatningshæder.
Der tages forbehold for kortets ajourføringsstatus.

Teknik & Miljø - Miljø og Natur

Sagsbehandler:

Journalnummer:

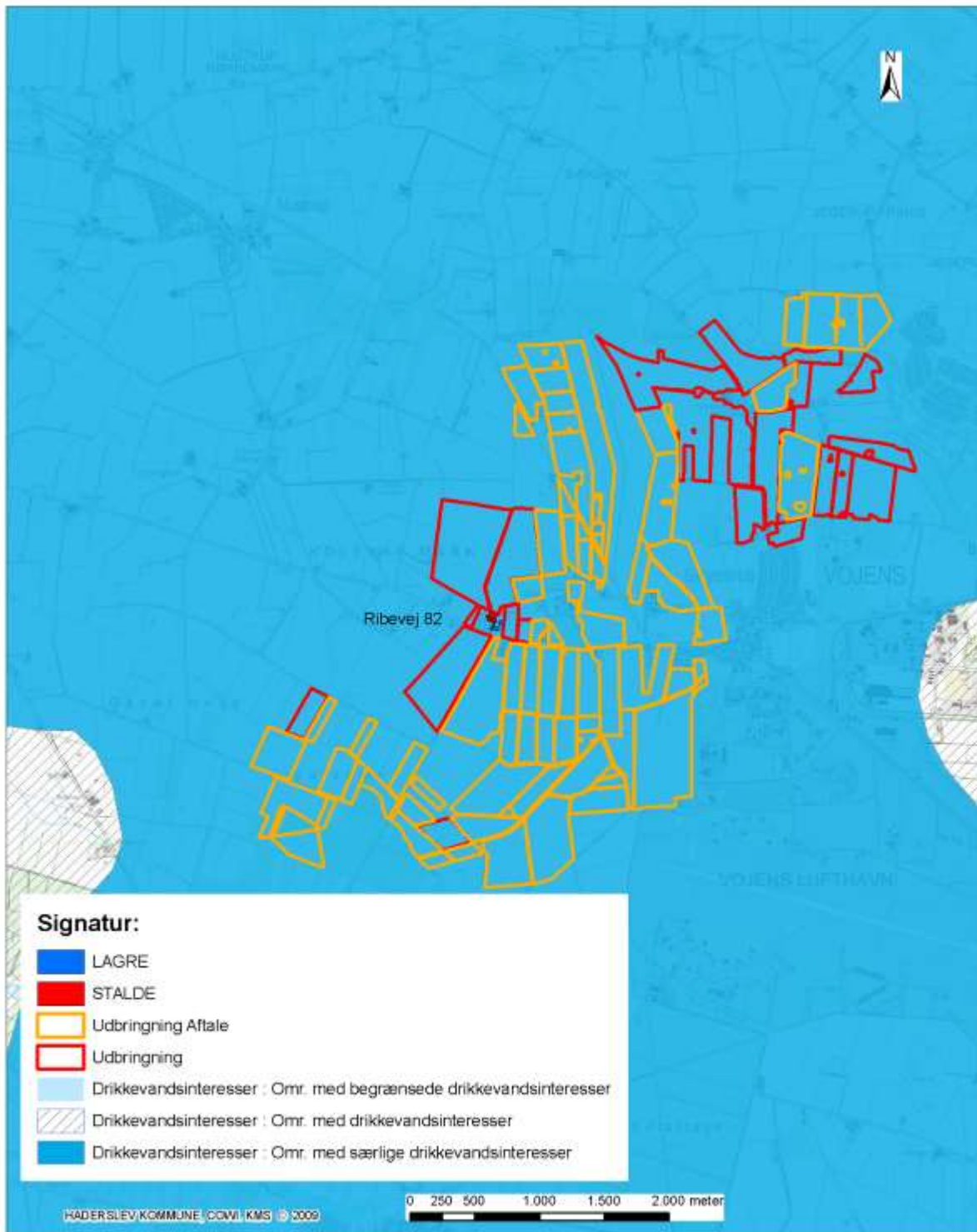
Udskrevet den: 25-02-2010

Målestoksforhold: 1:36.646

Haderslev

Bilag 6 fortsat: Drikkevandsområder

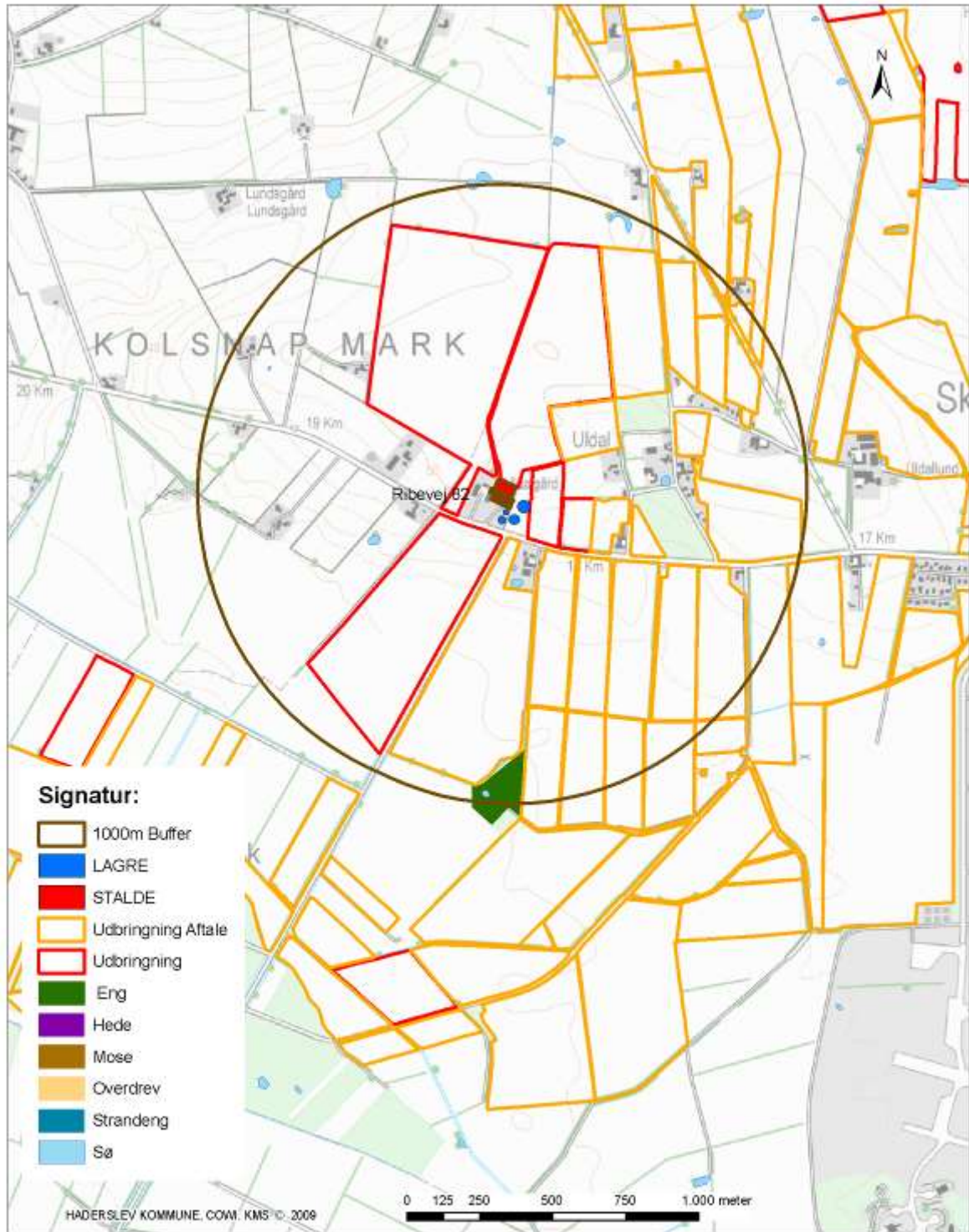
Titel Ribevej 82
Indhold Drikkevandsinteresser DAI

Kortet indeholder data af forskellig nøjagtighed og er derfor kun til overblikst brug.
Kortet kan ikke anvendes ved skætningsberegninger.
Der tages forbehold for kortets ajourføringsstatus.

Teknik & Miljø - Miljø og Natur
Sagsbehandler:
Journalnummer:
Udskrevet den: 25-02-2010
Målestoksforhold: 1:36.646

Bilag 7: § 3 natur ved ejendommen

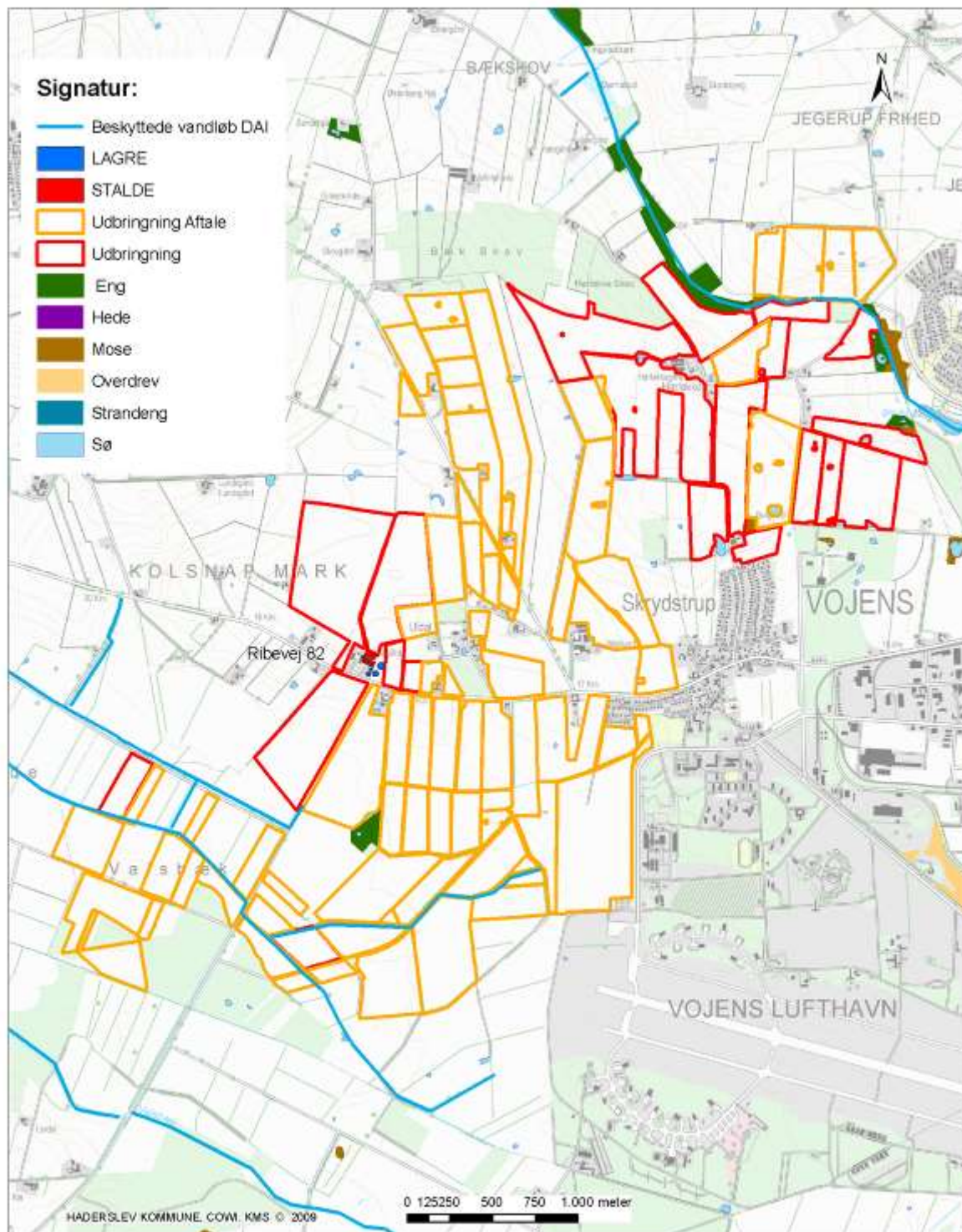
Titel Ribevej 82
Indhold §3 og 1000m Buffer

Kortet indeholder data af forskellig mæltagsghed og er derfor kun til overblik. Kortet kan ikke anvendes ved skæbningstaster. Der tages forbehold for kortets og overbliksged.

Teknik & Miljø - Miljø og Natur
Sagsbehandler:
Journalnummer:
Udskrevet den: 25-02-2010
Målestoksforhold: 1:16.090

Bilag 8: § 3 natur ved arealer og beskyttede vandløb

Titel Ribevvej 82

Indhold §3 og beskyttede vandløb

Kortet indeholder data af forskellig nøjagtighed og er derfor kun til overblik. Kortet kan ikke anvendes ved skæbningsarbejde. Der tages forbehold for kortets og overblikstatus.

Teknik & Miljø - Miljø og Natur

Sagsbehandler:

Journalnummer:

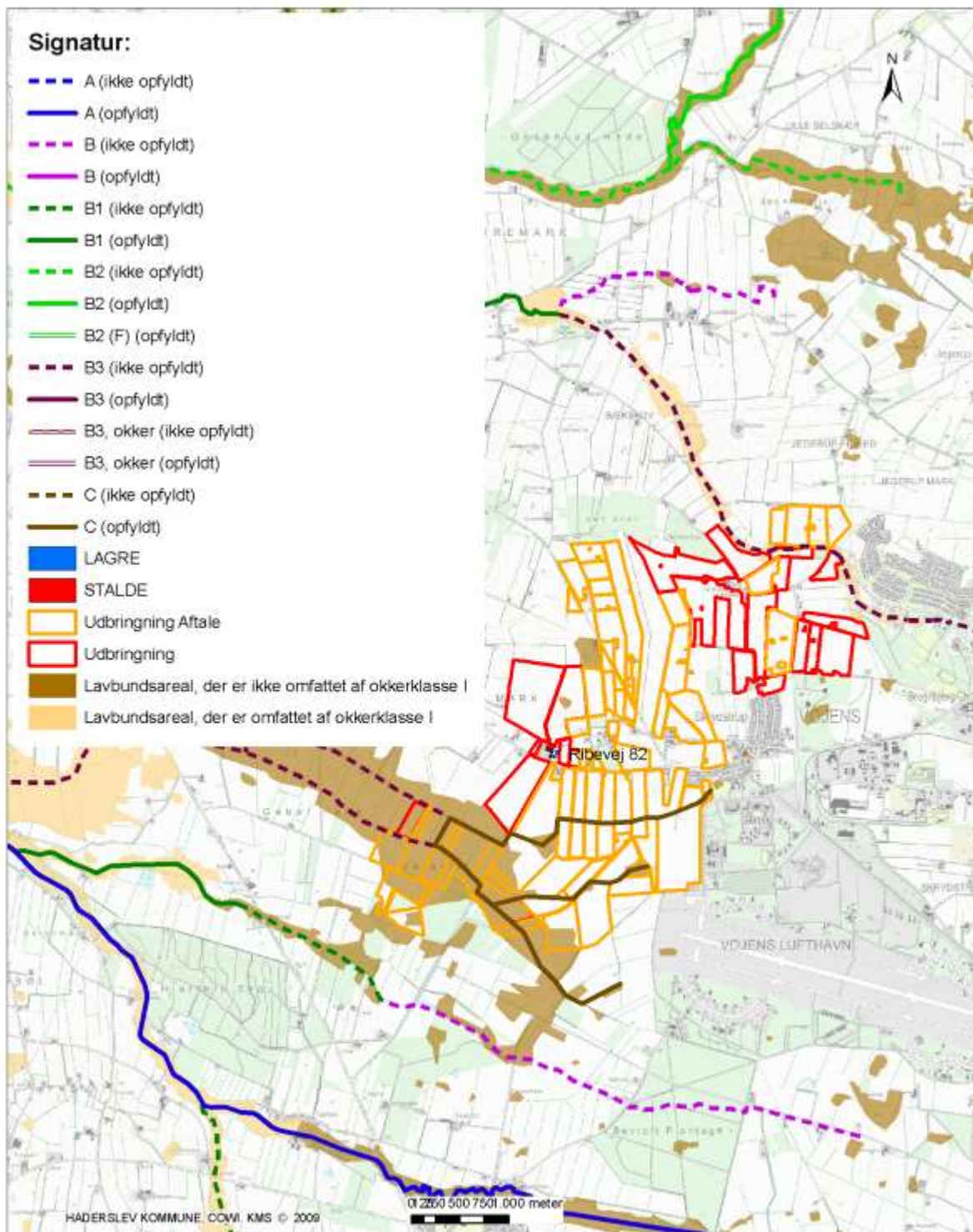
Udskrevet den: 25-02-2010

Målestoksforhold: 1:27.485

Haderslev

Bilag 8 fortsat: Målsatte vandløb og lavbundsarealer

Titel Ribevej 82

Indhold Målsatte vandløb og lavbundsarealer

Kortet indeholder data af teknisk nøjagtighed og er derfor kun til orienteringsbrug.
Kortet kan ikke anvendes ved skærsnitsheder.
Der tages forbehold for kortets ajourføringsstatus.

Teknik & Miljø - Miljø og Natur

Sagsbehandler:

Journalnummer:

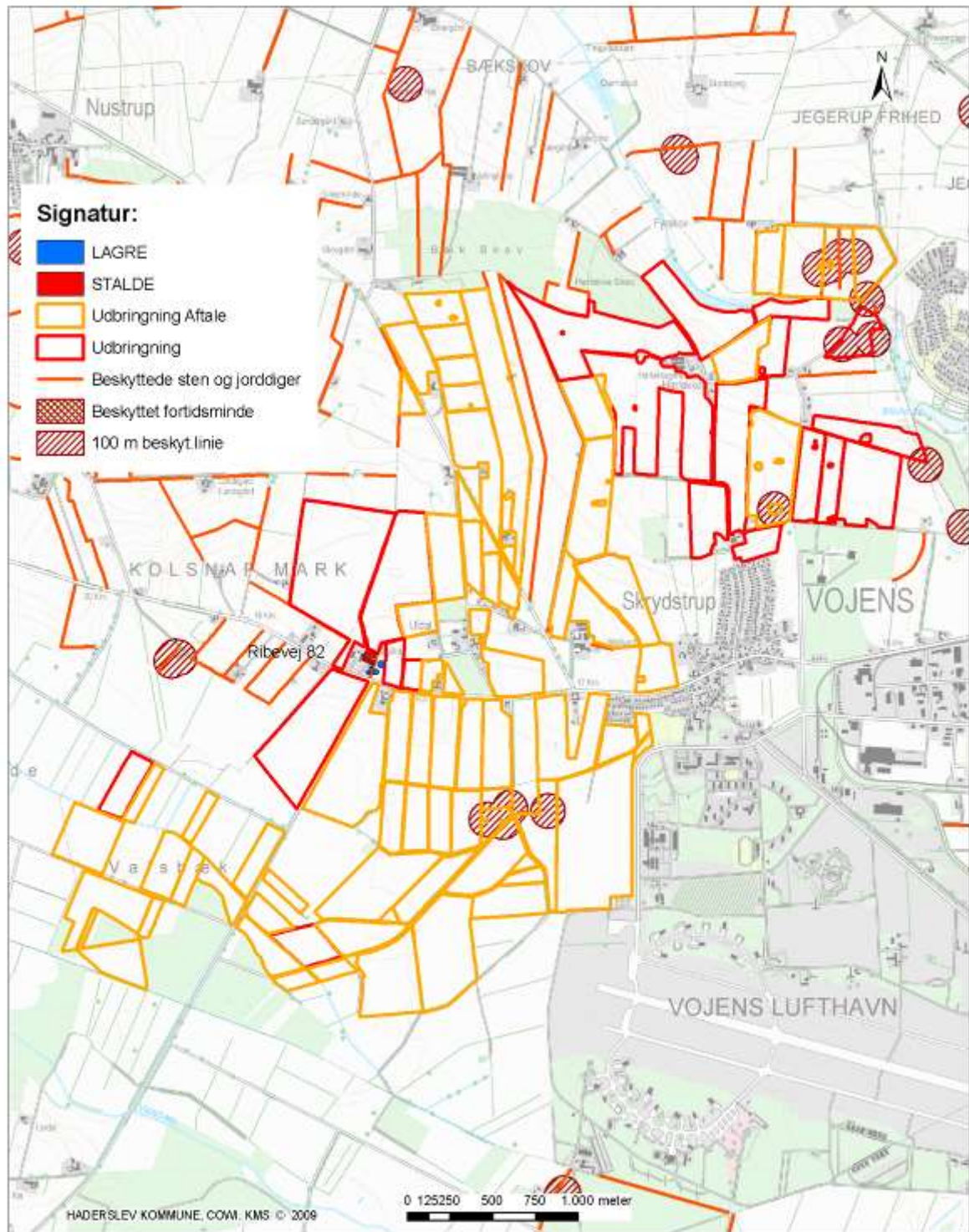
Udskrevet den: 25-02-2010

Målestoksforhold: 1:48.861

Haderslev

Bilag 9: Beskyttede diger og fortidsminder

Titel Ribevej 82

Indhold Diger og fortidsminder

Forbillet indeholder data af forskellig mælestoksforhold og er derfor kun til orienteringsbrug. Forbillet kan ikke anvendes, ved skæbningsskifter. Der tages forbehold for kontakts og udførelsesstatus.

Teknik & Miljø - Miljø og Natur

Sagsbehandler:

Journalnummer:

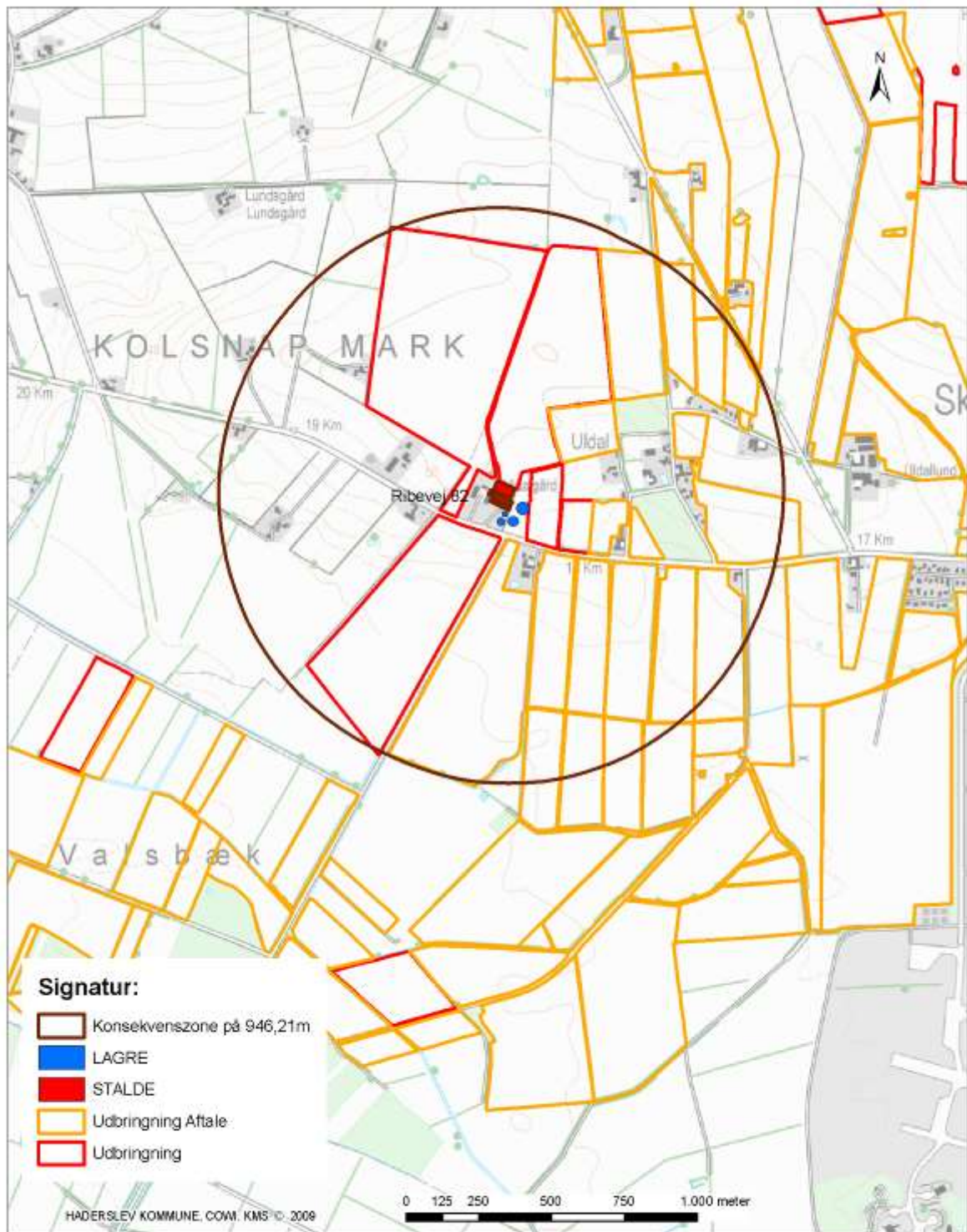
Udskrevet den: 25-02-2010

Målestoksforhold: 1:27.485

Haderslev

Bilag 10: Konsekvenszone

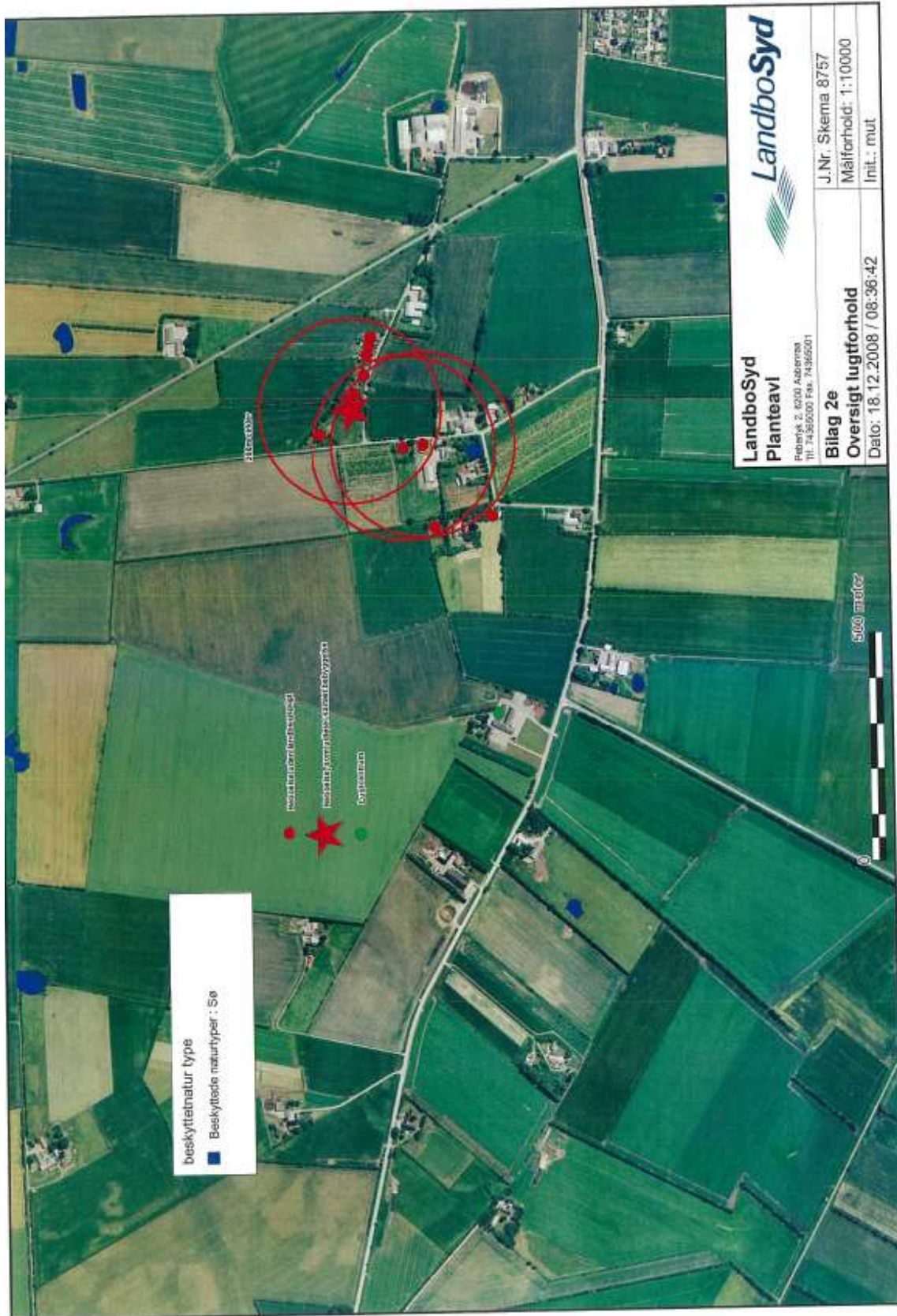
Titel Ribevej 82
Indhold Konsekvenszone på 946,21 meter

Kortet indeholder data af forskellig nøjagtighed og ændringer kan få uoversigtsbrug. Kortet kan ikke anvendes ved skelstændigheder. Der tages forbehold for kortets ajourføringstatus.

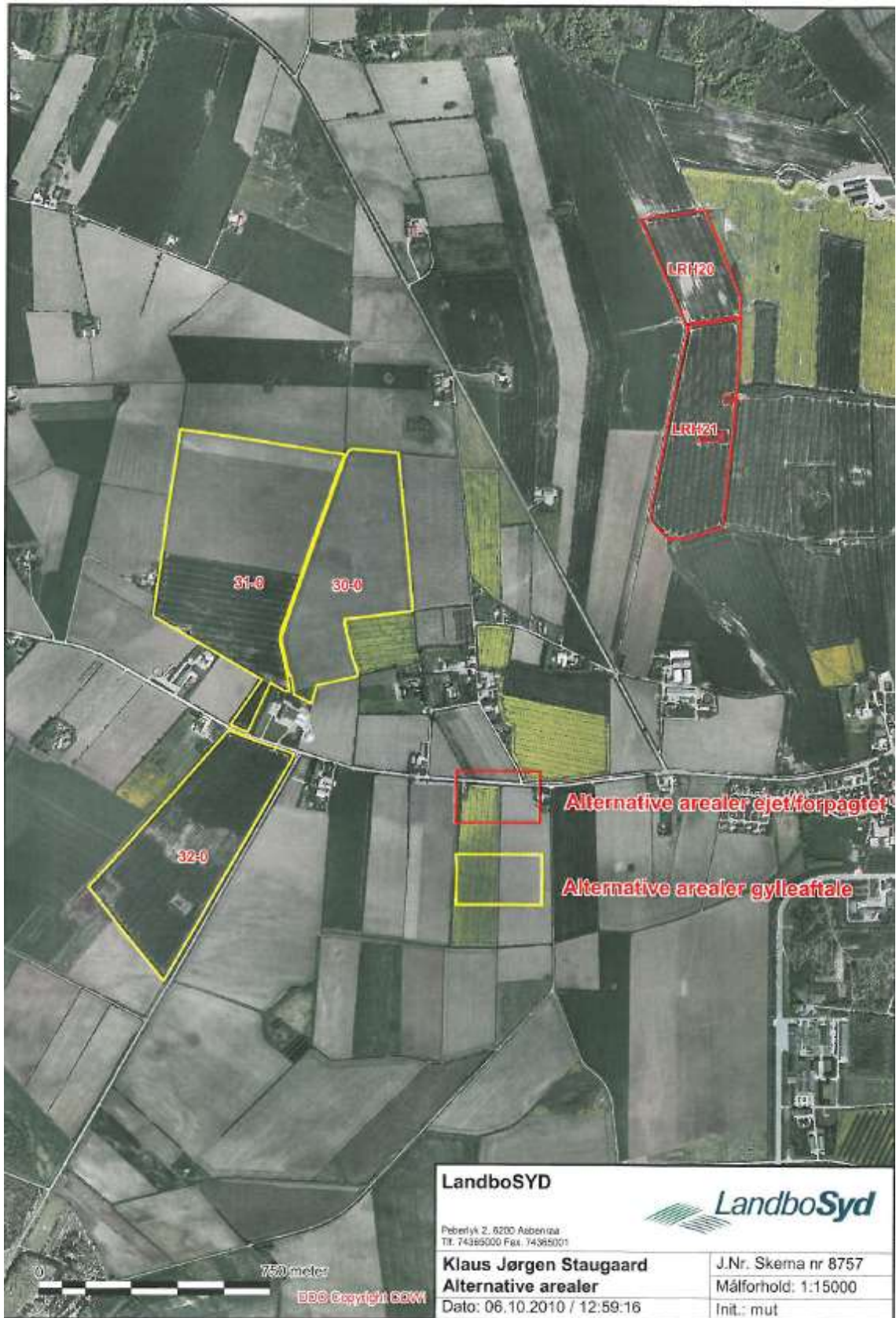
Teknik & Miljø - Miljø og Natur
Sagsbehandler:
Journalnummer:
Udskrevet den: 25-02-2010
Målestoksforhold: 1:16.090

Bilag 11: Udpegede naboer ift. anlæg

Bilag 12: Alternative udbringningsarealer

Bilag 12 fortsat: Alternative udbringningsarealer

Alternative arealer Klaus Jørgen Staugård.

I forbindelse med miljøansøgningen ønskes der indført nogle alternative arealer. Arealerne indgår i ansøgningen, men ønskes sat på som alternative arealer også da de i løbet af en periode skifter fra at være aftale arealer til at være forpagtede og omvendt.

På kortet er Arealerne LRH 20 og LRH 21 angivet med rødt. I ansøgningen står disse registreret som aftalearealer hos Laurits rosenlund. Der ønskes en tilladelse til at have disse arealer med som alternative forpagtede arealer, således at de kan indgå i Klaus Staugaard drift uden at der skal en særlig godkendelse til.

På tilsvarende vis ønskes arealerne 30-0, 31-0 og 32-0, der på kortet er angivet med gult, og i ansøgningen er oplyst som ejet af Klaus Staugaard, angivet som alternative aftale arealer. Dette vil medføre, at Laurits Rosenlund kan modtage gylle til disse arealer når han har dem forpagtet.

Årsagen til at der ønskes denne forhåndsgodkendelse er, at arealerne 30-0, 31-0 og 32-0 indgår i et kartoffelsædskifte hos Laurits Rosenlund, hvor arealerne udskiftes hvert år i en fireåring cyklus (mark 31-0 deles, således at det kun er halvdelen af gangen). Hvis der ikke kan gives en forhåndsgodkendelse, vil det medføre at der skal laves et tillæg til denne ansøgning hvert år, samt at der skal laves et tillæg til Laurits Rosenlunds §16 ansøgning. Den foreslåede løsning er implementeret i den nugældende §16 godkendelse til Laurits rosenlund.

Bilag 13: Beskrivelse af habitatområde – Vadehavet

Natura 2000-område "Vadehavet" (N89)

De internationale beskyttelsesområder i Vadehavsområdet omfatter de nedre dele af åsystemerne med udløb i Vadehavet, marsk- og strandengsområder langs fastlandskysten, klit-, strand og marsklandskaber på øerne Rømø, Fanø, Mandø og Langli, samt tilstødende og omgivende havområder. Området udgøres af fire habitatområder, ni fuglebeskyttelsesområder og et Ramsarområde:

Habitatområder:

H78 Vadehavet med Ribe Å, Tved Å og Varde Å vest for Varde
H86 Brede Å
H90 Vidå med tilløb, Rudbøl Sø og Magisterkogen
H239 Alslev Ådal

Fuglebeskyttelsesområder

F49 Engarealer ved Ho Bugt
F51 Ribe Holme og enge med Kongeåens udløb
F52 Mandø
F53 Fanø
F55 Skallingen og Langli
F57 Vadehavet
F60 Vidåen, Tøndermarsken og Saltvandssøen
F65 Rømø
F67 Ballum og Husum Enge og Kamper Strandenge

Ramsarområde:

R27 Vadehavet

Habitat- og fuglebeskyttelsesområder er udpeget for at beskytte en række naturtyper og arter, som udgør områdernes udpegningsgrundlag. Ramsarområder er vådområder med så mange vandfugle, at de har international betydning og skal beskyttes. De er derfor udpeget som Ramsarområder af det enkelte land.

Områdebeskrivelse

Vadehavet er et næringsrigt og lavvandet vådområde på overgangen mellem hav og land. Med dets tidevand, enorme biologiske produktion og særlige naturtyper er det et af de vigtigste vådområder for vandfugle, der benytter den østatlantiske trækrute. Det er således et værdifuldt fourageringsområde for flere millioner vandfugle, der opholder sig her under trækket eller benytter området som yngle-, fældnings- og overvintringslokalitet. Samtidig er dette kystområde levested for mere end 500 arter af planter og dyr, hvoraf flere ikke forekommer andre steder i verden, og Vadehavet har også en særlig betydning som opvækstområde for en del af Nordsøens fisk. Naturbeskyttelsesområderne i vadehavsområdet omfatter de nedre dele af å-systemerne med udløb i Vadehavet, marsk- og strandengsområder langs fastlandskysten, klit-, strand- og marsklandskaber på øerne Rømø, Mandø, Fanø og Langli, samt tilstødende havområder.

Vigtigste naturværdier

Vadehavsområdets store udstrækning og dynamiske naturforhold skaber eksistensgrundlaget for en lang række naturtyper og arter, som er omfattet af EF-habitat- eller EF-fuglebeskyttelsesdirektivet. Flere er såkaldt prioriterede naturtyper og arter.

Der indgår 37 forskellige naturtyper i udpegningsgrundlaget, og blandt de mest karakteristiske er marine naturtyper som sandbanker og vadeflader, samt de enorme arealer med strandenge og klitnaturtyperne på Vadehavsøerne og Skallingen. Fiskearter som stavsild, laks, snæbel er blandt de karakteristiske arter for området, men også for pattedyr som odder, og i særdeleshed havpattedyrene spættet sæl, gråsæl og marsvin, er Vadehavsområdet et uhyre vigtigt levested. De forskellige naturtyper i Vadehavsområdet har hver især en helt specifik og stor betydning for ynglende og trækkende fugle. Det trilaterale Vadehavsområde udnyttes således årligt af 10-12 millioner trækkende vandfugle af flere end 50 forskellige bestande, ligesom næsten 400.000 par vandfugle yngler i dette unikke kystområde. I alt indgår 19 ynglefuglearter og 27 trækfuglearter i udpegningsgrundlagene for de ni fuglebeskyttelsesområder i den danske del.

Trusler mod områdets naturværdier

Især bebyggelse, infrastruktur, industri, fiskeri og jordbrug er menneskelige aktiviteter, som er af stor betydning i Vadehavet. De væsentligste aktuelle trusler mod naturtyperne og arterne i området udgøres af næringsstofbelastning (både af havmiljøet og på land), intensiv landbrugsdrift, tilgroning, afvanding, olieforureninger og udledninger af andre miljøfremmede stoffer, grødeskæring og spærringer i vandløb, fiskeri, sejlads, flyvning, jagt og almindelig færdsel. Kvælstoftilførslen fra det danske opland til Vadehavet ligger på ca. 10.000 tons N pr. ha pr. år. Et særligt problem har vist sig i form af invasive arter, hvor den accelererende spredning af stillehavsøsters formentlig er

det største økologiske problem. Prædation fra ræv og undslupne mink spiller mange steder en begrænsende faktor for ynglefugle. Især på Fanø udgør klit-fyr en aktuel trussel mod naturtyperne i området.

Udpegningsgrundlag for områderne

Herunder ses udpegningsgrundlagene for de internationale beskyttelsesområder som hovedsagligt vil påvirkes af projekter i Haderslev Kommune.

Habitatområde "Vadehavet med Ribe Å, Tved Å og Varde Å vest for Varde" (H78)

Nr. Art/Naturtype

- 1095 Havlampret (*Petromyzon marinus*)
 - 1096 Bæklampret (*Lampetra planeri*)
 - 1099 Flodlampret (*Lampetra fluviatilis*)
 - 1103 Stavsild (*Alosa fallax*)
 - 1106 Laks (*Salmo salar*)
 - 1113 *Snæbel (*Coregonus oxyrhynchus*)
 - 1351 Marsvin (*Phocoena phocoena*)
 - 1355 Odder (*Lutra lutra*)
 - 1364 Gråsæl (*Halichoerus grypus*)
 - 1365 Spættet sæl (*Phoca vitulina*)
 - 1110 Sandbanker med lavvandet vedvarende dække af havvand
 - 1130 Flodmundinger
 - 1140 Mudder- og sandflader blottet ved ebbe
 - 1150 * Kystlaguner og strandsøer
 - 1160 Større lavvandede bugter og vige
 - 1170 Rev
 - 1310 Vegetation af kveller eller andre enårige strandplanter, der koloniserer mudder og sand
 - 1320 Vadegræssamfund
 - 1330 Strandenge
 - 2110 Forstrand og begyndende klitdannelser
 - 2120 Hvide klitter og vandremiler
 - 2130 *Stabile kystklitter med urteagtig vegetation (grå klit og grønsværklit)
 - 2140 *Kystklitter med dværgbuskvegetation (klithede)
 - 2160 Kystklitter med havtorn
 - 2170 Kystklitter med gråris
 - 2180 Kystklitter med selvsåede bestande af hjemmehørende træarter
 - 2190 Fugtige klitlavninger
 - 2310 Indlandsklitter med lyng og visse
 - 2330 Indlandsklitter med åbne græsarealer med sandskæg og hvene
 - 3130 Ret næringsfattige søer og vandhuller med små amfibiske planter ved bredden
 - 3140 Kalkrige søer og vandhuller med kransnålalger
 - 3150 Næringsrige søer og vandhuller med flydeplanter eller store vandaks
 - 3160 Brunvandede søer og vandhuller
 - 3260 Vandløb med vandplanter
 - 4010 Våde dværgbusksamfund med klokkelyng
 - 4030 Tørre dværgbusksamfund (heder)
 - 6210 Overdrev og krat på mere eller mindre kalkholdig bund (* vigtige orkidélokalteter)
 - 6230 *Artsrige overdrev eller græsheder på mere eller mindre sur bund
 - 6410 Tidvis våde enge på mager eller kalkrig bund, ofte med blåtop
 - 7150 Plantesamfund med næbfrø, soldug eller ulvefod på vådt sand eller blottet tørv
 - 7230 Riggær
 - 9190 Stilkegeskove og -krat på mager sur bund
 - 91D0 *Skovbevoksede tørvemoser
- * særligt prioriterede naturtyper og arter

Bilag 14: Beskrivelse af luftvasker

BIO Modul

BIO Modul et modulbaseret koncept, som gør det muligt at bestille antallet af rensenheder til luftrensning ud fra antallet af m³ staldluft, der skal renses.

Ideen bag den modulbaserede filterenhed er at standardisere luftrensningsenheden, så den består af konceptenheder, som er præfabrikerede. De er af meget høj kvalitet og med de sædvanlige fordele, nemlig sikkerhed og billigere ved produktion og montage af produktet.

Rensenhederne leveres med en kapacitet fra 10.000 til 40.000 m³ luft i timen. Eksempelvis kan BIO 3U renses 30.000 m³ luft i timen, hvilket under danske forhold svarer til ca. 300 slagtesvinepladser, da der her beregnes ca. 100 m³ luft i timen pr. gris.

Ved at basere systemet på moduler har SKOV gjort det let for svineproducenten at implementere systemet i byggeriet. Rensmodulerne kan placeres i loftsrummet, ved siden af staldbygningen eller i et renserum inde i stalden.

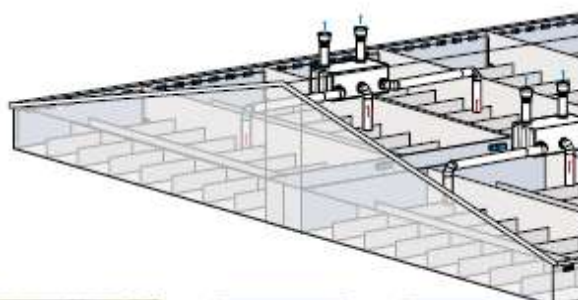
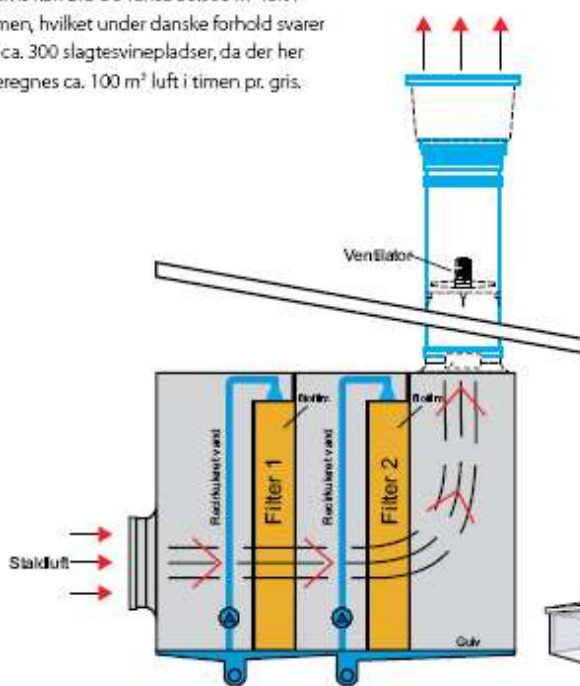
I modsætning til andre moduløsninger på markedet kan denne løsning leveres samlet eller til samling ude hos producenten. Hvis rensmodulerne fx skal opstilles i loftsrummet, kan samlingen på stedet spare producenten for at skulle fjerne store dele af tagpladerne i forbindelse med montagen.

Vores erfaring er, at det er meget vigtigt at holde filterne rene. I den forbindelse har vi udviklet en automatisk filtervasker til rensenhederne. Med jævne mellemrum starter vaskeren og renser filtret, således at det ikke tilstoppes.

DOL 256 styring

Hvert modul er udstyret med en DOL 256 AirClean computer, der regulerer luftrensningen i netop dette modul. Den decentrale styring sikrer en optimal rensning af den enkelte sektion baseret på det faktiske behov.

Styringen er gjort meget enkel og informationsniveauet er begrænset til de data, som producenten finder allermest nødvendige. Producenten kan på styringens display aflæse, om styringen er i drift, om filtervaskeren er aktiv samt få et overblik over væsentlige data som vandforbrug og driftstid. Disse data kan yderligere vises i en døgnrapport eller en år-til-dato rapport. Ligeledes vises eventuelle alarmer.

Bilag 14 fortsat: Beskrivelse af luftvasker

Mest miljø for pengene!

Delrensning

Er kravet til svineproducenten, at ammoniakudledningen skal begrænses, kan delrensning være en mulighed.

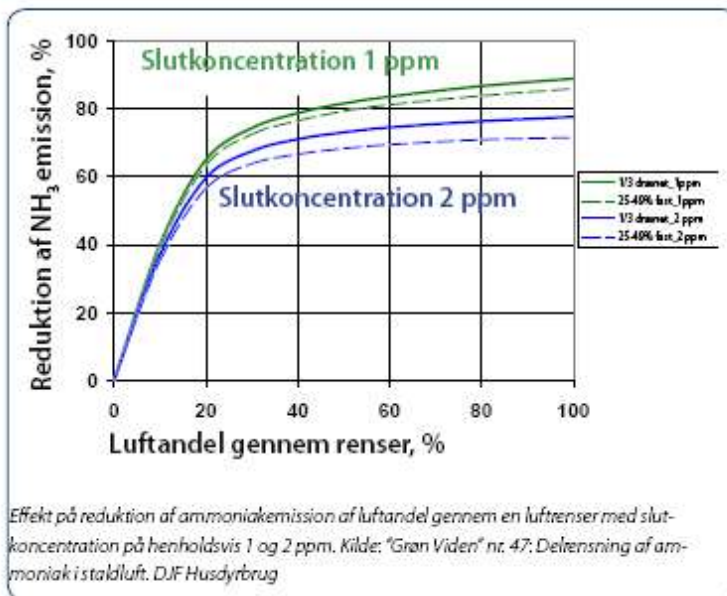
Som det ses af grafen, opnås den største reduktion i ammoniakemissionen ved de første 20 % (0 - 20 %) af luftandelen, der sendes gennem renseren, mens de sidste 20 % (80 - 100 %) ikke giver den ekstra store miljømæssige gevinst.

SKOV tager derfor udgangspunkt i at rense luften fra det trinkløse afkast, som altid kører i et MultiStep-anlæg. Herefter kobler vi yderligere afkast til luftrenseren, indtil vi når den ammoniakreduktion, som myndighederne kræver.

Ved delrensninger er anlægget ikke dimensioneret efter at skulle rense al afgangsluft fra en stalld, men måske 30-40 procent af den maksimale luftmængde. Så behøver filtrene ikke være så store, og vi skal heller ikke flytte så meget luft. Det billiger både investering og drift af anlægget. Man vil så tage det meste ammoniak om vinteren, og kun på de få meget varme dage om sommeren vil al afgangsluft ikke blive renset.

Koncentrer indsatsen

SKOV etablerer endvidere som udgangspunkt luftrensningen ved de stalde, hvor der er størst ammoniak- og lugtemission - eller sagt med andre ord - der hvor vi får mest miljø for pengene. Det vil typisk sige slagtesvinestalde eller farestalde med drænede gulve. På den måde får kunden mest rensningseffekt pr. kubikmeter luft.

bønderkraft

innovation

samarbejde

SKOV leverer klimasystemer og produktionsstyring til animalsk produktion over hele verden. Vore løsninger er avancerede, brugervenlige og tilpasset den enkelte kundes behov.

SKOV A/S • Hedelund 4 • DK-7870 Roslev
Tlf. 72 17 55 55 • info@skov.dk • www.skov.dk

©2019 SKOV A/S

SKOV

klima for vækst

Bilag 15: Høringssvar – indsigelser i høringsperioden

Indsigelser fra ansøger	Høringssvar fra Kommunen
<p>I forbindelse med gennemgang af udkast til godkendelse på Ribevej 82 er jeg blevet opmærksom på et vilkår, som har sneget ind efter jeg har haft den til gennemlæsning.</p> <p>Det drejer sig om vilkår 30 i udkastet: Der skal i fodringen af dyrene benyttes minimum 2-faset fodring.</p> <p>Dette vilkår er i strid med princippet om metodefrihed, og kan desuden ikke efterleves på bedriften, da foderanlægget ikke er konstrueret til 2 faset fodring. Jeg skal derfor på vegne af ansøger anmode om at vilkåret fjernes.</p>	<p>Haderslev Kommune har indarbejdet indsigelsen i miljøgodkendelsen til Ribevej 82 på baggrund af princippet om metodefrihed i henhold til BAT samt ny oplysning fra ansøgers side omkring fodersystemet på bedriften.</p> <p>Vilkår 30 er blevet justeret med følgende ordlyd i henhold til præcisering af løbende forbedring og optimering af fodereffektiviteten på bedriften: Vilkår 30. <i>Løbende forbedring og optimering af fodereffektiviteten med fokus på foderudnyttelsen af fosfor i foderblandingerne til bedriftens dyrehold.</i></p> <p>Jf. side 13-14 vilkår og miljøtekniskvurdering samt side 28-29 BAT foder.</p>
Indsigelser fra borgere	Høringssvar fra Kommunen
<p>Efter at have læst rapporten sidder vi tilbage med en del spørgsmål, og der er nogle ting der springer i øjnene og gør den utroværdig.</p> <p>Borgerne har på den baggrund stillet følgende spørgsmål/indsigelser:</p>	<p>Spørgsmål/indsigelser fra borgerne har ikke givet anledning til ændringer i Kommunens vurderinger i godkendelsen til Ribevej 82, men spørgsmålene/indsigelserne er besvaret i nedenstående med henvisninger til vurderinger/vilkår i godkendelsen, som sikre, at disse er medtaget i Kommunens vurdering og stillede vilkår.</p>
<p>1) Hvordan måler man lugt?</p>	<p>Lugt måles i lugtenheder (odourunits) via olfaktometri.</p> <p>Emission (OU_E/sek) = koncentration (OU_E/m³) x luftflow (m³/time).</p> <p>Lugtenheden omsættes til et genekriterie, som udtrykkes ved en geneafstand. Genekriteriet beregnes via en beregningsmodel, der beregner et lugtcentrum for staldanlægget på baggrund af stipladser og dyretype. Geneafstanden beregnes også via en modelberegning ud fra lugtcentrum og vindretning.</p> <p>For yderligere information. Se f.eks.: http://www.landbrugsinfo.dk/Kvaeg/Filer/T9PP5ArneG.pdf. Denne præsentation kan søges på internettet.</p>
<p>2) Det vurderes samlet (s. 28) at godkendelsen ikke vil medføre uacceptable lugtgener for naboejendommene! Lugtgenerne er i forvejen store og med en fordobling af svin i staldene, må det vel forventes at også lugtgerne fordobles. Mankan vel ikke holde en lugt inden for 400 m?</p>	<p>I henhold til ansøgningsmaterialet og beregningerne for geneafstand er genekriteriet for den ansøgte produktion overholdt, jf. vurderingen på side 24.</p> <p>At genekriteriet er overholdt, er ikke ensbetydende med, at der ikke vil kunne opleves en lugt omkring bedriften, men denne oplevelse vil være forskellig fra individ til individ.</p> <p>Genekriteriet er lovgivningsmæssigt bestemt og de faktorer der ligger til grund for overholdelse af kriteriet er ansøgningsmaterialet og beregningerne af geneafstande. Kommunen har vurderet på disse faktorer og har stillet direkte og indirekte vilkår til lugt, jf. vilkår 3, 8, 11, 15, 16, 18, 19, 20, 35 og 36. I henhold til vilkår 36 er der mulighed for, at der foretages en lugtmåling, hvis det vurderes, at bedriften ikke overholder genekriteriet i henhold til den meddelte godkendelse for bedriften på Ribevej 82.</p>
<p>3) Det fremgår af rapporten, at der etableres et biologisk luftrensningsanlæg til at lave rensning af 20 % af afgangsluften. Det lyder ikke af ret meget, hvis det er hele ejendommen taget i betragtning, nemlig 16.645 svin! Hvorfor ikke lave rensning af 100 % i den nye stald? Jf. s. 15 pkt. 20.</p>	<p>Luftrensningsanlægget etableres i det nye staldanlæg og begrundelsen for etableringen er overholdelse af BAT niveauet for staldanlæg og ikke overholdelse af genekriteriet for lugt, men indirekte vil luftrensningsanlægget give en effekt rent lugtmæssigt.</p> <p>Ammoniakemissionen overholdes ved en rensning af 20 % af afgangsluften fra staldanlægget. Vurderingen i henhold til overholdelse af BAT niveauet for staldanlæg består dels af overholdelse</p>

	<p>af ammoniakemissionen og en proportionalitetsbetragtning i forhold til at etablere en teknologi der kan reducere mængden af kvælstof i emissionen fra staldanlægget.</p> <p>Ud fra gældende retningslinjer vurderer Kommunen, at det ikke er muligt, at stille vilkår til at en større andel af afgangsluften skal ledes igennem en luftvasker. Begrundelsen er, at ammoniakemissionsgrænsen overholdes ved rensning af 20 % af afgangsluften fra det nye staldanlæg. Jf. vurderingen på BAT staldanlæg side 29-31.</p>
<p>4) I henhold til det ansøgte projekt er der ikke taget stilling til udformning af den biologiske luftvasker eller hvilken producent der vælges (s. 53).</p> <p>Hvordan kan der så fremgå, at effekten vil være på 1.328 kg H/år. Bilag 14 er jo bare en reklame og kan vel ikke bruges til noget som helst?</p> <p>I princippet kan Staugaard vælge en helt anden og mindre effektiv løsning? Så vil lugtgenerne blive værre end beskrevet i rapporten. (jf. kravet om BAT i forhold til ammoniakemission.)</p> <p>Vælges den viste model fra Skov, hvor er så <u>dokumentationen</u> for at det virker som reklamen lover?</p>	<p>Ved etablering af BAT-teknologier i forhold til overholdelse af et givent BAT-niveau har ansøger valgfrihed i forhold til valg af producent for den givende teknologi, der etableres på bedriften. På den baggrund har Kommunen ikke mulighed for at stille krav til producenten, men stiller vilkår til renseseffekt, driftstimer og driftskrav til teknologien samt vilkår til dokumentation af disse. Vilkårene er myndighedens mulighed for, at kontrollere den etablerede teknologiske effekt og løbende funktion. For den biologiske luftvasker som etableres på Ribevej 82 er der stillet følgende vilkår: Jf. vilkår 20-27.</p> <p>Udgangspunktet for det ansøgte projekt er at etablere en biologisk luftvasker med en effekt svarende til produktet fra Skov, jf. bilag 14. På den baggrund er der taget udgangspunkt i renseseffekten på 55 % af mængden af ammoniak i den del af afgangsluften fra staldanlægget, som ledes igennem luftvaskeren, jf. kurven på bilag 14 hvor en luftandel på 20 % svarer til en renseseffekt på 55 %. Dette udgangspunkt er grundlaget for ansøgningen og ansøger fastholdes på dette ved at Kommunen har stillet vilkår til renseseffekt, andelen af afgangsluften der skal renses og antallet af driftstimer, jf. vilkår 20 og 21. Disse vilkår er gældende, også selvom ansøger vælger en anden luftvasker end den der er taget udgangspunkt i for det ansøgte projekt. Den beregnede effekt er på dette grundlag omsat til en mængde svarende til 1.328 kg N/år for den ansøgte produktion.</p> <p>Ansøger kan vælge en anden løsning end produktet fra Skov, men ansøger kan ikke vælge en mindre effektiv løsning, jf. ovenstående samt vilkår 20-27. Ansøger skal efterleve de stillede vilkår i godkendelsen og efterlever ansøger ikke de stillede vilkår, så skal myndigheden (Haderslev Kommune) håndhæve disse. Ligeledes har Kommunen taget højde for, at det luftrensningsanlæg der vil blive etableret på bedriften Ribevej 82 også lever op til kravet om renseseffekt og andelen af rensede luftmængde ved at der er stillet vilkår til, at Kommunen skal godkende luftrensningsanlægget inden det etableres, jf. vilkår 27.</p> <p>Luftvaskeren har en indirekte effekt på lugtniveauet fra den ansøgte produktion, men overholdelsen af genekriteriet for den ansøgte produktion er ikke betinget af, at der etableres luftvasker i det ansøgte projekt. På den baggrund og jf. ovenstående så vil lugtgenerne ikke blive anderledes end beskrevet i godkendelsen til det ansøgte projekt, hvor genekriteriet er overholdt.</p> <p>Dokumentationen for at det biologiske luftrensningsanlæg beskrevet i bilag 14 også har den omtalte effekt, er at Skov's målte effekter er efterprøvet af Dansk Svineproduktion – se meddelelse nr. 737 af den 30-03-2006, hvor fremgangsmåde og resultater er sammenstillet. Meddelelsen kan google's.</p>
<p>5) Så vidt vi kan forstå, er udvidelsen betinget af, at der er arealer nok til udbringning af gylle?</p> <p>Hvem kontrollerer at de oplysninger, Staugaard har opgivet, er rigtige?</p> <p>Det fremgår af bilag 4, at arealerne med orange er udbringnings-</p>	<p>Det er korrekt, at produktion af den ansøgte mængde husdyrgødning er betinget af udbringningsarealets størrelse. Dette udtrykkes i godkendelsen via dyretrykket. Derfor har Kommunen også stillet krav til produktionens størrelse samt mængden af husdyrgødning afsat på henholdsvis ejede/forpagtede arealer og mængden af husdyrgødning afsat til aftalearealer.</p>

<p>arealer efter aftale. Det er ikke korrekt oplys! Ca. 6 ha af disse kan IKKE være omfattet af en aftale, da der står normannsgran på arealerne. Vi er godt klar over at 6 ha ikke er ret meget, men det gør opgørelsen over udbringningsarealer utroværdig. Er der andre arealer han har opgivet, som heller ikke kan indgå i det samlede areal?</p>	<p>Oplysningerne i ansøgningen kontrolleres af Kommunen og ansøger orienteres om eventuelle uoverensstemmelser i henhold til at fremsende supplerende og/eller justere på det ansøgte projekt.</p> <p>I henhold til det ansøgte projekt på Ribevej 82 er der både tilhørende ejet/forpagtet areal og gylleaftaler (aftaleareal). I godkendelsen til bedriften på Ribevej 82 vurderes der på bedriftens påvirkning af det omgivende miljø og udvidelsen er søgt i henhold til § 12 i husdyrloven. Bedriften er defineret af ejendommens produktionsanlæg og ejet/forpagtet areal, derfor vurderes der ikke i denne godkendelse på gylleaftalerne, hvorved indsigelsen omkring aftalearealerne ikke kan behandles i dette høringssvar.</p> <p>Aftalearealerne er beliggende i nitratfølsomme indvindingsområder (NFI) og derfor skal ejeren/forpagteren af arealerne søge om godkendelse til udbringning af husdyrgødning (den afsatte mængde fra Ribevej 82 og eventuel anden bedrift) på disse arealer i henhold til § 16 i husdyrloven. I forbindelse med disse ansøgninger er arealerne blevet screenet af Kommunen i forhold til muligheden for at udbringe husdyrgødning på arealerne. Kommunen vil på foranledning af denne indsigelse undersøge om, der er sket en manglende vurdering af muligheden for udbringning af husdyrgødning på de omtalte aftalearealer i forbindelse med behandlingen af ansøgningerne.</p> <p>I forbindelse med gennemgangen af ansøgningsmaterialet for projektet på Ribevej 82, så er de ejede og forpagtede arealer undersøgt i forhold til udbringning af husdyrgødning og Kommunen vurderer i den forbindelse og i henhold til denne godkendelse, at udbringningsarealet kan anvendes til udbringning af husdyrgødning i henhold til stillede vilkår og gældende lovgivning.</p>
<p>6) Med hensyn til alternative udbringningsarealer bilag 12: Vi opfatter alternative udbringningsarealer som, ja et alternativ. De rødt markerede områder er alternative arealer ejet/forpagtet, de gult markerede arealer er alternative arealer gylleaftale. Hvordan kan man have en gylleaftale med sig selv?</p> <p>Område 31-0, 30-0 og 32-0 er ejet af Staugaard og er flg. bilag 4 et regulert udbringningsareal. Hvordan hænger det sammen?</p> <p>Vi kan læse os til, at der er et bytteri med Laurits Rosenlund, men da han jo også samtidig er gylleaftager, så kan disse 3 arealer vel ikke tælle to gange? I samme forbindelse er vi uforstående overfor de tal, der er opgivet på side 51. Har kommunen styr på hvornår og hvordan dette bytteri foregår?</p>	<p>Der er ikke tale om at have en gylleaftale med sig selv. Arealerne er som udgangspunkt henholdsvis ejet/forpagtet areal (areal 30-0, 31-0 og 32-0) og gylleaftale (areal LR120 og LR121) som det fremgår af bilag 4. Ved det alternative scenarie skifter arealerne ejer, således at Staugaard forpagter areal LR120 og LR121 samt omvendt således at Laurits Rosenlund forpagter areal 30-0, 31-0 og 32-0. Herved bliver henholdsvis areal LR120 og LR121 alternative arealer ejet/forpagtet og areal 30-0, 31-0 og 32-0 bliver alternative arealer gylleaftale, jf. bilag 12. Denne foranstaltning med alternative arealer er en lovgivningsmæssig detalje, som gør forvaltningen af arealerne mere smidig for både myndighed og ansøger. Rent lovgivningsmæssigt er der hjemmel til, at inddrage alternative arealer i ansøgningen til miljøgodkendelse, hvorved myndigheden også vurderer de alternative arealer. I dette tilfælde er de alternative arealer henholdsvis vurderet i godkendelsen til Ribevej 82 og godkendelsen til Uldallundvej 6, jf. tidligere redegørelse for henholdsvis § 12-ansøgning og § 16-ansøgning. Ved at der er ansøgt om alternative arealer, så skal bedrifterne på henholdsvis Ribevej 82 og Uldallundvej 6 ikke meddele det til Kommunen, når der skiftes mellem disse godkendte arealer grundet rotation i sædskiftet på de enkelte arealer. Dette betyder i praksis, at Kommunen ikke skal sagsbehandle på dette skift mellem arealerne, hvorved der spares administration i Kommunen. Derimod skal udskiftning af det øvrige udbringningsareal ejet/forpagtet eller dele af dette meddeles til Kommunen, jf. vilkår 70. Grunden til dette er, at der skal vurderes på nye arealer, som ikke er en del af ansøgningen.</p> <p>Areal 30-0, 31-0 og 32-0 er ejet af bedriften på Ribevej 82 og er en del af udgangspunktet for vurderingen af, om bedriften har et samlet udbringningsareal, der er stort nok til udbringning af den producerede mængde husdyrgødning. At disse arealer indgår i det samlede udbringningsareal, er ikke ensbetydende med, at disse arealer ikke kan udskiftes med tilsvarende arealer, men at en udskiftning skal meddeles Kommunen, jf. vilkår 70. I henhold til godkendelsen til Ribevej 82 skal udskiftning dog ikke meddeles Kommu-</p>

	<p>nen, hvis der er tale om en udskiftning til de alternative arealer, da disse allerede er blevet vurderet, jf. ovenstående redegørelse.</p> <p>Arealerne er ikke medregnet to gange i forhold til det samlede udbringningsarealer, der må udbringes husdyrgødning på. Det samlede udbringningsareal for henholdsvis bedriften på Ribevej 82 og Uldallundvej 6 udgøres af de arealer, som fremgår af bilag 4. Der henvises til side 51, hvor der vurderes på de naturmæssige forhold i tilknytning til udbringningsarealet og driften af dette. Kommunen går ud fra, at henvisningen skulle have været til siderne 46-47, hvor der vurderes på jordbyttet mellem henholdsvis areal 30-0, 31-0 og 32-0 samt areal LR120 og LR 121. Disse arealer indgår i et 4 års sædskifte, hvor der hvert år byttes 20 ha. Hvordan dette bytte af areal foregår, er nærmere beskrevet på side 46-47. Da der byttes et areal med samme areal (20 ha) og der udbringes samme mængde husdyrgødning, så har Kommunen vurderet, at belastningen i forhold til næringsstoffer af arealet er entydigt år for år og er medtaget i beregningerne på kvælstof og fosfor i ansøgningerne for henholdsvis Ribevej 82 og Uldallundvej 6.</p>
<p>7) Hvorfor lade den ene gamle gyllebeholder stå udækket? Hvorfor kan der ikke etableres overdækning af den gamle gyllebeholder samtidig med, at der etableres en ny med overdækning? Det ville vel mindske lugtgenerne?</p>	<p>I forhold til det ansøgte projekt er der ikke lovgivningsmæssig hjemmel til at kræve etablering af fast overdækning på den eksisterende gyllebeholder.</p> <p>En fast overdækning reducerer ammoniakfordampningen væsentligt i forhold til overdækning via flydelag. Den væsentligste faktor i forhold til lugtgener i forhold til opbevaringsanlæg er henholdsvis pumpning af gylle fra staldanlægget til gyllebeholderen og omrøring af gyllebeholderen inden pumpning til gyllevogn og efterfølgende udbringning. Kommunen har vurderet på disse gener i forhold til det ansøgte projekt og har på den baggrund stillet vilkår til, at pumpning af gylle fra staldanlæg til gyllebeholder skal ske i tidsrummet kl. 7-18, jf. vilkår 44. Ligeledes er der stillet vilkår til pumpning af gylle til gyllevogn og udkørsel af gylle. Dette må ikke foregå på lørdage, søn- og helligdage, jf. vilkår 45. På baggrund af de stillede vilkår vurderer Kommunen, at disse vil være med til at begrænse lugtgener fra bedriften for omkringboende.</p>
<p>8) Vedr. side 17: gyllehåndtering. Der bliver her påpeget, at der er stillet vilkår til, hvornår der må ske udbringning af gylle. Men det konkretiseres ikke. Og hvad med nedfældning?</p> <p>Staugaard har før præsteret at lukke Skrydstrup Skole og lægge hele Skrydstrup by øde, da han nægtede at nedfælde i flere dage trods kvælende varme. Til sidste blev der klaget til kommune. Hvordan er reglerne, og hvorfor står der ikke noget om det?</p>	<p>På side 17 behandles vilkår omkring skadedyr, støv, lys mv.. Kommunen går ud fra, at den omtalte henvisning skulle have været til side 15, hvor vilkår omkring gyllehåndtering behandles. I godkendelsen er der stillet vilkår til, at der ikke må ske udbringning af flydende husdyrgødning på lørdage, søn- og helligdage. Dette er en skærpelse af gældende lovgivning, da vilkåret omfatter samtlige ejet/forpagtede arealer til bedriften på Ribevej 82. I henhold til lovgivningen må der ikke ske udbringning på lørdage, søn- og helligdage på arealer beliggende indenfor 200 meter fra byzone, sommerhusområder samt områder i landzone, der ved lokalplan er udlagt til boligformål, jf. § 24 i BEK nr. 1695 af 19-12-2006.</p> <p>Ang. nedfældning. Udbringning af husdyrgødning på sort jord og græsmarker skal ske ved nedfældning, jf. § 24, stk. 3 samt § 38, stk. 6 i BEK nr. 1695 af 19-12-2006.</p> <p>Reglerne for udbringning af husdyrgødning er beskrevet i BEK nr. 1695 af 19-12-2006 samt senere ændringer, jf. kapitel 9 og 14. Bekendtgørelsen kan findes på Retsinformation: https://www.retsinformation.dk/</p> <p>Vurderingen af ansøgningen tager udgangspunkt i ansøgningsmaterialet og den sagsbehandles i henhold til gældende lovgivning samt tilgængelig viden på miljø- og naturområdet. En tidligere hændelse vil ikke blive indraget direkte i</p>

	<p>behandlingen af ansøgningen, men for at myndigheden kan tage hånd om situationer magen til den omtalte, stilles der vilkår, som håndhæves, hvis myndigheden vurderer det nødvendigt. I godkendelsen for Ribevej 82 er der stillet vilkår om god landmandspraksis, jf. vilkår 71. Dette vilkår og de øvrige vilkår vil blive håndhævet af Kommunen, hvis Kommunen vurderer, at vilkåret eller vilkårene ikke overholdes.</p>
<p>9) I Miljø- og Naturplan 2020 står der, at regeringen prioriterer beskyttelsen af de danske grundvandsreserver højt. I flg. bilag 6 ligger ejendommen og dyrkningsarealerne på områder med særlige drikkevandsinteresser. Staugaard har før haft et udslip. Risikoen for udslip og nedsivning eller forurening forværres ved håndtering af større mængder gylle. Er der ikke risiko for forurening af grundvandet?</p> <p>Hvem kontrollerer at drikkevandsreservoirer ikke lider overlast? Og at den maksimale udledning på 50 mg nitrat pr. liter overholdes?</p>	<p>Hvor der opbevares gylle er der også en risiko for udslip af gylle. Det er også derfor, at Kommunen vurderer risikoen i henhold til beliggenheden af opbevaringsanlæg og stiller krav indenfor den lovgivningsmæssige ramme, der er på området, hvis dette vurderes nødvendigt. Lovgivningsmæssig er der krav om, at gyllebeholdere kontrolleres hvert 10 år samt krav til hvordan de udformes og indrettes driftsmæssigt. Endvidere kan myndigheden stille krav til gyllebeholderne.</p> <p>I godkendelsen til det ansøgte projekt på Ribevej 82 er der stillet vilkår til opbevaringskapaciteten, så det sikres, at der ikke sker overløb på beholderne, hvis det ikke er muligt, at udbringe gyllen grundet vejret, jf. vilkår 37. Der er stillet vilkår til, at gyllebeholderne kontrolleres og efterses en gang om året, jf. vilkår 38. Endvidere er der stillet vilkår til håndteringen af gyllen (jf. vilkår 40, 41 og 42) samt vilkår til uheld og driftsforstyrrelser (jf. vilkår 50 og 51-53), hvor der bl.a. er krav om udarbejdelse af en beredskabplan for bedriften. Denne plan er væsentlig, da den beskriver de foranstaltninger der skal iværksættes ved eventuelle uheld. Samlet set vurderer kommunen, at der ved overholdelse af de stillede vilkår, er taget højde for at minimere risikoen for forurening af grund- og overfladevand ved opbevaringen og håndteringen af gylle på bedriften samt ved eventuelle spild og udslip af gylle.</p> <p>I henhold til behandlingen af ansøgningen er der beregnet på overholdelsen af afskæringskriteret på 50 mg nitrat per liter. Virkemidlerne (f.eks. valg af sædskifte) for overholdes af dette afskæringskriterie er en del af ansøgningen og på den baggrund har Kommunen i forbindelse med vurderingen stillet vilkår i godkenden til fastholdelse af disse virkemidler. Ved overholdelse af grundlaget for ansøgningen og de stillede vilkår, så overholdes afskæringskriteriet også. De stillede vilkår kontrolleres af Kommunen ved tilsyn på bedriften. Endvidere overbelastes grundvandsmagasinerne ikke som udgangspunkt, hvis gældende lovgivning og retningslinjer overholdes af ansøger.</p>
<p>10) Hvor mange gange kan Staugaard søge om udvidelse?</p> <p>Er der grænser for størrelsen af en svinefarm?</p>	<p>I princippet er der ingen begrænsning på, hvor mange gange bedriften på Ribevej 82 kan søge om udvidelse.</p>

<p>Kan vi forvente endnu en udvidelse?</p>	<p>Nej. Efter ændringen af landbrugsloven er der ikke en øvre grænse for størrelsen af et givent husdyrhold på den enkelte bedrift.</p> <p>I henhold til udviklingen i landbruget, så er tendensen, at der på sigt bliver færre, men større bedrifter. Om det er sandsynligt, at bedriften på Ribevej 82 udvider yderligere, kan Kommunen ikke udtale sig om.</p>
--	---